

Forside

Kandidatspeciale

Materialitetens indflydelse på mobilitet og social interaktion - Belyst empirisk gennem studie i Kokkedal

Cand. Soc. By, Bolig og Bosætning, 10.Semester

Skrevet af Camilla Groot
Studienummer: 20142352

Antal anslag: 179.957 inklusivt 2 billeder, 2 figurer og 8 kort

I kandidatspecialet er der blevet anvendt billeder i forbindelse med undersøgelsen. Billeder som jeg har taget på dagen for interviewet. Google Earth er anvendt for en kortlægning af byen Kokkedal og ruterne, og derefter udviklet samt redigeret af undertegnet.

Titelblad

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

Aalborg Universitet København
A. C. Meyers Vænge 15
2450 København SV
Danmark

Studiesekretær: Silpa Stella Rondón Pinto
Telefon: 9940 2285
ssp@sbi.aau.dk

Studenterrapport

Uddannelse: Kandidat i By, Bolig og Bosætning

Semester: 10. semester

Titel på projekt:

Materialitetens indflydelse på mobilitet og social
interaktion – Belyst empirisk gennem studie i
Kokkedal

Projektperiode: 01-02-2018 til 31-05-2018

Vejleder: Toke Haunstrup Christensen

Studerende: Camilla Groot

[Underskrift]

Camilla Groot

Antal normalsider: 102 sider

Afleveringsdato: D. 31-05-2018 inden kl.12.00

Resume:

This master's thesis was inspired from new research about the mutual dependency between materiality and humans, and from a political wish to demolish exposed residential areas with new residential types. Then appealing to mixed individuals and build a new social environment. Hence, research from Netherland contradicts the social interplay since people are too different.

Based on this knowledge, the phenomenon of the influence of the materiality on mobility and social interaction, was investigated more closely from a micro sociological perspective through residents' daily life. The empirical study takes form from the Danish city *Kokkedal*, including the residential areas; *Birkehaven*, *Blåbærhaven* and *Nordengen*, that is not exposed, but fits the materiality types and has existed for decades. The phenomenology philosophy contributed with an understanding of the body's actions and the mind's experiences from Maurice Merleau-Ponty's perspective. Also, social constructivism was chosen to understand the world-as being social constructed through humans' daily life.

The methodological approach was characterized by exploratory study, qualitative methodology, grounded theory, the inspiration for empiricalization, walking interview, interview guide, the recruitment process, data compilation, interviewing, participatory observation, transcribing, method integration, open coding and bricolage for the design of the analysis, to create a systematic handling of empiricism through empirical categories, but also investigate what was new knowledge. Then the abductive process was described followed by methodological reflections and criticisms.

By using Mimi Sheller, John Urry, Timothy Beatley and Kirsten Simonsen's theoretical perspectives on the mobility, space, meanings of the place and the subjective body, a new empirical insight into the phenomenon was found. Some residents deliberately deselected to meet new acquaintances but some came with solutions that would allow them to interact with each other across the residential areas.

Forord

Kandidatspecialet er blevet udarbejdet for at undersøge et bysociologisk fænomen angående materialitetens indflydelse på mobiliteten og den sociale interaktion mellem boligkvarterer med blandede boligtyper.

Formålet er også, at kandidatspecialet kan bidrage til den politiske debat vedrørende gentrificering og opbygning af boligkvarterer med blandede boligtyper i udsatte boligområder, med et ønske om at øge det sociale sammenspil beboerne imellem.

Idet udgangspunktet er et empirisk studie af følgende boligkvarterer Nordengen, Birkehaven og Blåbærhaven i Kokkedal, så vil det være op til læseren selv at vurdere, om det empiriske udfald i analysen kan generaliseres til andre bymæssige kontekster.

Det har været en interessant og lærerig proces, som har givet en ny indsigt i nogle boligkvarterer, som fysisk er udformet med blandede boligtyper og som socialt udfolder sig på differentierede måder.

Jeg vil derfor gerne sige tak til interviewpersonerne, som har deltaget i denne undersøgelse. Uden deres viden, erfaring og indsigt i området, ville dette kandidatspeciale ikke kunne blive udarbejdet. Ligeledes vil jeg takke min vejleder Toke Haunstrup Christensen for den fine vejledning, som han har givet undervejs med sin viden, praktiske og faglige indsigter samt konstruktive kritik i projektforsløbet.

- God læselyst

Læsevejledning

Når der i kandidatspecialet bliver refereret til følgende ord og begreber har det nedennævnte betydning:

- *Mikrosociologi* henviser til Erving Goffmans definering herom, at der undersøges på individniveau omkring deres handlinger, indbyrdes relation til andre og perspektiv på hverdagslivet (Goffman 2001:1).
- *Mobilitet* anvendes med henblik på kroppens fysiske bevægelse.
- *Social interaktion* er at forstå således, at der skabes et socialt sammenspil mellem to eller flere mennesker.
- *Materialitet* bliver i denne henseende betegnelsen for en fysisk genstand såsom bygninger, boligtyper, vejnet, træer, marker, bænke endvidere.
- *Boligkvartererne* refererer til Nordengen, Birkehaven og Blåbærhaven i byen Kokkedal.
- *Sted* betegnes som et specifikt samt fysisk område, og skabes igennem menneskets ”*erkendelse, anvendelse og hverdagsliv deri*” (Beatley 2004:25).
- *Rum*, som værende ”*generisk og uspecificeret*”, hvor mennesket udfolder sit liv over tid igennem mobilitet (Ibid.).
- *Behov* forstås som en stræben mod et ønske om at opnå en tilfredsstillende tilværelse.
- *Aktivitetsfacilitet*, som værende en materialitet, hvorved mennesket kan udføre en aktivitet såsom handle ind ved et center eller dyrke motion ved et fitnesslokale.

For områdebeskrivelsen har det ikke været muligt gennem både Danmarks Statistik og Fredensborg kommune at indhente informationer vedrørende befolkningstal for byen Kokkedal 2017.

Fredensborg kommune har i den forbindelse udleveret en rapport med et demografisk indblik i byen Kokkedal samt boligområderne Birkehaven, Nordengen og Blåbærhaven.

I den sammenhæng kan nogle tal eller procentangivelser ikke være retvisende i nuværende kontekst, idet disse er blevet udarbejdet og rapporteret i 2012. Nogle af udtalelserne i kommunens rapport vil blive inddraget i områdebeskrivelsen, idet disse vil kunne give læseren et indblik i, hvilken form for boligkvarter der er tale om.

Der er fundet inspiration til selve udformningen af den metodiske tilgang fra en tidligere eksamensrapport i 2017, hvilket er udarbejdet af undertegnet og vedlagt som bilag 1.

Indholdsfortegnelse

FORSIDE	1
TITELBLAD	3
FORORD	4
LÆSEVEJLEDNING	5
INDHOLDSFORTEGNELSE	6
ENGLISH SUMMARY	8
KAPITEL 1 INDLEDNING	11
MOTIVATIONEN, INTERESSEN OG FORMÅLET MED KANDIDATSPECIALET	11
PROBLEMSTILLINGEN	13
PROBLEMFORMULERINGEN	15
KAPITEL 2 OMRÅDEBESKRIVELSEN	16
KAPITEL 3 DEN VIDENSKABSTEORETISKE POSITIONERING OG ANALYTISKE PERSPEKTIV	19
FÆNOMENOLOGIEN	19
SOCIALKONSTRUKTIVISMEN	22
KAPITEL 4 DEN METODISKE TILGANG	24
AFSNIT 1 TILGANGEN TIL UNDERSØGELSEN	24
En eksplorativ undersøgelsestilgang	24
Kvalitativ metode som forskningsstrategi	26
Grounded theory	27
AFSNIT 2 EMPIRIINDSAMLINGEN	28
Ernesto Spinellis tre regler som inspiration til empirigenereringen	28
Walking interview og interviewguiden	29
Rekrutteringsforløbet og datamætning	31
Foretagelsen af interviewet	33
Deltagende observation	34
AFSNIT 3 HÅNDTERING AF EMPIRIEN	36
Transskribering	36
Metodeintegration	37
Åben kodning	38
Bricolage til udformning af analysen	39
AFSNIT 4 DEN ABDUKTIVE PROCES	40
AFSNIT 5 METODEREFLEKSION	42
KAPITEL 5 TEORI	43
MIMI SELLER OG JOHN URRY – THE NEW MOBILITIES PARADIGM	44
TIMOTHY BEATLEY – PLACE BASICS: CONCEPTS, RESEARCH, LITERATURE	47
KIRSTEN SIMONSEN – RUM, STED, KROP OG KØN: DIMENSIONER AF EN GEOGRAFI OM SOCIAL PRAKSIS	50

KAPITEL 6 PRÆSENTATION AF INTERVIEWPERSONERNE	53
INTERVIEWPERSONERNE FRA BLÅBÆRHAVEN.....	53
INTERVIEWPERSONERNE FRA NORDENGEN	59
INTERVIEWPERSONERNE FRA BIRKEHAVEN	64
KAPITEL 7 ANALYSEN	71
MATERIALITETENS INDFLYDELSE PÅ BEBOERNES MOBILITET OG KROPPE	71
BEBOERNES SOCIALE INTERAKTIONER OG MATERIALITETEN SOM VÆRENDE ET OPHOLDSSTED	80
OPSAMLING.....	91
LØSNINGER	91
KAPITEL 8 KONKLUSION.....	94
LITTERATURLISTE	98

English summary

In recent years, there has been a change in the anthropocentric dichotomy, where the materiality was looked upon as a passive object and the individual as the active, creative and influential role. New research suggests, that the influence from the materiality is higher than previously recorded. From this research, we can see that there is a mutual dependence between the materiality and the individual in a late modern society.

This initiative has been developed from a political wish of attracting a new segment to exposed residential areas. This can be achieved by developing different residential types and thus ease an exposed residential area with new demographic occupant compositions. New occupant compositions, which thru a new social interplay with other occupants, can lift an exposed residential area and thus create a new urban environment. Research from the Netherlands has shown that this will not happen by just developing an area psychically and socially, as its residents is too different and thus no social interaction is created.

The basis of this master's thesis was an empirical study of the Danish city *Kokkedal*, including the residential areas; *Birkehaven*, *Blåbærhaven* and *Nordengen*, which has their own individual residential type. These residential areas are not exposed, but it fits the materiality form according to the close proximity of the different residential types and because the residential area has existed for decades, it was a great way to collect knowledge about the area.

Based on an urban sociological perspective, the phenomenon of the influence of materiality on mobility and social interaction, was investigated more closely from a micro sociological perspective through residents' everyday life.

In order to scientifically develop knowledge about the phenomenon in practice, phenomenology and social constructivism were chosen to position the study, both scientifically and analytically towards an answer to the research question. The phenomenological philosophy contributed with an understanding of the body's actions and the minds experiences. This with inspiration from Maurice Merleau-Ponty's phenomenological perspective on the body's interaction with the outside world. Knowledge was created from how the body's previous experiences and practices were in the area,

by conducting a walking interview. By walking around in the area during the interview, residents could reflect in their awareness of their actions and subsequently explain more about them. Social constructivism contributed to an understanding of the world as being socially constructed through human everyday life. This philosophy has a more critical view on the phenomenon and states that it necessarily isn't always as it seems in practice. By saying that it was not only materiality that affected residents' mobility and social interaction between the residential areas, but also their social network.

The methodological approach was characterized by own conscious choices that were made along the way. The first section outlined the actual approach to the study, including the exploratory study, qualitative methodology as research strategy, grounded theory, to create a systematic approach in the study. The second paragraph described the empirical collection, including the inspiration from Ernesto Spinelli's three rules for empiricalization, walking interview with the interview guide, the recruitment process, data compilation, interviewing and participatory observation. Thus, how the actual knowledge was generated in the study. The third paragraph explained the handling of the empirical work through transcribing, method integration, open coding and bricolage for the design of the analysis. This was done in order to create a systematic handling of empiricism, but also investigate what was new knowledge from practice. The fourth paragraph described the abductive process, which led to an interplay between empirical and theory in the course of getting an understanding of the phenomenon in practice. The last paragraph presented the methodological reflections and criticisms of the choices that were made along the way and could have influenced the empirical knowledge in a particular direction.

On the way to the analysis, the empirical data pointed in many directions, but with the help of the bricolage layout with the empirical theory within categories and the anchored theory, a systematic was created. By using Mimi Sheller, John Urry, Timothy Beatley and Kirsten Simonsen's theoretical perspectives on the mobility of the residents, the design of space, the meanings of the place and the subjective body, a systematic empirical data was created and from there created a new empirical insight into the phenomenon. A new empirical insight found in the analysis, is that some of the residents deliberately deselected the opportunity to meet new acquaintances across the housing quarters, which could challenge the political initiative forward.

From the residents' point of view, some solutions were discussed that would allow them to interact with each other across the residential areas. These were solutions that were both physically influenced in terms of places like benches and a pedestrian street, and socially influenced in the form of events, such as running clubs and festive gatherings. The solutions were characterized by being outside the residential areas, but from the residents' point of view, it would have created a social need in order to come to another residential area, due to the new acquaintances.

Kapitel 1 Indledning

Dette kapitel vil først og fremmest præsentere motivationen, interessen og formålet med kandidatspecialet. Dernæst vil problemstillingen blive beskrevet, og hvordan denne er blevet til ud fra en egen undren om, hvorledes materialiteten påvirker den sociale interaktion og mobilitet mellem blandede boligtyper. Til sidst vil selve problemformuleringen blive præsenteret.

Motivationen, interessen og formålet med kandidatspecialet

Materialiteten blev førhen vurderet som det passive objekt, uden indflydelse på menneskets udfoldelser. Omvendt har mennesket været i centrum og haft den aktive, skabende og påvirkende rolle. Denne antropocentriske dikotomi mellem mennesket og materialiteten har siden da ændret sig i det senmoderne samfund. (Skiveren & Gregersen 2015:1).

Nyere forskningsperspektiver peger mod, at materialiteten egentlig påvirker menneskets krops udfoldelser i byen og måske influerer vores dagligdag i langt større grad end, hvad vi egentlig går og tror. I den nyere forskning er fokus på den ”... gensidige afhængighed mellem det menneskelige og ikke-menneskelige”, som er opstået i det senmoderne samfund (Skiveren & Gregersen 2015:1). Forskningen søger derfor mod en forståelse af den påvirkning materialiteten og mennesket har på hinanden i hverdagslivet. Dette nyere perspektiv er defineret som den posthumane æra, hvor materialiteten har fået en større betydning og indvirkning på menneskets udfoldelser såsom mobilitet, sociale interaktioner og den mentale måde at identificere sig på og knytte sig til et givent sted. (Skiveren & Gregersen 2015:1).

Der har og er fortsat en øget fokus på diskussionen om, hvorledes materialiteten bliver anset som en relation til menneskets udfoldelser og begrænsninger i dagligdagens forløb. En diskussion om vi mennesker påvirker eller bliver påvirket af materialiteten, som vi er omgivet af i byen. (Skiveren & Gregersen 2015:1). Muligvis en diskussion vi aldrig finder et endegyldigt svar på, men som kan blive undersøgt nærmere i bysociologisk kontekst, ud fra de givne materielle genstande i byen.

Det kunne derfor være motiverende og interessant i dette kandidatspeciale at dykke ned på et mikrosociologisk niveau og se nærmere på, hvorledes materialiteten påvirker menneskets mobilitet og sociale interaktion i hverdagslivet.

Interessen ses ligeledes ud fra den politiske debat omkring udsatte boligområder, hvorved der udformes strukturelle tiltag, som har til hensigt at nedbryde disse områder og deres parallelsamfund med segregerede enklaver (Politik 2017:4). Ved et af de strukturelle tiltag er hensigten at nedrive boligblokke og opføre blandede boligtyper, og dermed tiltrække andre beboergrupper, for at nedbryde den sociale ubalance. Igennem både fysiske og sociale tiltag er målet i sidste ende, at få skabt en sammenhængende atmosfære i byen og socialisering på tværs af forskellige demografiske grupper. (Politik 2017:20).

I denne sammenhæng antages det, at der ikke foreligger erfaringer om, hvorledes der kan opnås en social interaktion og mobilitet på tværs af forskellige beboersammensætninger og blandede boligtyper i dansk kontekst. Om de politiske tiltag både fysisk og socialt, vil medføre et socialt sammenspil mellem forskellige beboergrupper. Dette eftersom det anskues, at der er forskellige former for at leve og bo i byen på. Dermed at der muligvis skal mere til, end blot at forme de fysiske omgivelser i håb om et socialt sammenspil. Dette vil tiden sandsynligvis vise.

Formålet med kandidatspecialet er derfor at bidrage med en bysociologisk indgangsvinkel til at forstå materialiteten, og hvorledes denne påvirker menneskets mobilitet og sociale interaktion i byen.

Dette søges belyst, ved at udtage et boligområde med tætliggende kvarterer med hver deres boligtype, som har eksisteret i årtier og som sandsynligvis kan give en mikrosociologisk indsigt i beboernes mobilitet og sociale interaktioner i hverdagen. Der foreligger selvsagt det som vi kan se såsom materialiteten, men der florerer måske nogle diskurser, som vi nødvendigvis ikke kan se eller er ubevidste om som udefrakommende.

Kandidatspecialet har derfor til hensigt at få beboerne i tale omkring det fysiske og sociale aspekt i deres dagligdag, ud fra de givne materialiteter i og omkring boligkvarterer med blandede boligtyper. Dernæst undersøge om der foreligger nogle aspekter og trends, som vi muligvis ikke er bevidste om i forhold til sammenspillet mellem materialitet, mobilitet og social interaktion i praksis.

Problemstillingen

Interessen og motivationen for at undersøge materialitetens indflydelse på menneskets mobilitet og sociale interaktioner, skabte ligeledes en undren om en mulig problematik i praksis.

Som tidligere nævnt bliver der for tiden anvendt en form for omstrukturingspolitik, hvorved udsatte boligområder skal nedrives grundet social segregering af beboerne og opbygget med nye blandede boligtyper. Derved vil der ud fra de fysiske ”skønhedsløft” og nye blandede boligtyper i området, forhåbentligt forekomme en tiltrækning af andre målgrupper og dermed opstå en blandet beboersammensætning. Hele formålet med det politiske udspil er at modvirke homogene sociale strukturer gennem nye materielle udformninger, og derfra skabe de her sociale netværk mellem de forskellige beboere for socialt set at løfte et specifikt boligkvarter. (Politik 2017:20).

Dog er der i Holland blevet foretaget en undersøgelse på et mikrosociologisk niveau omkring blandede beboersammensætninger, som påpegede at denne form for omstrukturingspolitik ikke førte til social interaktion (Beckhoven & Van Kempen 2005:59). Professor Rowland Atkinson og sociolog Keith Kintrea undersøgte et boligområde med blandede beboersammensætninger og fandt frem til følgende, ” *When people are too different from each other, they are not interested in each other. Their willingness to make contact with each other is not very big*” (Ibid.).

Set i forhold til det danske og hollandske perspektiv igangsatte det en undren. Dette om en samfundsgiven materiel struktur såsom blandede boligtyper kan skabe eller muligvis har skabt en indflydelse på menneskets levevilkår heriblandt mobilitet og social interaktion mellem beboerne. Ligeledes vurderes det, at der muligvis mangler noget mere viden omkring denne form for omstrukturingspolitik fra et mikrosociologisk perspektiv. En manglende viden om det materielle tiltag via blandede boligtyper, vil skabe en form for mobilitet og social interaktion mellem beboerne i et boligområde.

Derfor vil kandidatspecialet undersøge dette forhold nærmere igennem en problemstilling om, hvorledes materialiteten eller andre aspekter muliggøre eller forhindre den sociale interaktion samt mobilitet mellem blandede boligtyper og kvarterer med en mikrosociologisk indsigt og empirisk udgangspunkt i beboernes hverdagsliv. Dette for at se nærmere på, hvordan og om der udfoldes en

form for social segregering af beboerne, hvilket kan medføre en manglende mobilitet og social interaktion på tværs af boligkvartererne (Bilag 1 Eksamensrapport 2017:4).

En problemstilling som jeg har formuleret ud fra en egen interesse om, at der muligvis er nogle dynamikker i praksis, som bliver eller ikke bliver skabt imellem forskellige boligtyper. En problemstilling, som muligvis kan vise sig ikke at være et problem, når empirien bliver dannet. Dog uanset udfald kan belyse nogle empiriske aspekter i dansk kontekst. Nogle aspekter som muligvis kan generaliseres og anvendes andre steder, hvori der er et ønske om at øge mobiliteten samt den sociale interaktion mellem beboere og boligområder.

Ved at få interaktionen frem i praksis, vil der muligvis kunne findes nogle modforholdsregler for en manglende mobilitet og social interaktion mellem blandede boligkvarterer. En mangel, som kan resultere i, at området bliver til et transitområde uden stedstilknytninger. Et transitområde med kort ophold, hvor beboeren spiser og sover, for dernæst at tage mod andre steder med større betydning og tilknytning. (Beatley 2004:28). Dette kan i værste tilfælde medføre at byen blot bliver en materialitet med et ”tomt” byrum, hvor området ikke bliver anvendt og ej tiltrækker udefrakommende til at bosætte sig i.

Selve undersøgelsen af problemstillingen vil blive foretaget på et mikrosociologisk niveau, og vil for kandidatspecialet omhandle en samfundsgiven materiel struktur i et udtaget boligområde i Kokkedal. Der udspiller sig her et sociologisk fænomen, som udfolder sig materielt på stedet og muligvis påvirker det sociale sammenspil og færden mellem tre tætliggende boligkvarterer med hver deres boligtype, og som har eksisteret i nogle årtier. (Bilag 1 Eksamensrapport 2017:4). Ved et nærmere kig anskues der nogle sociologiske tendenser, herunder en forskelligartet mobilitet og social interaktion mellem blandede boligtyper. Dette forhold vedrører Birkehaven (villaer), Blåbærhaven (ejerlejligheder) og Nordengen (lejeboliger) efter at jeg har besøgt området i og omkring boligkvartererne (Et demografisk blik 2012:4). Det skal dog nævnes at boligkvartererne ikke er socialt udsatte boligområder, men materielt er opbygget og opdelt med blandede boligtyper.

Ved at udtrække viden fra disse boligkvarterer, som har eksisteret i nogle årtier, vil der blive søgt og skabt en indsigt i den daglige praksis. En indsigt som ud fra et mikrosociologisk perspektiv, vil kunne bidrage med en relevant viden omkring beboernes hverdagsliv i og omkring

boligkvartererne. Ligeledes kunne tilføje en analyse om, hvordan materialiteten kan være medskabende eller forhindre dannelsen af sociale enklaver og mobilitet i et bysamfund.

Kandidatspecialet vil således se nærmere på sammenspillet mellem materialiteten, den sociale interaktion samt mobilitet, og hvilke andre aspekter der vil kunne fremkomme ud fra empirien igennem italesættelsen af beboernes hverdag i og omkring boligkvartererne i Kokkedal. Ligeledes se nærmere på fra beboernes perspektiv, hvad der kan skabes af mulige initiativer både fysisk og socialt, for at skabe et socialt sammenspil mellem dem.

Problemformuleringen

Hvorledes influerer materialiteten på den kropslige mobilitet og sociale interaktion blandt beboerne mellem tætliggende boligkvarterer med blandede boligtyper? Dette studeres igennem et empirisk studie i byen Kokkedal. Hvorledes kan der fremadrettet skabes en øget social interaktion mellem blandede boligkvarterer, for at modvirke social segregering? Dette studeres fra beboernes perspektiv.

Underspørgsmål:

1. Hvorledes påvirker materialiteten beboernes mobilitet?
2. Hvorledes påvirkes beboernes sociale interaktioner af materialiteten både i og udenfor boligkvartererne?
3. Hvad kan der fysisk og/eller socialt ske i området, for at styrke den sociale interaktion og mobilitet mellem boligkvartererne fremover?

Problemformuleringen og underspørgsmålene vil for kandidatspecialet danne grundlaget for den fremadrettede proces både metodisk og analytisk.

Først og fremmest vil næste afsnit præsentere området, hvor det empiriske studie har fundet sted og give læseren en indsigt i byen og boligkvartererne.

Kapitel 2 Områdebeskrivelsen

Dette kapitel vil beskrive selve byen Kokkedal samt byens faciliteter, og derfra indskrænke områdebeskrivelsen til selve undersøgelsesfeltet med en beskrivelse af de tre boligkvarterer Birkehaven, Blåbærhaven og Nordengen. Selve byen er blevet kortlagt med henblik på at informere om, hvor de forskellige materialistiske faciliteter og steder befinder sig i området.

Nord for Hovedstaden København ligger Fredensborg Kommune, som danner rammerne for følgende byer Fredensborg, Nivå, Humlebæk og Kokkedal (Kommune 2017:1). Byen Kokkedal ligger på bygrænsen mellem Fredensborg, Nivå og Hørsholm.

Byen Kokkedal har ikke set en speciel stor stigning i indbyggertallet, og har siden 2009 udviklet sig med 314 tilflyttere. I alt bor der cirka 9.000 indbyggere i dag. Aldersgruppen 0 til 5 år og 25 til 39 år udgør en væsentlig andel af de samlede indbyggere, hvilket umiddelbart indikerer en stor andel af børnefamilier. (Kokkedal 2017:1).

Kokkedal er en bosætningsby med relativ få arbejdspladser, og hvor 78 % af indbyggerne pendler mod sit arbejde uden for byen enten via bil med til- og frakørsel ved motorvejen eller med offentlig transport såsom busser eller tog (Kokkedal 2017:1) (Et demografisk blik 2012:6). Busserne og togene fra Kokkedal station skaber trafikforbindelserne videre mod andre byer såsom Hørsholm, Nivå, Lyngby, København, Hillerød, Helsingør eller Sverige (Kokkedal 2017:1).

Området i Kokkedal er præget af forskellige boligtyper, naturområder med skove og marker samt faciliteter som Kokkedal skole, institutioner, fritidsaktiviteter såsom fodbold ved Karsemosegård eller golf længere mod Kongevejen og indkøb ved Holmegårdscenteret eller nær rådhuset ude omkring motorvejen. I Kokkedal er der en del stisystemer, som fører beboerne rundt i byen. Ligeledes er der Holmegårdsvej, som fører beboerne enten mod deres hjem eller ud mod Kongevejen, og derfra til byer som Nivå eller Hørsholm. Eller snarere ud på Helsingørmotorvejen og mod andre byer. (Kokkedal 2017:1).

I byen Kokkedal er der tre boligkvarterer henholdsvis Birkehaven, Nordengen og Blåbærhaven. Ved boligkvartererne er der en tværgående vej kaldet Holmegårdsvej, som adskiller Birkehaven fra Nordengen og Blåbærhaven. Langs boligkvartererne og hen mod Nivå er der et stort naturområde, som alle beboere har fri adgang til.

Kort 1 Kokkedal

Birkehaven er en del af villakvarteret og består af privatejede parcelhuse. De fleste af boligerne i kvarteret stammer fra 1960'erne og 70'erne. Selve boligkvarteret er udformet med grønne stisystemer, parkeringspladser samt villaer, og udgør både fysisk samt i antal af beboere det største boligområde i Kokkedal. De fleste af beboerne er tilknyttet arbejdsmarkedet, hvorved arbejdspladsen er uden for byen, og dermed pendler de længst. Ligeledes har beboerne de højeste husstandsindkomster og en uddannelse bag sig. I forhold til den lave bebyggelsesprocent i kvarteret, så udgør beboerne det mindste antal, men har mest plads at gebærde sig på både ved deres privatejede grunde og rundt om på vejene. (Et demografisk blik 2012:4,6).

Blåbærhaven er et privatejet etagebyggeri og ligger ud mod Holmegårdsvej nær Mellemengen, Nordengen og Birkehaven. Blåbærhaven består af to boligblokke i betonelementer, som er omgivet af parkeringspladser, stisystemer og græsarealer inden for boligblokkene. Boligblokkene har de mindste lejligheder, og er primært beboet af enlige med få hjemmeboende børn. Størstedelen af beboerne er tilknyttet arbejdsmarkedet. (Et demografisk blik 2012:4).

Ved siden af Blåbærhaven ligger Nordengen, som er en del af de fire ”enge” sammen med Byengen, Skovengen og Engen. Områderne er præget af rækkehuse i to etager, og udbydes som lejemål. Boligselskabet Danmark står for selve administrationen og den daglige drift, men hver ”eng” har etableret sin egen afdelingsbestyrelse. (Et demografisk blik 2012:4).

Det er umiddelbart indtrykket, at der i de privatejede etagebyggeri og lejeejendommene befinder sig mange børn og yngre beboere. De to boligområder, Blåbærhaven og ”engene”, har den højeste bebyggelsesprocent, hvilket medfører flere beboere per kvadratmeter og begrænsede frirum omkring bebyggelserne. (Et demografisk blik 2012:7).

Dette kan for selve byen have betydet at flere efterspørger udearealer med opholdssteder, idet disse til dels mangler omkring boligkvartererne og som kan have været årsag til, at mange gør ophold nær området ved Holmegårdscenteret. Ligeledes have medført, at nogle beboere søger mod andre steder og opholder sig der grundet Kokkedals karakteristik som værende en bosætningsby. (Et demografisk blik 2012:6,7).

Med denne baggrundsviden vil det næste kapitel redegøre for den videnskabsteoretiske positionering og analytiske perspektiv. Dette for at positionere undersøgelsen videnskabeligt og udvikle en viden, som kan besvare problemformuleringen omkring sammenspillet mellem materialitet, mobilitet og social interaktion både i og udenfor boligkvartererne.

Kapitel 3 Den videnskabsteoretiske positionering og analytiske perspektiv

Dette kapitel vil redegøre for den videnskabsteoretiske positionering og det analytiske perspektiv ud fra den fænomenologiske og socialkonstruktivistiske filosofi. Fænomenologien vil blive anvendt for at forstå selve fænomenet om, hvorledes materialiteten påvirker beboernes mobilitet og sociale interaktion mellem blandede boligtyper. Dette ud fra beboernes livsverden, idet det er dem, der gennemlever fænomenet i praksis. Der vil blive redegjort for fænomenologen Maurice Merleau-Pontys perspektiv på kroppen, som har bidraget til selve udformningen af metoden og et analytisk indblik i den fænomenologiske krop i praksis. Socialkonstruktivismen vil blive anvendt for at se væk fra fænomenet som værende materialitet i den fysiske verden og nærmere på verdenen som socialt konstrueret igennem menneskelige interaktioner. Derfra få skabt en indsigt i den verden beboerne udlever via deres sociale netværk i og omkring byen Kokkedal.

Fænomenologien

Fænomenologien er en filosofisk retning mod at studere menneskets livsverden og omhandler “... en læren om det, der kommer til syne eller fremtræder fra en bevidsthed” (Jacobsen et al. 2015:217). Mennesket bliver derfor en central rolle i at forstå deres bevidsthed og livsfortællinger, såsom livserfaringer omkring et fænomen, som udspringer sig fra den fysiske og praktiske verden (Jacobsen et al. 2015:217,218). Fænomenet for dette kandidatspeciale omhandler, materialitetens indflydelse på mobilitet og social interaktion.

Fænomenet lægger op til at forstå, hvordan beboernes livsverden, erfaringer, meninger og hverdagsfortællinger udfolder sig fra deres perspektiv på et mikrosociologisk niveau. Et perspektiv som bevidst er valgt, for at forstå sammenspillet mellem materialitet, mobilitet og social interaktion ud fra beboernes livsverden, idet det er dem der udlever fænomenet i praksis. Fænomenologien vil derfor bidrage med en indsigt i dét, som beboerne opfatter som virkeligheden og italesættes fra deres livsverden, og dermed danne en viden ud fra deres perspektiv på fænomenet. (Jacobsen et al. 2015:218,219).

Tilbage i 1700- og 1800-tallet var der nogle præfilosofiske fænomenologiske traditioner fra forskellige fænomenologer heriblandt Goethe, men den egentlige grundlægger var Edmund Husserl (Jacobsen et al. 2015:218). Husserl definerede fænomenologiens centrale begreb, intentionalitetsbegrebet, hvilket omhandler “... forholdet mellem bevidsthed og verden” (Merleau-

Ponty 1994:XI). En bevidsthed som, “... *altid vil være rettet mod noget*” og at mennesket igennem “... *erfaringer er dømt til mening*” (Ibid.). Bevidstheden reflekterer derfor over en erfaring, som kroppen har praktiseret, og derfra skaber en mening om den fysiske verden (Ibid.).

Mennesket og dennes bevidsthed vil derfor altid have en mening og en central rolle i den fænomenologiske filosofi grundet udgangspunktet i deres perspektiv på livsverdenen, og derfra gør det muligt at synliggøre fænomenet (Jacobsen et al. 2015:220). En livsverden som for mennesket betegnes som, “... *den verden vi lever i*” (Jacobsen et al. 2015:219). Udgangspunktet er derfor at skabe en indsigt i livsverdenen, som udleveres og tidligere er erfaret igennem praksisser udført af beboerne, og derfra kunne forstå fænomenet i nuværende kontekst (Jacobsen et al. 2015:219,220).

For kandidatspecialet vil der fremfor Husserls fænomenologiske filosofi tages udgangspunkt i filosofen Maurice Merleau-Pontys perspektiv på intentionalitetsbegrebet i fænomenologien. Dette er bevidst valgt, idet Merleau-Ponty sætter selve kroppen i “... *centrum som erkendelsens subjekt*” (Jacobsen et al. 2015:223). Dette grundet at kroppen først interagerer og dermed er foran bevidstheden. Forstået således, at kroppen først erfarer den fysiske verden, og derefter reflekterer over erfaringen i bevidstheden, for så at kunne italesætte hændelsen. (Merleau-Ponty 1994:XI).

I Merleau-Pontys hovedværk analyserede han kroppens praksisser og betragtede dem som erkendelsens subjekt, og derved ikke den intentionelle rettedhed fra bevidstheden som værende første element i erfaringserkendelsen. Modsat Husserl, der satte bevidstheden som første element i erfaringserkendelsen. (Jacobsen et al. 2015:219,223).

I Merleau-Pontys perspektiv er menneskets kroppe aktivt agerende i skabelsen af erfaringer, og “*først som noget sekundært får evnen til refleksiv tænkning*” i bevidstheden over handlingen (Jacobsen et al. 2015:223). Kroppen er derfor fuld af erfaringer, som kan siges at blive omdannet til følelser, meninger samt tanker efter en refleksion, og derefter blive italesat.

Denne fænomenologiske tankegang er derfor en interessant indgangsvinkel til undersøgelsen, idet kroppen kan have erfaret fænomenet i hverdagen, men som nødvendigvis endnu ikke findes i den refleksive bevidsthed og ej italesat (Bilag 1: Eksamensrapport 2017:6).

Selve interviewet til empiriindsamlingen ude i feltet vil derfor være præget af Merleau-Pontys perspektiv på kroppen ved, at lade beboerne vælge deres egen rute, og derfra kunne reflektere over den kropslige handling efter gåturen i området. Beboernes fortællinger ud fra bevidsthedens refleksion over tidligere kropslige handlinger, vil derfor skabe en erkendelse om virkelighedens verden ud fra deres perspektiv (Merleau-Ponty 1994:XVI). Dermed vil der blive skabt en viden om beboernes hverdagsliv, som den er i dag. Ligeledes vil bevidstheden igennem ord kunne forklare nogle sanselige indtryk, idet mennesket ”... lærer at sanse ved hjælp af ord”, ved at være nærværende i omgivelserne (Merleau-Ponty 1994:XV).

Endvidere vil der ske det, at deres kroppe vil blive placeret de steder, som ikke blev gået ved de tre boligkvarterer, for at få kroppen til at erfare stedet, og igangsat den refleksive bevidsthed omkring manglende mobilitet eller sociale interaktion til disse steder. Steder som er af mindre betydning i deres daglige færden. Dette er inspireret af Merleau-Pontys perspektiv på kroppen som værende en agerende mekanisme, der ud fra sine instinkter agerer ureflekteret i sine omgivelser, og ”først efter brud på rutiner”, begynder at reflektere og erkende verdenen som den er i de fysiske omgivelser (Jacobsen et al. 2015:223).

For selve undersøgelsen vil den fænomenologiske tilgang til henholdsvis metoden og analysen skabe en indsigt og forståelse af, hvorledes materialiteten erfares i beboernes bevidsthed, og derfra hvorledes materialiteten skaber eller forhindrer beboernes kropslige mobilitet og sociale interaktioner mellem boligkvartererne. Dette ved at være fysisk til stede i og omkring boligkvartererne, og dermed kunne observere kroppens interaktion i materialitetens strukturer som den viser sig i byen (Merleau-Ponty 1994:3).

Dette nærvær ved at gå ved udearealerne vil derfor kunne skabe en kropslig handling og erfaring for beboerne. Dermed kan der ske en italesættelse fra bevidstheden omkring handlingen, hvilket kan indikere nogle implicitte meninger eller betydninger omkring de kropslige praksisser under gåturen.

Eksempelvis ved at være til stede i en specifik sfære såsom i et specifikt boligkvarter, vil kroppen kunne erfare og reflektere over materialiteten, ved at se denne i sin fysiske form (Merleau-Ponty 1994:48). Kroppen kan nemlig over tid have erfaret en del, som ligger i den implicitte ubevidsthed, som kan være besværligt at italesætte ved ikke at være til stede eller kunne orientere sig mod et

sted. En ubevidsthed, som kan forglemme selve oplevelsen, idet kroppens handling er blevet gentaget som en vane, og dermed forsvinder opfattelsen over kroppens handling. (Merleau-Ponty 1994:11). Ved at være fysisk til stede, så kan materialiteten være med til at skabe en genkendelighed og dermed reflekteret i bevidstheden. En genkendelighed som både kan være oplevet i fortiden eller nutiden, og muligvis derfra mod en fremtidig italesættelse herom (Merleau-Ponty 1994:4).

Merleau-Ponty argumenterede i sin forskning om, at kroppen kan dobbeltsanse, hvilket betyder at mennesket kan være placeret et sted, men mentalt i bevidstheden kan fremkalde genkendelser af andre steder af betydning (Merleau-Ponty 1994:35). Dobbeltsansningen vil derfor have en betydning for forståelsen af beboernes bevidsthed under interviewet, og i selve analysen herunder genkendelser samt italesættelse af andre steder eller ruter, hvor materialiteten på stedet har en betydning for deres mobilitet og sociale interaktion i byen.

Fænomenologien i kandidatspecialet vil derfor overordnet set kunne bidrage med en indsigt og forståelse af fænomenet i praksis, herunder en metodisk og analytisk fremgangsmåde i forståelsen af beboernes bevidsthed (erfaringer og meninger) og kropslige handlinger heriblandt mobilitet og hvordan denne skabes, samt muligvis forhindre en interaktion til de andre boligkvarterer.

Socialkonstruktivismen

Socialkonstruktivismen er en sociologisk præget videnskabsfilosofi, hvorved menneskets verden er socialt konstrueret (Wenneberg 2002:13). Verdenen er socialt konstrueret, idet mennesket igennem sit liv indgår i nogle interaktioner med hinanden, og dermed socialisere sig på kryds og tværs over tid (Ingemann 2013:132). Det er igennem disse socialiseringer, at individet udvikler sin identitet og livserfaringer, og derfra konstruerer sin egen sociale verden. Den sociale verden skaber derfor et tilhørsforhold for individet, hvorved vedkommende socialt set indgår i en gruppering af mennesker eksempelvis et familiært netværk i hverdagen. (Ingemann 2013:138).

En socialkonstruktivist anskuer de materielle omgivelser som værende ”... *et lærred*”, for de sociale interaktioner menneskene indgår i, og derfra danner nogle sociale erfaringer, handlinger og meninger herom (Wenneberg 2002:15). Dette perspektiv på virkeligheden omhandler derfor, at materialiteten vil eksistere uafhængigt af mennesket. Dog vil et andet perspektiv indenfor

socialkonstruktivismen fortælle, at denne form for virkelig kun vil eksistere, når individet skaber sin sociale verden. (Wenneberg 2002:16,119).

Socialkonstruktivismen vil for undersøgelsen og analysen bidrage med sin kritik af, at det som virker ligetil og naturligt, nødvendigvis ikke er så ligetil i praksis. Dermed at det som empirien viser eksempelvis materialiteten i omgivelserne skal undersøges nærmere og i en dybere kontekst såsom igennem beboernes sociale liv, for at forstå den reelle virkelighed. Ved at se verdenen som socialt konstrueret, så kan der ud fra Wennebergs perspektiv nemlig være flere aspekter og tendenser, som kan illustrere en mere reel virkelighed. Eksempelvis kunne det være, at materialiteten muligvis ikke er den eneste faktor, som forhindrer en mobilitet og social interaktion mellem boligkvartererne, men at der ligeledes kan være andre aspekter i spil, ved at betragte verdenen som et socialt konstrueret sted. (Wenneberg 2002:13,17).

Filosofien vil derfor både kunne bidrage til metoden og analysen, idet der sættes spørgsmålstejn, ved det som er naturligt opstået. Eksempelvis, at der ikke blot skal fokuseres på materialiteten, som forhindrer beboerne i at gå visse steder, men at der kan være nogle andre aspekter af social karakter. (Wenneberg 2002:14,15). Nogle andre sociale aspekter fra beboernes verden, som kan vise sig ud fra, hvordan beboerne har skabt deres nuværende netværk og hvordan nye bekendtskaber kan tilgå eller skabe et netværk i området. Ligeledes skabe en indsigt i, hvordan beboerne i deres sociale konstruerede verden muligvis har skabt nogle bevidste handlinger, som påvirker deres sociale interaktioner i og omkring byen. (Wenneberg 2002:87,89).

Under interviewet og i analysen vil der derfor blive set nærmere på og spurgt ind til beboernes socialisering i og omkring byen. Derfra finde ud af, hvordan de sociale interaktioner er blevet til og muligvis kan skabes fremadrettet enten med eller uden materialitetens indflydelse.

Kapitel 4 Den metodiske tilgang

Dette kapitel vil redegøre for de metodiske valg, som er blevet foretaget i undersøgelsen for at opnå en forståelse af fænomenet i praksis, og derfra en besvarelse af problemformuleringen.

Første afsnit vil redegøre for selve tilgangen til undersøgelsen. Der vil blive redegjort for den eksplorative undersøgelsestilgang, valget af kvalitative metoder som forskningsstrategi og grounded theory med henblik på at skabe systematik undervejs i undersøgelsen.

Andet afsnit vil redegøre for empiriindsamlingen heriblandt de metodiske valg, som er blevet foretaget undervejs i undersøgelsen. Ernesto Spinellis tre regler til empirigenerering vil blive præsenteret som inspiration til at danne empirien, transskriberingen og egen ståsted under undersøgelsens forløb. Derefter vil de metodiske værktøjer walking interviews og deltagende observation blive beskrevet med dertilhørende præsentation af interviewguiden, rekrutteringsforløbet datamætning og foretagelsen af interviewene.

Tredje afsnit vil beskrive den efterfølgende håndtering af empirien heriblandt transskriberingen, metodeintegrationen samt den åbne kodning. Derefter vil selve udformningen af analysen igennem bricolage blive præsenteret og det begrundende valg, for at sammenkoble empirien med teorien.

Fjerde afsnit vil beskrive den abduktive proces, som har præget hele undersøgelses- og analysefasen frem mod en besvarelse af problemformuleringen.

Det sidste afsnit vil præsentere de efterfølgende metoderefleksioner med dertilhørende kritik af de valg, som blev foretaget undervejs i undersøgelsen.

Afsnit 1 Tilgangen til undersøgelsen

En eksplorativ undersøgelsestilgang

Der tages udgangspunkt i, at fænomenet i henhold til sammenspillet med materialitet, mobilitet og social interaktion mellem forskellige boligtyper, ikke tilstrækkeligt er undersøgt fra et mikrosociologisk perspektiv i praksis. Dette ses ud fra, at der ikke kunne forefindes litteraturtekster samt forskning indenfor fænomenets sammenspil mellem materialitet, mobilitet og social

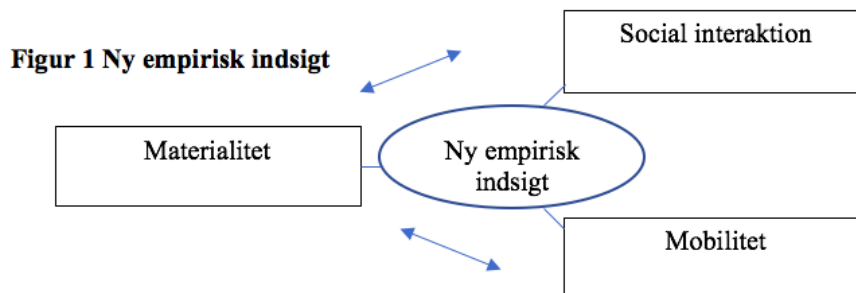
interaktion indenfor de seneste 10 år. Formålet er derfor at udforske dette fænomen og derfra udarbejde en forundersøgelse. En forundersøgelse, som kan belyse den nuværende relation mellem materialitet, mobilitet og social interaktion i et empirisk studie i byen Kokkedal. Igennem denne form for undersøgelse kan der blive belyst nogle empiriske indsigter, som eventuelt kan bidrage med viden i andre kontekster eksempelvis i andre boligkvarterer eller muligvis skal udforskes nærmere i dansk kontekst. (Frydenlund 2011:128).

Undersøgelsen har til formål at afdække, hvorledes materialiteten influerer på beboernes mobilitet og ligeledes påvirker den sociale interaktion fra et mikrosociologisk perspektiv. Eftersom at problemstillingen er udviklet af mig, så har denne til hensigt at antage, at der enten foregår eller mangler interaktion mellem de forskellige boligtyper. Selve undersøgelsen vil derfor være præget af, at være problemidentificerende i forhold til at finde nogle uoverensstemmelser, som endnu ikke er belyst empirisk. Nogle uoverensstemmelser som ses i forhold til det politiske udspil omkring udsatte boligområder og hvordan det egentlig er i dansk praksis. Der er derfor bevidst valgt at tage udgangspunkt i en eksplorativ tilgang til undersøgelsen. Fænomenet skal udforskes som en forundersøgelse, idet denne ikke vurderes at være et *"tilstrækkeligt defineret felt"* i praksis, og derfra skal skabe en forståelse samt viden fra et empirisk studie (Frydenlund 2011:128). Dermed se nærmere på, hvordan materialiteten skaber nogle begrænsninger eller muligheder for beboernes mobilitet og sociale interaktion mellem forskellige boligtyper.

Den eksplorative undersøgelsestilgang har derfor til hensigt at skabe en forståelse af fænomenet ud fra egen antagelse om, at der heri findes nogle begrænsninger i praksis. Nogle begrænsninger som kan belyses, ved at få skabt en samtale om fænomenet heriblandt menneskets virkelighedsopfattelse omkring deres livsverden og hvordan denne udfolder sig i praksis. Dermed ontologisk skabe en erkendelse af det værende igennem en samtale i praksis. (Kvale & Brinkmann 2009:329).

For at kunne se nærmere på italesættelsen og udfoldelsen af fænomenet, blev der bevidst valgt at gå abstrakt til værks og lade empirien styre undersøgelsen. Dette blev valgt, for at skabe et så retvisende billede som muligt ud fra beboernes livsverden i og omkring boligkvartererne. Et billede som vil kunne illustrere, hvorledes materialitet, mobilitet og social interaktion kan påvirke hinanden, og derfra skabe en forståelse af fænomenet ud fra den indsamlede empiri (Figur 1 Ny empirisk indsigt).

Eftersom der allerede forefindes teori indenfor hvert begreb, vil der blive set nærmere på, hvordan disse begreber vil kunne begrænse og supplere hinanden fra et mikrosociologisk perspektiv i praksis (Figur 1 Ny empirisk indsigt). Dermed tage udgangspunkt i empirien, og derfra anvende den forankrede teori som har relevans overfor fænomenet, for at opdage et nyere empirisk indsigt dertil (Boolsen 2015:241).

For at kunne skabe en viden om individets livsverden igennem italesættelsen og udfoldelsen af fænomenet omkring sammenspillet mellem materialitet, mobilitet og social interaktion, vil det næste afsnit argumentere for valget af kvalitative metoder som forskningsstrategi dertil.

Kvalitativ metode som forskningsstrategi

Problemstillingen, problemformuleringen og selve fænomenet blev abstrakt udformet, for at kunne gå bredt til værks i undersøgelsen og ikke være præget af en specifik retning. Dette blev bevidst valgt, idet der var en uvished om hvilke udtalelser, der ville forekomme via italesættelsen af fænomenet.

Eftersom at ønsket var, at lade empirien belyse selve fænomenet, så faldt valget på at anvende kvalitative metoder som forskningsstrategi. De kvalitative metoder som forskningsstrategi blev valgt, for at kunne danne empirien med en dybere forståelse af fænomenet fra et mikrosociologisk perspektiv. Et perspektiv som er præget af empirisk data omkring beboernes livsverden, for at skabe en specifik forståelse af fænomenet i praksis. Den kvalitative forskning var derfor bevidst valgt til at skabe en forståelse af fænomenet fremfor en forklarende tilgang. (Karpatschhof 2015:452). Dette eftersom der var et ønske om at skabe en forståelse af *"intentionalitet i menneskets handling"*,

tækning og følelser” omkring fænomenet (Ibid.). Den kvalitative forskningsstrategi og dertilhørende empiri blev derfor vægtet højest, for at belyse livsverdenen igennem beboerens italesættelse og perspektiv på fænomenet.

For at kunne få beboerne i tale blev der valgt, at empirien skulle fremstilles ud fra metodeværktøjerne walking interview og deltagende observation. Valget af walking interview som et kvalitativt metodeværktøj, kunne bidrage til at se og forstå beboernes adfærd i området igennem deres kropslige mobilitet. Dertil blev der valgt deltagende observation, for at kunne overvære beboernes kropslige adfærd på ruten og kroppens involvering i byens omgivelser. (Kvale & Brinkmann 2009:136). Derved kunne kortlægge ruterne fra en notering om kroppens ageren undervejs i interviewet.

Den kvalitative forskningsstrategi med dertilhørende metodeværktøjer, kunne derfor skabe en dybere forståelse af individets ageren og belyse fænomenet i praksis. Dog ville empiriens udfald skabe en uvished omkring omfanget af udtalelser og hvilke retninger de ville pege i. Det næste afsnit vil derfor beskrive håndteringen af empirien undervejs i undersøgelsen.

Grounded theory

Fremgangsmåden for en grounded theory forskningsmetodik er inspireret af, ”... *at virkeligheden skulle udforskes gennem kvalitative metoder*” og forskes ud fra menneskets dagligdagspraksisser, for at kunne sige noget troværdigt om virkeligheden (Hviid 2015:67). Kvalitative metoder kan derfor skabe en forståelse af virkeligheden som den udfolder sig igennem dagligdagspraksisser, men empirien vil også derfra kunne pege i mange retninger, hvilket det for undersøgelsen gjorde.

Grounded theory blev derfor valgt, idet denne tilgang er datafunderet og kan skabe nogle virkelighedsnære forståelser af fænomenet i praksis fremfor den forankrede teori. Ligeledes bidrager Grounded theory til at skabe en systematik i håndtering af empiri både ved indsamlingen, kodningen og i analysen. En systematik, som medførte klarhed i analyseringen af empirien, og derfra genererede en ny empirisk indsigt samt viden for kandidatspecialet. (Boolsen 2015:241,242).

Ved indsamlingen og håndteringen af empirien blev der valgt at tage udgangspunkt i Anshelm Strauss’ forskningsproces indenfor grounded theory, hvorved der først og fremmest ses på den åbne

fase, den aksiale fase og til sidst den fokuserede fase. Dette eftersom denne proces skabte en systematik i selve undersøgelsen og empirien. (Hartman 2005:58).

I den første fase blev der valgt at gå åbent til værks i undersøgelsen og koncentrere sig om at skabe empiri fra beboernes livsverden. Dette vil afsnittet for empiriindsamlingen via walking interviews og deltagende observation beskrive nærmere heriblandt, hvor åbent der er gået til værks i empiriindsamlingen med få og brede kategorier omkring fænomenet. Dette for at der til dels kunne blive opretholdt en systematik i det italesatte fra start af. (Hartman 2005:58).

I den aksiale fase var der fokus på at se nærmere i empiridatasættet, og hvilke relationer eller begrænsninger der forekom. Der blev her dannet kategorier, som kunne præcisere empirien yderligere. (Hartman 2005:58,59). Afsnittet omkring håndteringen af empirien herunder kodningsprocessen vil beskrive dette nærmere.

Den fokuserede fase omhandlede at skabe overblik over empirien, og derfra udpege en ny empirisk indsigt. Empirien som blev dannet i kategorier i den tidligere fase blev herefter relateret til hinanden såsom den valgte rute overfor den italesatte rute. Dertil blev den forankrede teori systematisk tilføjet i analysen, for at gennemskue selve kernekategorien med den nye empiriske indsigt. (Hartman 2005:59). Dette vil afsnittet omkring håndtering af empirien herunder bricolage som analysedesign beskrive nærmere.

Afsnit 2 Empiriindsamlingen

Ernesto Spinellis tre regler som inspiration til empirigenereringen

Ernesto Spinellis tre regler for empirigenerering i fænomenologisk henseende, har været en inspiration til at danne empirien ud fra interviewet, transskriberingen, og derfra til dannelsen af analysen (Jacobsen et al. 2015:229). Dog anvender Spinelli de tre regler i psykologisk henseende, men i stedet vil der blive argumenteret for, at denne også kan anvendes i bysociologisk kontekst (Bilag 1 Eksamensrapport 2017:7).

Den første er parentesreglen, hvorved forskeren sætter parentes om sig selv, og derfra udelukker sin forforståelse, fordomme og teori, når feltet skal undersøges. Dermed lade empirien tale for sig selv,

og som forsker ikke skabe misforståelse med egen mening og holdninger til det sagte. (Jacobsen et al. 2015:229). Selve forforståelsen var udfordrende at udelukke under interviewet. Dette eftersom selve interviewet var drevet af en forforståelse i videnskabsteorien, og ligeledes en forforståelse i fænomenet, hvilket medførte en styrende retning mod en belysning af fænomenet i praksis. Selve teorien og fordommene blev dog holdt ude ved afholdelsen af interviewene, ved at lade interviewpersonernes perspektiv skinne igennem og ikke påvirke disse med teoretiske afbrydelser eller fordomme om det sagte.

Den anden regel er beskrivelsesreglen, hvorved visionen er at gengive den rene detaljerede beskrivelse af det sagte om fænomenet (Jacobsen et al. 2015:229). Den detaljerede gengivelse blev ved hjælp af lydfiler overholdt, men ikke for to af interviewpersonerne, som ikke ønskede at blive optaget. Derimod blev udtalelserne noteret så præcist som muligt. Undervejs var der fokus på at holde egne meninger og holdninger ude i den nedskrevne empiri, hvilket medførte at det kun var beboernes italesættelse af fænomenet, som blev dannet under transskriberingen. Det samme gjaldt for observationerne af kroppens ageren, hvorved der ikke blev tolket på kroppens handlinger, men tværtimod gengivet situationen under interviewet. Den detaljerede gengivelse blev bevidst valgt, for at opretholde en troværdighed i det sagte uden misforståelser med min indblanding (Bilag 1 Eksamensrapport 2017:7).

Den tredje regel er horisontalreglen, hvorved alle udtalelser og holdninger har lige stor vægtning i analysen (Jacobsen et al. 2015:230). Denne regel blev anvendt undervejs i undersøgelsen og i analysen, og medførte at alles stemmer kom til orde omkring fænomenet og dermed optrådte ligeværdigt.

Med ovenstående inspiration vil næste afsnit beskrive metodeværktøjerne, som blev valgt til empiriindsamlingen.

Walking interview og interviewguiden

Walking interview blev bevidst valgt som metodeværktøj til indsamling af empiri, idet denne metode ville bibringe en indsigt i, hvorledes materialiteten påvirker beboernes mobilitet. Samtidig var det muligt at foretage interview om beboernes sociale interaktioner under gåturen i området. Walking interview kunne skabe en forståelse og konkretisering af fænomenet i praksis, ved at lade

beboernes kroppe interagere i byrummet. Dette eftersom walking interview handler om at sætte kroppen i fokus, og derfra sammenkoble kroppens ageren med det, som bliver sagt ud fra selve konteksten såsom, ”... *attempting to more directly connect what people say with where they say it*” (Jones et al. 2008:2).

Walking interview blev derfor anvendt, for at se sammenkoblingen mellem materialitet, mobilitet og social interaktion i og omkring boligkvartererne. Dette ved at følge i interviewpersonernes fodspor ud fra deres egen valgte rute, og derfra høre om deres perspektiv på fænomenet. Det blev derfor muligt at anvende dette metodeværktøj til, at ”*Use movement as a tool for exploring the activities those movements permit and the spaces in which these take place*” (Jones et al. 2008:3). Ved at lade interviewpersonerne interagere i omgivelserne under interviewet, gav det dem en mulighed for at reflektere og italesætte fænomenet ud fra deres daglige handlinger og erfaringer (Ibid.).

Ligeledes gav det en mulighed for interviewpersonerne at bringe deres sanseindtryk på banen under interviewet, som begrundende for nogle af deres handlinger såsom gåturen mod et specifikt sted. Sanseindtrykkene viste sig nemlig under interviewene at have en betydning og påvirkning på kroppens ageren i omgivelserne, og dermed var dette metodeværktøj med til at belyse en uforventet viden fra praksis.

Interviewguiden blev dannet ud fra det formål, at gå abstrakt til værks i feltet, hvor beboernes erfaringer, meninger og følelser kunne komme i spil. Interviewguiden blev udformet som et semistruktureret interview, hvor denne var af præget af overordnede temaer såsom dagligdagen i området, sociale netværk og specifikt omkring den valgte rute med få åbne spørgsmål (Bilag 9 Interviewguide:74) (Kvale & Brinkmann 2009:45). Ved at anvende et semistruktureret interviewguide, kunne fænomenet blive italesat igennem en hverdagssamtale omkring beboernes livsverden i og omkring boligkvartererne (Kvale & Brinkmann 2009:45). I sidste ende medførte det, at empirien pegede i flere retninger. Dog muliggjorde temaerne i interviewguiden såsom dagligdagen og ruten, at der undervejs i undersøgelsen blev skabt en systematik i indsamlingen og kodningen af analysen.

Inspirationen til udformningen af interviewguidens temaer og selve interviewet med gåturen forekom via en forforståelse ud fra den fænomenologiske og socialkonstruktivistiske videnskabsteori. Dette eftersom det var uvist, hvordan viden bedst kunne blive udarbejdet i feltet. Med denne forforståelse blev såvel spørgsmål og udførelsen af interviewet inspireret med henblik på at skabe en forståelse af kroppens handlinger og individets sociale liv i og omkring boligkvartererne.

Inden igangsættelsen af undersøgelsen blev interviewguiden testet af på to forskellige personer, for at gennemskue om den nødvendige viden blev genereret omkring fænomenet igennem de stillede spørgsmål. Dette var ikke personer, som blev tilknyttet interviewene i analysen, idet de boede andre steder i byen. Efter testen blev der redigeret og tilføjet nogle ekstra spørgsmål såsom aktiviteter i området. Dette fordi testpersonerne viste, at deres mobilitet skete mod nogle aktivitetsområder i byen.

Interviewspørgsmål blev ikke udleveret til beboerne inden mødet. Dette var et bevidst valg, så deres italesættelse af fænomenet blev så virkelighedsnært som muligt igennem det sagte og kroppens interaktion i omgivelserne. Endvidere skabte det en mulighed for en italesættelse om noget, som ikke var gennemtænkt inden mødet og som kom frem i beboernes bevidsthed under selve interviewsituationen såsom minder, holdninger, erfaringer og følelser til materialitet, mobilitet samt socialisering i hverdagen.

Rekrutteringsforløbet og datamætning

Rekrutteringen foregik med henblik på, at opnå en variation af empirien igennem beboernes livsfaser i form af beboernes sociodemografiske variabler såsom alder, køn og civilstand (ugift, gift, single, enke, pensionist med mere). I forhold til alderen, så blev hvert boligkvarter inddelt i aldersgrupper heriblandt 18-30-årige, 31-60-årige og 61+ år. Dette for systematisk at kunne forholde sig til, hvilken aldersgruppe, som manglede interviewpersoner i hvert boligkvarter. Ligeledes blev der stræbet mod en variation i bosætningens varighed og selve bosætningen i boligkvartererne. Dette for at skabe en retvisende indsigt i fænomenet gennem alsidige italesættelser og perspektiver på fænomenet.

Selve rekrutteringsprocessen skete ved, at alle beboere i Birkehaven, Nordengen og Blåbærhaven fik muligheden for at deltage i undersøgelsen, idet der blev delt indbydelsesbreve ud til hver enkel husstand den 8. februar 2018 (Bilag 10 Indbydelsesbrev:75). Eftersom kun fem henvendte sig med aftale om interviewmøde, blev der ligeledes rekrutteret ude i feltet både i og omkring boligkvartererne såsom ved de to busstoppesteder ved Holmegårdsvej. Kriterierne var ligeledes de samme, som ved den anden rekrutteringsproces. Dette medførte at yderligere to interview blev aftalt. Dette var Martin fra Birkehaven, som blev rekrutteret ved busstoppestedet. Ligeledes Bjarne fra Birkehave, der opsøgte mig nær Birkehaven. Der var ikke nogle af interviewmøderne, som blev aflyst, men derimod blev nogle udskudt af beboerne selv grundet det kolde vejr.

Der skete ikke en opfyldelse af variationen i empirien ud fra beboernes livsfaser, men tværtimod skete der en datamætning ud fra et beriget sæt af empiri med udtalelser om fænomenet. *"I praksis er 'mæthed' ofte relateret til den tid, der er til rådighed"* og *"... at en analyse med grounded theory kan gå i mange retninger"* (Boolsen 2015:243). Disse to udtalelser prægede dette kandidatspeciale. Ikke nok med et ønske om flere interviewpersoner ud over de 7, som deltog i undersøgelsen, men undersøgelsen pegede i mange retninger og tiden begyndte at løbe ud.

I forhold til datamætning, så var empirien i sig selv en mætning, idet der kunne ses sammenkoblinger i selve empirien igennem gentagne italesættelser omkring materialiteten, mobiliteten og den sociale interaktion i praksis under den valgte gåtur. I stedet for at fokusere kvantitativt, så blev der opnået en kvalitet ud fra hvert enkelt interview, og derfra en repræsentation af det sagte i et beriget sæt af empiri (Gammelgaard 2015:406).

Ved rekrutteringen af interviewpersoner, så ville ønsket have været, at få inddraget en over 60 år fra Blåbærhaven og en 18-30-årig fra Nordengen, således alderen var repræsenteret for kvartererne. I forhold til køn, så ville dette også have været ønskværdigt med en bredere fordeling eftersom kvinderne i alderen 30-60 år repræsenterede boligkvartererne. Derved manglede der et kvindeligt køn i alderen 18-30 år for alle boligkvartererne. Det samme gjaldt for civilstanden indenfor hvert boligkvarter, men ved at se bort fra opdelingen i boligkvartererne og nærmere på de foretagne interview, så blev dette opfyldt eftersom alle interviewpersoner havde forskellige civilstande. Tilsammen ville ønsket have været 18 + interview fra de tre boligkvarterer, for at skabe en repræsentation af området og udtalelserne om fænomenet.

Foretagelsen af interviewet

De enkelte interview blev foretaget på forskellige tidspunkter og såvel på hverdage som i weekenden. Dette var noget beboerne selv valgte og skabte en alsidig variation i repræsentationen af beboernes foretrukne tidspunkter for udførelsen af interviewet. Denne variation i form af tid og dage, skabte dog ikke en betydning i selve analysen og blev forkastet, idet der blev skabt nogle ens mobilitetsmønstre ved sammenligning af ruterne.

Interviewet blev indledt med en præsentation af mig selv, undersøgelsen, forløbet af interviewet såsom valg af egen rute, mulighed for anonymitet under optagelsen via mobilens diktafon samt anonymisering i transskriberingen af det sagte i interviewet (Tanggaard & Brinkmann 2015:38) (Bilag 1 Eksamensrapport 2017:10).

Anonymiseringen muliggjorde at beboernes identitet ikke kunne blive genkendt, idet deres navne og specifikke udsagn, som kunne relateres til dem blev udelukket. Alle interviewpersoner valgte at forblive anonyme under interviewet, hvilket blev efterkommet i transskriberingen. To af beboerne herunder Bjarne fra Birkehaven og Gerda fra Nordengen indvilligede ikke til, at interviewet måtte blive optaget via mobilens diktafon. I stedet blev der indgået en aftale om, at de skulle tale lidt langsommere, så deres udtalelser kunne blive skrevet ned så præcist som muligt på en notesblok.

Selve interviewet blev planlagt til at starte ved Holmegårdsvej, som er en tværgående vej mellem Blåbærhaven og Birkehaven. Dette blev bevidst valgt, så alle interviewpersoner havde det samme startpunkt. Ved at have det samme startpunkt, kunne der ses, hvor interviewpersonerne kom fra og hvor de gik hen. Ligeledes, at dette punkt blev anskuet som et knudepunkt for den materielle splittelse af boligkvartererne, og fra start af kunne belyse nogle meninger om materialiteten fra beboerens perspektiv ved at vedkommende stod der.

Interviewpersonerne fik selv lov til at vælge ruten, som de ville gå under interviewet. Dog skulle det være en rute, som de ofte gik i hverdagen, så selve ruten kunne belyse deres hverdagsliv i området. Derved kunne de selv vælge, hvor deres krop skulle færdes samt interagere på specifikke steder, og derfra kunne reflektere over deres dagligdagspraksis på denne rute (Jones et al. 2008:4).

Når ruten var gået blev interviewpersonerne placeret i nærheden af det eller de boligkvarterer, hvor de på deres rute ikke gik eller talte om. Dette blev bevidst valgt, for at interviewpersonerne kunne reflektere over og forholde sig materielt set til det spørgsmål om, hvorfor de ikke færdedes der (Bilag 9 Interviewguide:74). Dermed kunne deres første indskydelse om stedet blive italesat. (Jones et.al 2008:4). Ved at beboerne kunne se på boligkvarteret og reflektere over deres manglende praksis, så medførte det nogle begrundelser i form af et manglende socialt netværk og en mening om materialiteten ved dette sted.

Til slut blev interview afrundet med en mulighed for, at interviewpersonen selv kunne tilføje eller bidrage med nogle andre aspekter til interviewet (Bilag 1 Eksamensrapport 2017:10). Ligeledes at der fra egen side, kunne blive stillet nogle afklarende eller yderligere spørgsmål.

Under interviewet blev der fokuseret på at stille en blanding af såvel abstrakte som konkretiserende spørgsmål, for både at komme abstrakt omkring fænomenet og undervejs få konkretiseret beboernes meninger, følelser og opfattelser omkring fænomenet (Stahlschmidt & Christensen 2014:259,260).

Under interviewet blev der søgt at skabe et tillidsbånd mellem interviewpersonen og interviewer ved at udvise en aktiv lyttende interaktion igennem kropssproget såsom at nikke, kvittere med små udtalelser samt have et åbent kropssprog under interviewet (Tanggaard & Brinkmann 2015:42). Ligeledes give interviewpersonen pauser til at tænke.

Det var dog ikke nok kun at foretage walking interview, idet lydfilerne ikke kunne vise kroppens handlinger i praksis. Derved blev deltagende observation valgt som et supplerende metodeværktøj, idet denne kunne skabe et indblik i kroppens ageren under interviewet.

Deltagende observation

Inden interviewet startede og frem til interviewet blev afrundet, blev der foretaget deltagende observationer af, hvordan interviewpersonernes kroppe interagerede i feltet såsom under den valgte rute samt hvordan deres kropssprog var. Observation som metodeværktøj blev valgt, til at understøtte interviewet med det som lydfilen umiddelbart ikke kunne vise såsom beboernes ruter, kropsproget og placeringen af de italesatte ruter. (Kvale & Brinkmann 2009:136). Observation

muliggjorde derfor, at "*undersøge menneskers adfærd og deres samspil med omgivelserne*" i selve feltundersøgelsen af ruterne (Ibid.).

Ud fra observationsnotaterne blev der således skabt et overblik over mulige sammenhænge af interviewpersoners ruter, og derfra skabt en struktur over deres valgte ruter samt kropssproget med henblik på, hvor og hvad der bliver sagt. Eksempelvis viste deres valgte ruter hvor de færdedes i og ikke gjorde, men ved at observere deres kropssprog med hentydningen til italesættelsen af andre steder af betydning eksempelvis, ved at stoppe op, vende kroppen mod stedet og pege, så blev der skabt en dybere forståelse af det sagte. En dybere forståelse, hvorved notaterne blev sammenlignet med de andre interview, og dermed skabte en forståelse samt struktur over steder af betydning for beboerne.

Når observationerne blev foretaget påtog jeg en rolle, som værende den fremmede i feltet, men samtidig også interagerede ved at få uddybet nogle meninger fra interviewpersonerne omkring stederne de gik til eller talte om. Interaktionen skete ud fra, at jeg inden interviewet havde nærstuderet området både ude samt bag computerskærmen, og dermed skabt en baggrundsviden om byens udformning, hvorefter jeg kunne relatere til beboernes udtalelser og spørge nærmere ind til dem. (Raudaskoski 2015:102).

Overordnet set var observationerne inspireret af George Simmel, hvor disse var præget af at skabe en distance, men også en nærhed, for at få uddybet nogle udtalelser (Kristiansen & Krogstrup 2003:72). I denne sammenhæng argumenterer Vibeke Steffen imod, at kunne spalte sig selv mellem deltager og observatør, men derimod anvende det samlet som en deltagende observation (Kristiansen & Krogstrup 2003:74). De deltagende observationer som blev foretaget var derfor præget af objektive observationer af kroppens handlinger, men også subjektivt ved at spørge ind til med "hvorfor" eller "hvorhenne", for at få uddybet nogle af observationerne. Der kunne herefter ske en sammenkobling af kroppens handling med det sagte under interviewet.

Sammenkoblingerne mellem det sagte og kroppens handling blev inspireret igennem begreber som "*for-at- og fordi-motiver*" af Alfred Shultz (Kristiansen & Krogstrup 2003:78). Dette med henblik på at undersøge kroppens ageren, såsom "*mål og bevæggrunde*" for en handling i praksis (Ibid.). For-at-motivet blev anvendt i forhold til at spørge ind til målet for ruten, og hvordan denne blev

tilvejebragt gennem handlinger. Fordi-motivet blev anvendt, for at spørge ind til handlingens værdi for interviewpersonen og hvordan ruten tilfredsstillede vedkommendes behov. (Kristiansen & Krogstrup 2003:79). Dette medførte en dybere forståelse af formålet med beboernes praksisser i området. Dog kunne der godt have været spurgt mere ind til deres perspektiv på materialitetens påvirkning af deres praksisser under interviewet. Eller have været foretaget et opfølgende interview. Dette eftersom jeg sad tilbage med nogle uvisheder omkring deres praksisser, efter interviewet var blevet foretaget, såsom om de selv følte at materialiteten hindrede dem i hverdagen.

Efter hvert interview foretog jeg en gengivelse af ruten på egen hånd, hvilket medførte en form for refleksion og opsamling på det gennemførte interview. Ligeledes blev der i denne sammenhæng taget billeder af materialiteten, som interviewpersonerne pegede på undervejs i interviewet. Dette for på egen hånd samt med egen krop kunne gengive hele situationen og se nærmere på, hvad der kunne være af sammenkoblinger mellem det bevidstheden fik italesat overfor materialiteten. Denne fremgangsmåde blev valgt eftersom, at testen af interviewguiden viste, at det ville blive en udfordring på egen hånd både at interviewe, notere, tage billeder, være til stede under interviewet og observere både kroppen samt den valgte rute i én og samme situation.

Afsnit 3 Håndtering af empirien

Transskribering

Efter hvert interview blev disse transskriberet den samme dag, således at interviewet, observationen og hele interviewsituationen stadig var i erindringen. Selve transskriberingen af lydfilerne blev foretaget detaljeret ud fra det sagte, for at få nedskrevet alle udtalelser i datamaterialet (Hammersley & Atkinson 2007:149). Dette blev bevidst valgt, for at få alle aspekter med fra interviewet og til sidst skabe et overblik over empirien, og derfra se på sammenkoblinger eller modsigelser med nye empiriske indsigter. Ligeledes for at være sikker på, at der ikke var noget af vigtig karakter, som blev udelukket. For de to interview som ikke blev optaget på en lydfil, blev disse transskriberet ud fra selve notaterne. Dog uden tidsestimering, da dette blev forglemt under interviewene.

Selve transskriberingen af hvert enkelt interview blev systematisk integreret med det sagte i lydfilen og observationerne, for samlet set at få belyst det verbale og nonverbale via en gengivelse af hele interviewsituationen. Dette vil næste afsnit beskrive nærmere.

Metodeintegration

For både walking interview og de deltagende observationer sås der en masse fordele ved at anvende dem hver for sig. Ved at integrere disse to kvalitative metoder under selve interviewet samt i transskriberingen ved gengivelse af interviewsituationen, så kunne de mindske hinandens svagheder samt danne et bedre og samlet empiridatasæt for hvert enkelt interview (Frederiksen 2014:21). Svagheder som viste sig fra walking interviews var blandt andet, at lydfilerne ikke kunne vise kroppens handlinger under selve gåturen. Derved kunne integrationen af observationer give et indblik i den valgte rute og se på kroppens handlinger såsom kropssproget, ved de steder beboerne gik og stod i under interviewet. Omvendt ved kun at anvende observationer, så ville beboerens italesættelse og dermed perspektiv på fænomenet blive udelukket.

Ved selve empiriindsamlingen blev de to metodeværktøjer ligestillet med hinanden, idet de havde lige stor betydning for skabelsen af empirien til fænomenet, ved at mindske hinandens svagheder (Frederiksen 2014:11). Integrationen af empirien både fra interviewet og observationer blev ligeledes ligestillet med hinanden i analysen. Dog ses der en tendens til i analysen, at citaterne skinner mere igennem end observationerne, men de bidrog til analysen både ved kortlægning af ruter, en indsigt i kropssproget samt et overblik over de italesatte steder i byen.

Observationen af ruterne samt kroppens ageren belyste selve handlingen og selve interviewet belyste det sagte omkring fænomenet i praksis. Derved bidrog metodeintegrationen til en kodning af hvert enkelt interview, som til sidst kunne analysere empiriens sammenhænge og modsætninger ud fra det verbale og nonverbale. Tilsammen skabte integreringen af de to metodikker en dybere forståelse af fænomenet, og andre mulige aspekter, ved at kombinere det verbale og nonverbale i empirien (Frederiksen 2014:11). Samlet set blev der skabt en empirisk forståelse af kroppens ageren og udsagn omkring fænomenet i og omkring boligkvartererne.

Åben kodning

Kodningsprocessen var præget af grounded theory, hvorved det ikke gjaldt om at være kvantificeret, men snarere undersøge empirien i forhold til relationer, kroppens handlinger og modsigelser uden en teoretisk forforståelse. Derfra danne en kvalitativ analysering af empirien. Dette eftersom det ikke var hensigten at teste nuværende teori, men sætte denne i en konkret kontekst, som muligvis kunne skabe en nyere empirisk indsigt. (Kvale & Brinkmann 2009:224).

Kodningen foregik ud fra en åben kodningsproces, eftersom empirien pegede i mange retninger og der manglede et overblik over det sagte omkring fænomenet. Efter at have gennemlæst al empiri flere gange, begyndte der at danne sig nogle koder ud fra empirien i form af temakategorier. Selve kodningsprocessen var derfor datastyret og ikke begrebsstyret, ved at søge hjælp fra nuværende teori. (Kvale & Brinkmann 2009:224,225).

Først og fremmest blev der kodet meget abstrakt i to kategorier ud fra, hvad der kunne ses såsom ruter og steder, og ikke kunne ses under interviewet eksempelvis betydningen af det sociale netværk og andre betydninger for beboerne. Ud fra den abstrakte kodning blev der herefter udviklet temakategorier som empirien fremhævede såsom den valgte rute, de italesatte ruter, naturområdet, sociale netværk med mere. (Kvale & Brinkmann 2009:224,225). Derfra blev der set nærmere på *”ligheder og forskelle”* inden for hver kategori (Kvale & Brinkmann 2009:224). Dette for senere at kunne analysere beboernes udtalelser nærmere omkring fænomenet fra forskellige perspektiver.

Hver kodningskategori fik tildelt en farvekode og derefter blev hvert enkelt interview kodet ud fra det italesatte samt observationen og sat i den respektive kategori. Hvert citat blev tildelt med interviewpersonens opdigtede navn, sidetal og bilagsnummer, for at skabe et overblik over, hvor citatet stammede fra. (Kvale & Brinkmann 2009:224). Hver kategori omhandlede derfor beskrivelser af oplevelser, betydninger, handlinger og erfaringer, som kunne lægges op mod fænomenet (Kvale & Brinkmann 2009:225).

Efter at have kodet empirien sås der stadig en udfordring i, at finde frem til, hvad der forelå af ny viden. Det næste afsnit vil derfor beskrive, hvorfor jeg foretog valget om at udforme analysen igennem bricolage, og derfra kunne finde det nye empiriske indsigte til fænomenet.

Bricolage til udformning af analysen

Efter kodningsprocessen var empirien blevet opdelt i hver sin kategori, men stadig bevægede den sig i mange retninger, når der blev set overordnet på alle kategorierne. Der blev derfor valgt at inddrage et analytisk værktøj, såsom den forankrede teori for at se, hvad der muligvis var blevet skabt af nye indsigter ud fra empirien og få denne belyst i analysen. Ligeledes til at få skabt en mening ud af empirien. (Kvale & Brinkmann 2009:260).

For selve analysen blev der anvendt bricolage som en analysestrategi, for at skabe en mening ud af empirien (Kvale & Brinkmann 2009:259,260). En mening, hvor der kunne fremfindes nogle interessante udtalelser fra interviewpersonernes holdninger omkring fænomenet.

For at skabe en mening blev der valgt at sætte empirien op mod den forankrede teori med *”kontrasteringer og sammenligninger”*, som tilsammen kunne skabe en ny empirisk indsigt op mod fænomenet (Kvale & Brinkmann 2009:260). Dette for at se nærmere på, hvad og hvor den eksisterende og relevante teori kunne høre under i de empiriske kategorier (Ibid.). Empirien og teorien begyndte derfor at danne et puslespil i analysen, hvor nogle brikker hang sammen. Dog var der til sidst én brik, som ikke kunne hægtes på teorien, men samtidig understøttede problemformuleringen med en ny og interessant empirisk vinkel.

Under hele undersøgelsen var empirien mest præget, men når det kom til analyseprocessen igennem bricolage, skabte teorien mere mening i empirien. Dette ved at sammenlægge den nuværende teori med den indsamlede empiri, og derfra få belyst den nye empiriske indsigt i praksis.

Denne undersøgelsesproces vil blive beskrevet i næste afsnit, idet det ikke blot var i udformningen af analysen, at den forankrede teori havde været et hjælpeværktøj mod en forståelse og besvarelse af problemformuleringen.

Afsnit 4 Den abduktive proces

I starten af kandidatspecialet var undersøgelsen præget af en egen undren over, hvorledes materialiteten påvirkede beboernes mobilitet og sociale interaktioner ud fra nogle politiske tiltag indenfor udsatte boligområder. Denne undren blev kun større, eftersom der blev fundet analyser fra Holland, som modargumenterede at udvikle udsatte boligområder med fysiske og sociale tiltag, idet beboerne er for forskellige. Problemformuleringen, problemstillingen og fænomenet blev derfor dannet på baggrund af en empirisk og teoretisk forforståelse fra dansk politik og det hollandske studie om, hvad der foregik i praksis.

For at kunne skabe en viden om fænomenet skulle der tænkes kreativt for, hvordan empirien skulle genereres, for i sidste ende at kunne besvare problemformuleringen. Undersøgelsen blev derfor opstillet med en eksplorativ tilgang for at være problemidentificerende og skabe en forundersøgelse over fænomenet i praksis igennem kvalitative metoder. Endvidere blev det valgt, at anvende grounded theory, som skabende for en systematisk tilgang til empiriindsamlingen og empiribearbejdningen. Henholdsvis den eksplorative tilgang, kvalitative metoder og grounded theory var derfor mest empirisk præget mod en forståelse af fænomenet via beboernes livsverden.

Ved at der skulle tænkes kreativt i, hvordan empirien kunne blive indhentet og hvordan fænomenet via empiridataen bedst muligt kunne blive belyst, blev der anvendt kvalitative metoder (Boolsen 2015:242). De to kvalitative metoder walking interviews og deltagende observation blev valgt, og selve udformningen af dem blev inspireret af videnskabsteoriene. Fænomenologien skabte en forståelse af kroppens ageren og socialkonstruktivismen bidrog med en forståelse af verdenen som socialt konstrueret. Dermed blev interviewguiden og observationerne udformet med en teoretisk forforståelse, for at kunne få inspiration til udførelsen af interviewene og dermed indsamle relevant empiri omkring beboernes livsverden.

Da empirien begyndte at vise sig, blev der ligeledes skabt en ny viden om beboernes livsverden, hvilket medførte at ens egne antagelser omkring fænomenet ændrede sig (Halkier 2001:44). Eksempelvis var der en antagelse om, at boligtyperne til dels påvirkede mobiliteten og den sociale interaktion, men efter

italesættelsen viste det sig, at det nærmere var et andet aspekt i form af sociale netværk der influerede beboernes handlinger.

Ved at nogle færdedes samt socialiserede sig i og omkring boligkvartererne og andre ikke gjorde, skabte det nogle forskellige empiriske perspektiver på fænomenet. Empirien drejede derfor i mange retninger under kodningsprocessen. Efter kodningen i temakategorier, sås der stadig en empiri, som drejede i forskellige retninger. Det var næsten umuligt at gennemskue, hvad der var af nye empiriske indsigter, og hvad der muligvis allerede forelå af teori indenfor fænomenet. De tre begreber materialitet, mobilitet og social interaktion blev derfor undersøgt nærmere, og til sidst fik sammenkoblet en relevant teori. En relevant teori, som kunne hjælpe med at finde det nye empiriske indsigt i fænomenet. Dog ikke en teori, som var af nyere tid og kunne belyse sammenspillet af disse begreber i dansk kontekst.

Analysen blev derfor dannet ud fra bricolage, hvorved empirien og den forankrede teori blev integreret med hinanden og dermed dannede et systematisk overblik over, hvad der var af sammenlignelser og afvigelser fra teorien (Boolsen 2015:242,243). Dermed kunne der fremfindes en ny empirisk indsigt i, at selvom beboerne boede tæt på hinanden, så valgte nogle bevidst ikke at færdes mod et kvarter og socialisere sig med andre beboere uanset boligtype.

Desto længere ind i undersøgelsen jeg kom, desto mere skete der en bevægelse mellem empiri og teori. Kandidatspecialet var derfor præget af den abduktive proces, hvor der skete en vekslen mellem empiri og teori. (Halkier 2001:44). En abduktiv proces, der udfoldede sig empirisk og teoretisk i undersøgelsen ved, at ”... *de to informerer hinanden i en søgen efter empirisk baseret og teoretisk informeret analytisk viden*” (Ibid.).

Efter at have foretaget analysen, kan det ud fra dette diskuteres om den nye empiriske indsigt, eller andre dele af analysen, kan blive undersøgt nærmere og derved danne en ny abduktiv proces i andre kontekster.

Afsnit 5 Metoderefleksion

Efter at have foretaget nogle bevidste valg undervejs i undersøgelsen, blev der efterfølgende reflekteret over, om nogle af disse valg var den rette metodiske tilgang.

Interviewene blev afholdt i perioden fra februar til marts måned, hvor vejret har haft stor betydning. Kulden kan have medført at nogle ruter, eller selve kropssproget, kunne have været anderledes, idet nogle interviewpersoner undervejs i interviewet holdte om sig selv for at få varmen, eller muligvis havde forkortet deres rute uden at fortælle det. Kulden kunne også have påvirket selve beboernes udtalelser, og dermed kunne selve interviewet have været foretaget anderledes. Der kunne derfor reflekteres over en kritisk vinkel om noget af interviewet skulle have været foretaget indendørs, og interviewet for ruten ude i den offentlige sfære.

Dette medførte en nærmere metodekritik over, om selve kortlægningen af ruten ville have været mere retvisende, ved at have været startet ved beboernes hoveddør. Startpunktet ved Holmegårdsvej kan have medført, at beboerne tilfældigt valgte at gå deres rute derfra, og at det muligvis ikke var en vej, hvor de normalt startede deres daglige færden.

Dette har nok medført at jeg som interviewer med overværing af de selvvalgte ruter, har påvirket denne i en bestemt retning fra start af, eftersom beboerne måske impulsivt har valgt en rute de ikke ofte gik, men snarere følte sig tryk ved eller ønskede jeg skulle se. Ligeledes, at jeg med min for forståelse og formål med at få belyst fænomenet, har påvirket beboernes udtalelser i en specifik retning igennem spørgsmål, og dermed påvirket resultaterne i en bestemt retning med overordnede temaer i interviewguiden. (Kristiansen & Krogstrup 2003:71). I stedet kunne interviewet have været foretaget fra hoveddøren, og uden en interviewguide for at overvære beboernes daglige gang i de materielle omgivelser uden en indflydelse på situationen.

Selve metodetilgangen kan kritiseres i og med at metodeværktøjerne, herunder interviewguiden og observationer blev dannet på baggrund af en teoretisk for forståelse i videnskabsteorien. Dette kan have påvirket data i en bestemt teoretisk retning, hvilket kan stille et spørgsmål om den induktive tilgang til

feltet skulle have præget metoden mere og anvendt fra start af. Dermed kunne min teoretiske forforståelse have været udtaget helt fra kandidatspecialet.

Kapitel 5 Teori

Kapitlet har til hensigt at præsentere den valgte teori, som vil blive anvendt undervejs i analysen, og derfra vil kunne bidrage med en teoretisk indsigt i den indsamlede empiri. Teorien er udtaget fra Mimi Sheller, John Urry, Timothy Beatley og Kirsten Simonsen. Fra deres teoretiske tekster er der blevet udtaget dele af deres teoridefinitioner og forskningsmæssige aspekter, således at disse kan understøtte empirien og give en indsigt i, hvor empirien afviger i forhold til teorien.

Første afsnit vil redegøre for Mimi Sheller og John Urrys perspektiv på det nye mobilitetsparadigme. Teorien vil kunne skabe en indsigt i sammenkoblingen mellem steder ud fra socialiseringer og materialiteten igennem menneskets mobilitet. Der vil teoretisk blive set på, hvordan flere steder bliver socialt forbundet til hinanden, menneskets sociale aktiviteter, materialitetens indflydelse på mobilitet, stedets indflydelse på mobilitet og tempobegrebet i byen.

Andet afsnit vil se nærmere på Timothy Beatleys teoretisering af sammenkoblinger mellem mennesket, rum og sted. Der vil her blive redegjort for selve sted og rum definitionen, stedstilknytning, mobilitet og berøring af flere steder, stedet som noget unikt – naturen og løsninger til at gøre stedet attraktivt.

Tredje afsnit vil redegøre for Kirstens Simonsens perspektiv på at forstå den subjektive krops interaktion i rum og sted teorien. Den subjektive krop vil blive præsenteret i relation til bevidstheden, italesættelsen af usynlige betydninger samt kroppens interaktion i rum og modrum.

Efter hvert afsnit vil der blive beskrevet, hvordan teorien vil kunne bidrage til analysen.

Mimi Sheller og John Urry – The new mobilities paradigm

Mimi Sheller og John Urry (2006) har forsket i det nye mobilitetsparadigme i forhold til menneskets fysiske og virtuelle mobilitet både på nationalt og internationalt plan. De ser nærmere på den teknologiske udvikling, herunder transportmuligheder og internettets kommunikative muligheder for interaktioner som har medført, at mennesket mobilisere sig mere fysisk og virtuelt i flere forskellige rum. De ser derfor nærmere på de relationer og steder mennesket fysisk berører gennem mobilitet. I denne sammenhæng se på det nye mobilitetsparadigme med tilføjelse af sociologiske studier, for at forstå menneskets mobilitet. En forståelse af, hvorfor nogle mobilisere sig meget og nogle for lidt ud fra et socialt perspektiv, hvilket kan påvirke mennesket praksisser i hverdagen. Sheller og Urry ser derfor nærmere på sammenspillet mellem materialitet, mobilitet og sociologiske aspekter, for at skabe en forståelse af menneskets mobilitet og immobilitet både fysisk og virtuelt. (Sheller & Urry 2006:207,208).

Flere steder bliver socialt forbundet til hinanden

Sheller og Urry har et kritisk perspektiv på Martin Heideggers definering af *Dwelling places*, herunder *sedentarisme*. Sedentarisme udgør en forståelse af at stabilisere sig såsom at blive hjemme på ét sted og udfolde sin "*identity and experience*" ét sted (Sheller & Urry 2006:208-209). En kritik af, at mennesket er blevet mere mobile. Mere mobile i den forstand at bilen eksempelvis medfører, at mennesket kan interagere flere steder og derved socialisere sig mere grundet materialitetens muligheder. Det nye mobilitetsparadigme belyser derfor, at materialiteten såsom transportmidler skaber muligheder for, at mennesket kan socialisere sig og ligeledes forbinde forskellige steder sammen gennem mobilitet. (Sheller & Urry 2006:208,209).

Det er dog ikke kun mobiliteten de ser på, men også at de materielle muligheder går hånd i hånd med mobiliteten. Materialitetens fysiske strukturer via transportmidler eller vejnet, kan skabe koncentrationer af mennesker og interaktioner på tværs i centrale zoner, hvilket skaber et system af mobilitet. (Sheller & Urry 2006:210).

Sheller og Urry inddrager Georg Simmels teori omkring uformelle socialiseringer til en forståelse af, at sociale netværk er bundet op til vedvarende hændelser mellem mennesket, materialitet og teknologi, og derfra interagere i flere rum over tid. Materialitet bliver derfor sammenkoblet med netværksrelationer og udført af kroppens fysiske mobilitet. (Sheller & Urry 2006:215,216).

Ved at se på kroppen som skaber mobilitet, så interagere kroppen i rummet ud fra ”... *different experiences, performances, and affordances*”, som bevæger sig mod et familiært rum, fritidsrum med mere (Sheller & Urry 2006:216). Derved er mobilitet ikke blot at komme fra et sted til et andet, men at rejsen i sig selv giver mening for mennesket (Ibid.). En mening som begynder at vise sig at være, at ”... *social life appears to move to a more networked model*” og som muligvis mindsker spontane interaktioner mennesker imellem (Ibid.).

Menneskets sociale aktiviteter

Mobilitet og materialitet er medskabende til, at der bliver konstrueret sociale interaktioner, hvilket skaber en kompleksitet i forståelsen af socialisering. En kompleksitet ud fra den forskelligartede mobilitet, hvorved kroppen socialt kan statuere sig enten ”... *upward and downward*” (Sheller & Urry 2006:213). Eksempelvis ved at mobilisere sig fysisk mellem flere steder og dermed op ad, så kan kroppen statuere en form for identitet.

Ved at være immobil og ikke mobilisere sig meget, kan der være en implicit følelse af nedgang og dermed en ”... *untold suffering*” (Sheller & Urry 2006:213). Selvom sociale interaktioner kan være forskellige, så kan der ses en form for organisering af forbindelser i mobiliteten. Forbindelser som skabes igennem sociale interaktionsrum såsom ved hoteller, lufthavne, strande med mere, og derfra skaber en lettilgængelig socialisering på stedet. (Ibid.).

Materialitetens indflydelse på mobiliteten

Mobiliteten såsom at kroppen går en tur kan ydermere øges igennem teknologi såsom transportmidler, hvilket kan have en betydning for menneskets udfoldelser i hverdagen. Teknologi eller kaldet

materialitet i kandidatspecialet, kan derfor skabe nogle mobile muligheder og immobile forhold for mennesket. (Sheller & Urry 2006:212).

Stedets indflydelse på mobiliteten

Steder bliver anskuet som ”... *pushing or pulling people to visit*” (Sheller & Urry 2006:214). Derved bliver stedet sat i relation til mennesket og forbinder hinanden igennem de aktiviteter, som stedets materialitet udbyder. Aktiviteter som ikke kan blive adskilt fra stedet, men bliver særskilt besøgt. (Ibid.).

Stedet ansues dynamisk ud fra, ”*Places are about relationships, about the placing of peoples, materials, images and the system of difference that they perform*” (Sheller & Urry 2006:214). Dette indikerer at materialitet og mobilitet er medskabende til at udvikle og genoprette et sted ud fra menneskelig aktivitet. Stedets udformninger i form af materialitet, kan derfor skabe nogle særegne aktiviteter eksempelvis i form af et cafemiljø eller fodboldklub. (Ibid.).

Tempobegrebet

Stedet skal forstås som værende dynamisk ud fra en forskelligartet mobilitet, aktivitet og socialisering i det nye mobilitetsparadigme. Dermed se væk fra ”*sedentary and nomadic conceptualisation of place and movement*” (Sheller & Urry 2006:214).

For at forstå det dynamiske sted tilføjer Sheller og Urry, Georg Simmels tempobegreb, hvorved denne er ”... *the pulse of the city*” (Sheller & Urry 2006:215). Med det sagt, at steder kan have forskellige tempoer sat af mennesket selv i byen, men også influeres af materialiteten set i forhold til kontrasten mellem byen og forstaden. Ud fra menneskets behov dannes der enten et højt tempo eller lavt tempo ved et sted, hvilket også danner en specifik adfærd. Eksempelvis den pulserende trafik, som medfører at byboeren opnår et højt bylivstempo og værende blasert grundet dét, som skal nås inden for en given tid. (Ibid.).

Sheller og Urrys bidrag til kandidatspecialet

For kandidatspecialet kan Sheller og Urrys nye mobilitetsparadigme skabe en forståelse af sammenhængen mellem materialitet, steder og sociale interaktioner, som skabes gennem beboernes mobilitet. Ligeledes hvordan mobiliteten er draget mod enten et eller flere steder grundet nogle rum, som mennesket vil interagere i. Derudover se hvad der gør, at mennesket søger mod specifikke steder såsom, hvorvidt det er det materialistiske udbud eller nærmere det sociale netværk, der tiltrækker mobiliteten til et sted. I den sammenhæng også se nærmere på om nogle beboere anskuer nogle fysiske begrænsninger eller andre aspekter, som medfører manglende mobilitet mod nogle steder mellem boligkvartererne.

Timothy Beatley – Place Basics: Concepts, Research, Literature

Timothy Beatley (2004) ser nærmere på, hvordan sammenkoblingen er mellem mennesket, rum og stedet ud fra individets perspektiv. Et perspektiv, som fra mennesket bliver udlevet i hverdagen igennem seværdigheder, sanser samt minder til et sted ved at interagere i det miljø, som individet lever i. Med det sagt ser Beatley nærmere på, hvordan selve tilknytningen til et sted bliver skabt, og hvordan selve stedet kan blive skabt. (Beatley 2004:25).

Sted og rum teorien

Beatley identificerer selve stedets proces som værende, "*... place that shape us and that we in turn shape*", hvori stedet defineres som, "*... immediate, known and lived in*" og rummet som "*... generic and nonspecific*" (Beatley 2004:25). Sted og rum bliver derfra sammenkoblet med hinanden, når "*We move through spaces, we stop in and are directly involved with places*" (Ibid.). Rum bliver derfor til et sted, når mennesket erkender stedet, anvender stedet over tid, og derfra tillægger stedet en affektionsværdi (Beatley 2004:26).

Ligesom Sheller og Urry definerer Beatley stedet som dynamisk, men ud fra at der fysisk skabes nogle processer i form af materielle ændringer og derved ændringer af praksisser. Der kan derfor være mange variabler, som gør at et sted har en betydning for mennesket, og gør at et sted er unik. Ved at være

nærværende og anvende stedet over tid, skabes der ikke blot en erfaring omkring stedet i sin fysiske form, men for mennesket skabes også en særlig betydning. (Beatley 2004:26). En særlig betydning, som dannes ud fra fysiske genstande i alle slags størrelser såsom natur, bæk, bog med mere (Beatley 2004:27-28). Beatley ser derfor mere subjektivt på stedet og individet, hvor vedkommende igennem sine sanser tillægger stedet en eller flere værdier, og derfra skaber nogle betydninger, som knytter sig til stedet (Beatley 2004:26).

Stedstilknytning

Beatley beskriver selve stedstilknytningen ud fra David Hummons perspektiv, *"Sense of place involves a personal orientation toward place, in which one's understandings of place and one's feelings about place become fused in the context of environmental meaning"* (Hummon 1992:29). Stedstilknytning kan både opfattes objektivt i form af materialitet og subjektivt såsom værdierne for det enkelte individ i form af følelser, meninger, minder og sanseindtryk til materialiteten (Beatley 2004:29). Eksempelvis kan minder omkring ens opvækst og historier medfører at stedet får en speciel betydning (Beatley 2004:33).

Mennesket kan derfor forme en implicit form for stedstilknytning igennem en speciel mening eller oplevelse, hvilket medfører en følelsesmæssig knytning til stedet. Steder, som har en speciel betydning for mennesket, skaber ligeledes en specifik adfærd og/eller handling i dennes overvejelser over at interagere i rummet. Stedstilknytning kan ligeledes ses ud fra den lokale forankring, og hvorvidt individet føler et tilhørsforhold til stedet. (Beatley 2004:30).

Tilhørsforholdet kan styrke selve stedstilknytningen i form af det følelsesmæssige og sociale aspekt såsom venner og familie, hvilket skaber velvære og støtte i individets hverdag. Ved at have familie og/eller venner bosat i nærområdet, så er det noget individet værdsætter og samtidig styrker både tilhørsforholdet og stedstilknytningen. (Beatley 2004:30,32). I denne sammenhæng argumenterer Beatley, at boligens *" ejerforhold, bosættningens varighed samt menneskets alder "* er medskabende faktorer til at øge tilhørsforholdet og dermed stedstilknytningen (Beatley 2004:31).

Den fysiske udformning af materialiteten og dét, der er opstået naturligt eksempelvis naturen, er ligeledes vigtige for stedstilknytningen. Dette eftersom de kan gøre stedet til noget unikt, og derfra kan skabe en speciel følelse i sindet såsom roen ved at høre havets bølger på stranden. (Beatley 2004:32). Beatley konkludere derfor, at desto mere tilfredse mennesket er med det materielle og sociale aspekt, desto mere styrker det stedstilknytningen (Ibid.).

Mobilitet og berøring af flere steder

Beatley argumenterer for at en øget mobilitet, skaber tilknytning og betydning til flere steder, hvilket er både på godt og ondt. Det er godt, idet individet over tid har behov for flere stedstilknytninger, hvilket skaber et sted i form af individets gentagne aktiviteter. Modsat det positive aspekt definerer Beatley via udtrykket *plaze grazers*, at individet mangler en tilknytning til stedet. Det kan derfor siges, at for en plaze grazer bliver stedet et transitområde, hvor der kun sker et kort ophold, og derfra tager mod andre steder af mere betydning. (Beatley 2004:28).

Det er derfor ikke nok kun at se på ét sted, men at der ligeledes skal ses på sammenkoblingen til andre steder, som har en betydning for mennesket. En sammenkobling, som både kan blive skabt ud fra fysiske elementer og sociale aspekter. Stederne kan derfor påvirke hinanden på godt og ondt eksempelvis, hvis der sker sociale interaktioner ét specifikt sted, kan det påvirke andre steder med en mangel heraf. (Beatley 2004:33,34).

Stedet som noget unikt - naturen

Den materielle kontekst i form af stedets kvaliteter påvirker selve skabelsen af menneskets stedstilknytning. Stedets kvaliteter skal i store træk kunne adskille sig fra andre steder, ved at skabe en bestemt identitet for stedet igennem de fysiske udformninger og dermed være unik. Når stedet er unikt føler individet derfor en form for tiltrækning dertil. (Beatley 2004:37).

Beatley kommer her ind på, hvad der kan gøres for, at mennesket skaber tilknytning til steder. Det er her den frie ”... *access to basic human needs*” såsom udendørslivet ved naturen, frisk luft og naturlig lys som kan medvirke til, at der bliver skabt et godt sted for mennesket at færdes i (Beatley 2004:38).

Løsninger til at gøre stedet attraktivt

Beatley inddrager et løsningsorienteret perspektiv fra William Whyte, hvilket omhandler at gøre stedet i den offentlige sfære mere tiltrækkende for mennesket at interagere i (Beatley 2004:40). Whyte argumenterer at der skal være nogle opholdsrum såsom *”bænke, læsteder, vandposter, grillpladser”* med mere, for at tiltrække individet ud mod stedet og opholde sig der (Ibid.). Endvidere inddrager Beatley et andet løsningsorienteret perspektiv fra Jane Jacobs, hvilket omhandler at kunne skabe et fysisk socialt liv i rummet. Et perspektiv, der eksempelvis omhandler at offentlige veje kan tiltrække og skabe socialiseringer på tværs igennem aktiviteter. (Beatley 2004:40,41). De offentlige veje er derfor *”... the essential social glue binding a city and its residents”* sammen med sociale aktiviteter (Beatley 2004:41).

Beatleys bidrag til kandidatspecialet

For kandidatspecialet kan Beatleys teori om mennesket, rum og sted skabe en forståelse af, hvordan mennesket skaber en stedstilknytning til et eller flere steder både ud fra deres sanser, minder og sociale netværk. Derved kunne se nærmere på selve interaktionen mellem mennesket samt stedet, og hvordan de på sigt skaber relationen til hinanden både i forhold til materialiteten og socialt. Til sidst kan der inddrages nogle løsningsperspektiver fra andre analyser herunder Jacobs og Whytes perspektiv på, hvordan der kan skabes sociale interaktioner og opholdssteder i det offentlige rum. Dermed kunne bidrage til at skabe socialisering med nye bekendtskaber på tværs af boligkvartererne i Kokkedal.

Kirsten Simonsen – Rum, sted, krop og køn: Dimensioner af en geografi om social praksis

Kirsten Simonsen (2001) tager i sin forskning et antropologisk afsæt i forståelsen af menneskets krop og dennes interaktion i sociale praksisser på fysiske steder. Hun søger mod at skabe en forståelse af mennesker som værende subjektive og alsidige i deres ageren i praksis. (Simonsen 2001:18).

Kroppens subjektivitet

Simonsen tager afstand fra det klassiske kartesianske subjektbegreb, der anskuer bevidstheden som værende, *”... en kropsløs, immateriel enhed, som har fuld refleksiv tilgang til sig selv, og kroppen som*

en materiel genstand, som bevidstheden er hægtet på” (Simonsen 2001:19). I stedet inddrager hun Merleau-Pontys defineringen på bevidstheden, som værende subjektet, og som formes ud fra en praksis (Simonsen 2001:20,21). Ligeledes inddrager hun Merleau-Pontys perception mellem kroppens sind og omgivelser som værende, ”... *en åbning ud imod og en involvering med det andet, et dialektisk forhold mellem kroppen og dens omgivelser, der på en gang konstituerer både subjekt og objekt*” (Simonsen 2001:21). Dette betyder, at kroppen, bevidstheden, rum og sted ansues som uadskillelige processer i de praksisser, som udføres igennem en kropslig deltagelse, og denne deltagelse danner subjektiviteten (Ibid.).

Praksis og sprog danner en indsigt i sammenkoblingen mellem ”*bevidstheden (forestillingen) til den offentlige sfære (sproget)*”, som tilsammen danner en indsigt i selve meningen af handlingen (Simonsen 2001:23-24). Denne sammenkobling kan defineres ud fra Michel de Certeau eksempel, ”*Når vi går i byen, ikke alene bruger vi den, vi skaber den også*” (Simonsen 2001:25). Ved at gå i byen bliver forskellige steder bundet sammen med sociale interaktioner og fortællinger, og derved skabes byen som en dynamisk proces (Simonsen 2001:25). Fortællinger som er en rumlig praksis eftersom gåturen skaber ”... *en rejse forud for eller samtidig med, at fødderne udfører den*” ud fra de Certeaus perspektiv (Ibid.).

Simonsen beskriver ud fra Merleau-Pontys perspektiv på den *levede erfaring* mellem krop og bevidsthed værende ”... *et intersubjektivt rum af krop og perception*” (Simonsen 2001:25-26). En perception med base i praksis, som ikke danner ”*en indre repræsentation af den ydre verden, men snarere en kropslig involvering*” både ved at ”*se, høre, føle etc.*” (Simonsen 2001:26). Den subjektive krop er derfor den aktivt skabende del, som involverer sig i sine omgivelser igennem sine sanser (Ibid.).

Kroppens interaktion i rum og modrum

Ved at se på selve kroppen som en genstand i rummet, så er det kroppen, der både skaber og forhindrer menneskets praksisser (Simonsen 2001:28). Set ud fra konteksten så er kroppen og praksis uadskillelige, idet ”... *praksis foregår altid i en kontekst, og det er meningsløst at tale om en kontekst*”

uden sammenhæng med social praksis” (Simonsen 2001:34). Der sker derfor en cirkulær proces, hvor kroppen igennem sine aktiviteter skaber nogle kontekster og omvendt.

Simonsen inddrager Lefebvres forklaring på det rumlige perspektiv, hvor den sociale og aktive krop producerer ”... *sig selv i rummet på samme måde, som den producerer dette rum*” (Simonsen 2001:37). De sociale interaktioner mellem menneskets krop og rum komplimenterer derfor hinanden i konteksten, og ”*betragtes som uadskillelige*” (Ibid.). I den sammenhæng argumenterer Lefebvre for, at et rum går fra at være et normalt rum, til at blive betegnet som et socialt rum, og dannes over tid via den aktive krops sociale interaktioner (Simonsen 2001:38).

Ved at se kroppen som en genstand i rummet, kan der via dens udfoldelse skabes et *modrum*, hvilket skaber forhindringer og begrænsninger for kroppens praksisser. Et modrum som kan siges at ekskludere individet fra at interagere på specifikke steder. (Simonsen 2001:39).

Simonsen tilføjer Anthony Giddens definering på kroppens rumlige *nærvær- og fraværsvilkår*. Dette for nærmere at kunne forstå ”... *den rumlige organisering af det sociale liv*” igennem fysiske interaktioner (Simonsen 2001:41). Den fysiske tilstedeværelse af kroppen og dennes interaktioner i rummet skaber nærvær til steder eller termen *interkropslighed* fra Merleau-Pontys perspektiv. Modsat anskues det kropslige fravær som værende en kropslig distancering i rummet og det sociale liv, og derved fra det lokale område. (Ibid.).

Simonsens bidrag til kandidatspecialet

For kandidatspecialet vil Simonsens antropologiske perspektiv på den subjektive krop give et indblik i, den rumlige forståelse af kroppens ageren og selve bevidstheden. Ligeledes en social forståelse af rummet og hvordan kroppen i dette rum både kan skabe sociale praksisser, men også skabe et modrum, hvor individet oplever begrænsninger såsom ved sin mobilitet. Begrænsninger øver også indflydelse på mobilitet henimod steder, der tiltrækker individet, men hvor der ikke føles et tilhørsforhold. I den sammenhæng skabes en forståelse af, hvorfor individet færdes nogle steder fremfor andre i form af nærvær- og fraværsperspektivet som kroppen indtræder i.

Kapitel 6 Præsentation af interviewpersonerne

Dette kapitel har til hensigt at præsentere de syv interviewpersoner fra boligkvartererne Blåbærhaven, Nordengen og Birkehaven. Ligeledes vil deres valgte ruter under interviewet blive præsenteret igennem en kortlægning af denne med markeringer af de steder vi stod under interviewet samt de andre steder i området, som blev italesat undervejs.

Interviewpersonerne fra Blåbærhaven

Anna (reference til bilag 2)

Anna er 31 år og bor sammen med sin søn i en 2-værelses lejlighed i Blåbærhaven. Her har de boet i cirka 3 år og har førhen kun boet i Kokkedal. Hendes dagligdag forløber ofte med, at hun sætter sin søn af i institutionen og derefter tager på arbejde. Når de er hjemme, så færdes de ofte ved Blåbærhaven grundet legepladsen, og det grønne areal. Ligeledes går hun op i de faciliteter Blåbærhaven har, såsom svømningpoolen og fitnesscenteret. Overordnet set mener hun selv, at hun bruger området på sin søns præmisser, men er glad for at bo i Blåbærhaven og generelt i byen.

Annas venner og familie bor i Kokkedal deriblandt hendes faster og onkel, som bor længere nede af Holmegårdsvej i villakvarteret. Ligeledes har hun en kusine, som bor i Hørsholm. Anna har det godt med sit nuværende sociale netværk og har derfra ikke til hensigt at øge eller skabe et nyt lokalt netværk i byen. Anna har bevidst valgt dette fra.

Når Anna ikke har sin søn, så er hun ofte hjemme eller tager væk fra byen og hen til sine venner og familie. Hun bruger derfor ikke selve området omkring byen, idet hun ikke synes der sker så meget. En gang i mellem går hun dog en tur.

Anna synes ikke at der sker særligt meget socialt i Blåbærhaven udover noget for børnene, såsom fastelavn.

Den rute som Anna valgte at gå lørdag den 24.02.2018 var en daglig rute, som hun ofte følger med sin søn. Anna startede med at gå fra mødepunktet og tilbage ad den samme vej hun kom fra. Derfra gik hun kun inde ved Blåbærhavens udendørsfaciliteter ved legepladsen samt græsarealet, og ikke mod andre steder på den valgte rute.

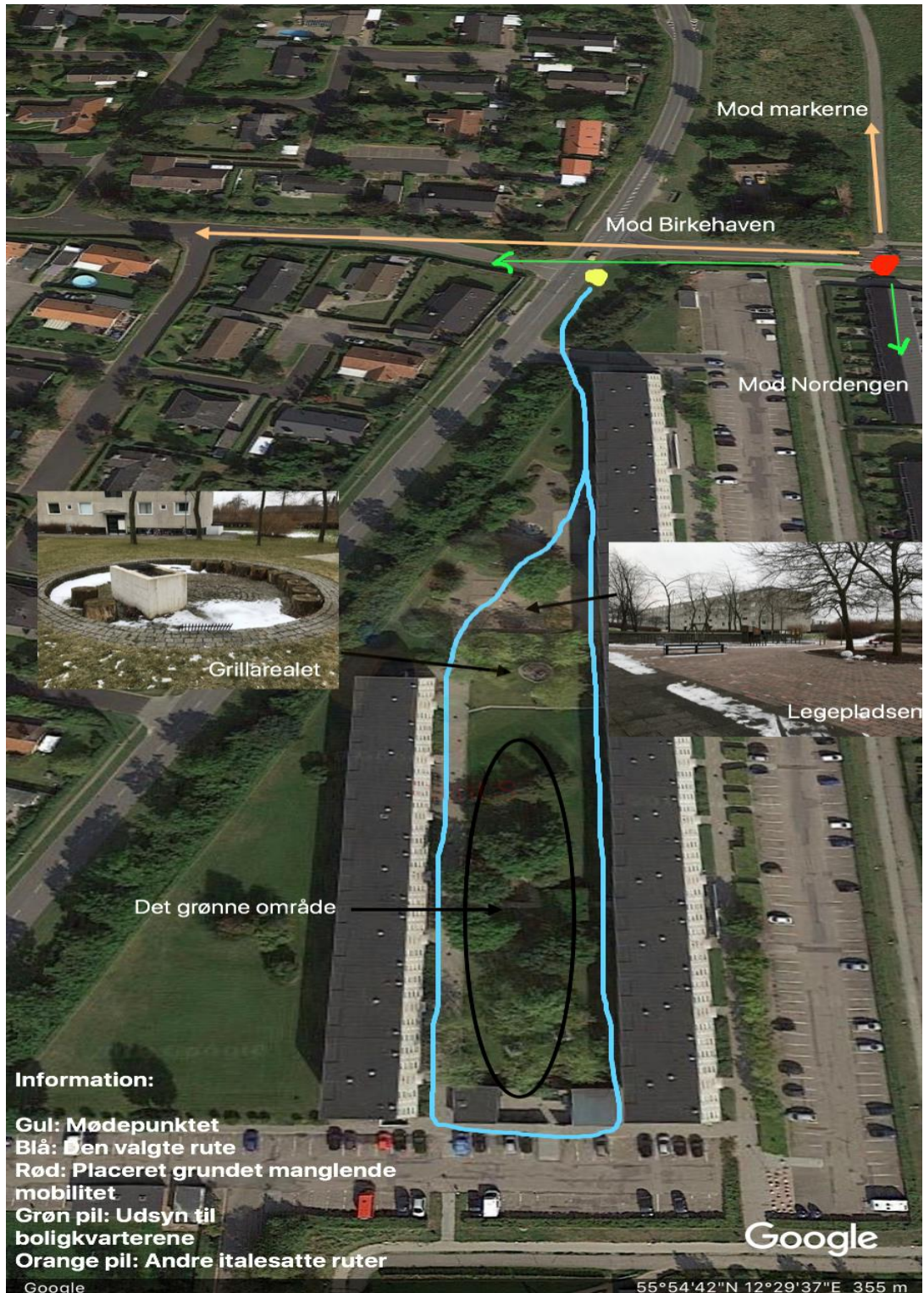
Undervejs på ruten brugte hun sin krop til at dreje i den retning, hvor steder og materialiteten var placeret. Ligeledes pegede og udtrykte hun sine følelser dertil. Anna talte derfor en del omkring materialiteten som hun gik i gennem og dem hun kunne erindre fra andre steder, såsom legepladsen ved skolen og boligerne ved Birkehaven.

Under interviewet begyndte Anna at tale om andre ruter, som hun nogle gange går, eksempelvis ude ved markerne, men også i Birkehaven for at drømme lidt om at bo der i en villa, idet hun ikke ser en fremtid i lejlighedskomplekset. Hun føler at villakvarteret er mere privat at bo i med egen have, hvorimod hun føler sig overvåget på udearealerne ved Blåbærhaven.

Efter interviewet blev Anna placeret nede omkring Nordengen, hvor hun samtidig kunne se Birkehaven i horisonten. Dette blev valgt ud fra at hun ikke gik ved Nordengen og heller ikke ofte ved Birkehaven. Derfra kunne hun tale om begge steder, hvor hun herefter begyndte at sammenligne de to boligkvarterer og begrundede sin manglende mobilitet ved Nordengen. En manglende mobilitet dertil, idet området ikke tiltalte hende fysisk grundet farven lilla. Birkehaven tiltrak hende derimod, idet hun følelsesmæssigt gerne ville bo der.

Kortlægning af Annas rute

Anders (reference til bilag 3)

Anders er 25 år, og bor sammen med sin kæreste i Blåbærhaven på andet år. Anders har førhen boet i Rypevænget, som er et rækkehuskvarter nede omkring Kokkedal station. Da hans far solgte huset og flyttede til Jylland valgte Anders og hans kæreste at købe en lejlighed ved Blåbærhaven.

Anders er opvokset i byen, hvor en del af hans familie stadig i dag er bosat. Under sin opvækst har han lært sine venner at kende både igennem sin skolegang i lokalområdet og igennem sine venners venner. Hans vennekreds bor i nærheden af Birkehaven, Nordengen, Byengen, Skovengen og Egedalsvænge.

Anders' dagligdag forløber med at han arbejder, slapper af derhjemme og ses med sine venner. Ligeledes er Anders glad for at anvende faciliteterne ved Blåbærhaven såsom fitnesscenteret og svømmebassinet. For selve lejligheden påpegede Anders, at han er glad for selve boligen, men ikke tilfreds med det sociale sammenspil i selve boligkvarteret. Han kender nemlig kun beboerne i sin opgang. Når der holdes arrangementer i Blåbærhaven, så føler han ikke arrangementerne henvender sig alle målgrupper, hvilket gør at han ikke deltager. Anders afviste dog ikke, at det kunne være en mulighed, at få øget sit eget lokale netværk med nye bekendtskaber, men henviser til, at der skal afholdes arrangementer for at kunne møde nye mennesker.

Anders valgte at gå en rute lørdag den 24.02.2018, som han sammen med kæresten plejer at gå om aften, når de gerne vil ud og have lidt frisk luft. På starten af ruten gik Anders tilbage ad den vej han kom fra ved Blåbærhaven, og gik inde ved boligkvarterets stier omkring det grønne græsareal, legepladsen, fitnesscenteret og svømmebassinet.

Ruten er en han anvender ofte for at se, hvad der sker i områder ved Blåbærhaven. Det han godt kan lide at se på, er ”indretningen af ting” på udearealerne både ved Blåbærhaven og ude ved markerne. Anders' rute var derfor præget af, at se på materialiteten og kunne holde øje med hvad der skete i Blåbærhaven.

Under gåturen talte Anders også om andre ruter, som han kunne finde på at gå både ude ved markerne samt via stisystemerne ved boligkvartererne. Grunden til at han gik ved stisystemerne nær boligkvartererne var fordi han gerne ville mod sit netværk, herunder familie og venner. Derfor færdedes han på tværs af boligkvartererne og begrundede ikke andre forhold.

Efter gåturen blev Anders placeret ved fodgængerfeltet nær Blåbærhaven og Nordengen, idet han derfra kunne se mod de tre boligkvarterer. Valget kom ud fra at han færdes alle steder. Ved denne placering begyndte Anders at fortælle om naturen bag ham, som har en betydning for ham. Ligeledes fortalte han om sin færden i og omkring boligkvartererne. Omkring boligkvarterne var begrundet ud fra aktivitetsfaciliteter både ved Karsemosegaard og den lokale skole, hvor han kunne være sammen med sine venner.

Under interviewet brugte Anders sin krop til at referere mod det han fortalte om såsom drejede kroppen mod materialiteten ved specifikke steder og pegede mod disse, når han skulle italesætte dem. Eksempelvis pegede han mod skolen, som lå længere væk end der hvor vi stod, og begyndte at fortælle om sine venner. Han brugte sin krop til at hentyde til ting, som både var tæt på og længere væk, og derfra italesatte dem igennem sine tidligere erfaringer dertil.

Anders' rute var derfor ligesom Annas rute ens i valget, men siden de kom med forskellige baggrunde grundet deres livssituation og netværk, så var deres mobilitet ikke helt ens i området. Dette eftersom Anders bevægede sig mere rundt grundet sit netværk, og for Anna var hendes mobilitet mest præget af sin søn og ikke et netværk, hvilket gjorde at hun ikke færdedes alle de steder som Anders gjorde.

Kortlægning af Anders' rute

Interviewpersonerne fra Nordengen

Jannie (reference til bilag 5)

Jannie er 36 år, og har de sidste 15 år boet til leje i Nordengen i et toplans rækkehus og bor der alene med sin hund. Jannie er opvokset i Rødovre og ville i sin tid gerne mere nordpå. Hun fandt derfor lejeboligen ved Nordengen, og er glad for at bo der.

Jannie har et netværk i byen nær Fasanvænget og Egedalsparken, men ikke nær hendes hjem. Jannie og hendes venner mødes ofte hjemme, for at drikke kaffe eller gå ture med hundene. Nogle gange tager de mod Hørsholm Midtpunkt for at hygge der. Eftersom at Jannie ikke har et arbejde og ikke en bil, så synes hun det er dejligt, at der går busser tæt på hendes hjem, så hun kan komme ud og hygge med familie eller vennerne, eksempelvis i Rødovre, København eller Helsingør. Jannie synes at hun socialt set har det fint, som det nu er i hendes omgangskreds, og ser derfor ikke en nødvendighed i at øge sit lokale netværk. Jannie har bevidst valgt det fra. Dog synes hun, at der godt kunne blive arrangeret nogle aftenskoler ved skolen, hvor beboere kan mødes på tværs.

Under interviewet fortalte Jannie omkring nogle arrangementer ved Nordengen. Det var blandt andet fastelavnsfest og andre arrangementer ved skolen, men som primært er forbeholdt de unge.

Jannie havde taget sin hund med på den valgte rute tirsdag den 27.02.2018, idet det er en rute de ofte går sammen. Jannie startede ruten med at gå ned mod jernbanestien og langs stisystemet der, idet hun kan slippe hunden løs og nyde naturen. Denne dag var ruten dog kortere end normalt, idet det var for koldt. Det var dog også derfor hun kunne lide ruten, idet hvis vejret var dårligt, så var hun stadig tæt på sit hjem. Når vejret var godt, så fulgte hun ruten mod Nivå og ud mod markerne for at komme tilbage til Nordenge.

Undervejs på ruten fortalte Jannie, at hun nyder naturen og fuglelivet sammen med sin hund på gåturen. Ligeledes at naturen ikke ligger langt fra hendes hjem, så hun kan komme lidt væk fra det tætbebyggede område.

Jannie begyndte at fortælle om andre ruter, som hun gik via stisystemerne enten ned mod sine venner ved Fasanvænget eller med hunden mod Holmegårdscenteret for at handle ind. Hendes daglige ruter var derfor præget af at gå med hunden, handle ind eller besøge sit netværk udenfor boligkvartererne.

Efter interviewet blev Jannie placeret nær Holmegårdsvej, hvor hun derfra kunne se mod Birkehaven og Blåbærhaven eftersom hun ikke gik der eller talte om kvarterer under interviewet. Jannie begrundede her sin manglende mobilitet, idet hun ikke har et netværk der, og derfor blot var en materialitet i form af boliger, stisystemer, trafikerede veje og manglende bænke så hun kunne opholde sig der. I stedet ville hun mod naturen med sin hund og gå der.

Under interviewet var der en sibirisk kulde på vej ind over landet, som medførte at Jannies kropssprog til tider var indelukket, idet hun holdte om sig selv. Det begrænsede hende dog ikke i at pege mod de steder og materialiteten hun talte om på sin rute. Dog drejede hun for det meste kroppen hen imod stederne for at se derhen, og derefter italesatte dem.

Kortlægning af Jannies rute

Gerda (reference til bilag 4)

Gerda på 81 år er pensioneret, og flyttede til Nordengen for cirka 3 år siden efter hendes mand gik bort. Tidligere boede hun i Hørsholm, hvor hendes familie og venner bor i dag. Grunden til at hun flyttede til byen var fordi hun fandt en billig lejebolig, hvor der var have til, hvilket hun prioriterede ved flytningen.

Gerda har ikke noget socialt netværk i byen, men kan godt lide at bo i området. I sin fritid er hun mest hjemme, og ellers besøger hun sine venner og familie i Hørsholm. I forhold til hendes venner, så mødes de ofte på skift hos hinanden over en kop kaffe, snakker om verdenssituationen, strikker og hækler. I forhold til sociale arrangementer nær hendes hjem, så var hun ikke bekendt med disse. Hun ville dog selv vælge, om hun havde lyst eller ej til at deltage. Gerda ville i denne sammenhæng gerne skabe et lokalt netværk, og kom med en ide om at starte en hækkeklub nær fælleslokalet ved Blåbærhaven, hvis det var være muligt.

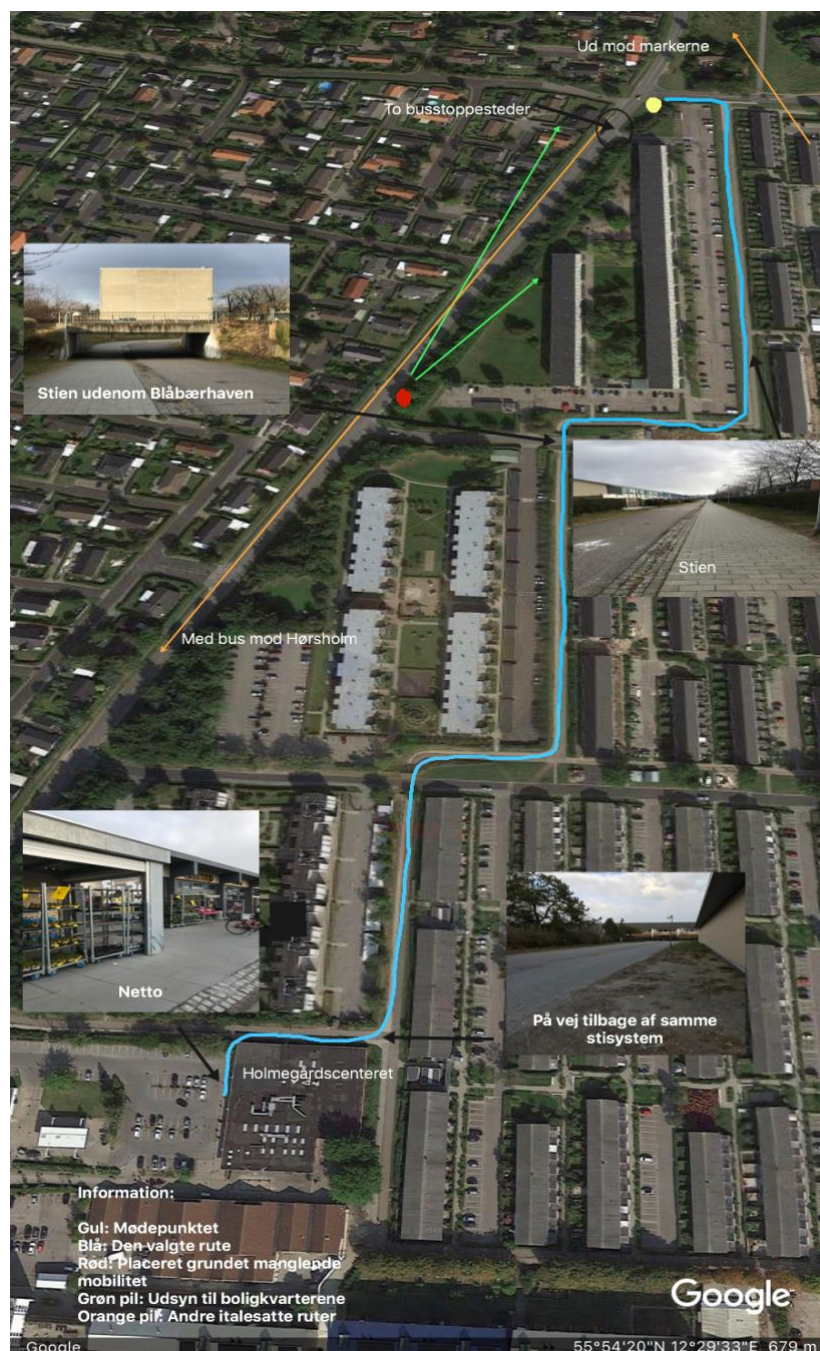
Gerda valgte en rute som hun plejer at gå i dagligdagen, idet ruten er praktisk for hende i forhold til at få motion og handlet ind. Hun startede med at gå ned langs stien ved siden af Blåbærhaven, og derfra gik turen langs stisystemerne mod Holmegårdscenteret. Når hun havde handlet ind, så gik hun den samme vej tilbage af stisystemerne. På tilbagevejen begyndte Gerda at fortælle om en anden rute hun også gik, når vejret var godt. En rute ud mod markerne for at komme hen mod Nivå Kirke, og derfra ned langs jernbanestien for at komme tilbage til Nordengen. Dog er det ikke en rute hun går ofte, men derimod kan lide at have denne rute som en mulighed. Gerda færdedes ikke omkring Birkehaven og Blåbærhaven på sin rute, men idet hun kunne se Blåbærhaven begyndte hun at tale om den fysiske udformning herunder de triste og grå betonelementer.

Efter gåturen blev Gerda stillet hen omkring Holmegårdsvej, hvor hun både kunne se Blåbærhaven og Birkehaven. Gerda begyndte at tale omkring den fysiske udformning herunder boligerne samt udendørsfaciliteten og legepladsen ved Blåbærhaven. Hun føler ikke hun har nogle gøremål der og havde i øvrigt ingen bekendtskaber i disse boligkvarterer, som hun kunne tage hen og besøge. I stedet tog hun bussen ved busstoppestedet nær boligkvartererne og mod andre steder.

Under interviewet brugte Gerda meget sin krop til at stoppe op, og vendte sig imod de ting samt steder hun talte om. Derefter pegede og fægtede hun med den ene hånd i retningen mod de steder og ting hun talte om, imens hun holdte sin indkøbsvogn med den anden.

Kortlægning af Gerdas rute

Interviewpersonerne fra Birkehaven

Martin (reference til bilag 6)

Martin er 22 år, og opvokset i Birkehaven med sin far, mor og søster. Ligeledes har han familie ved Jellerødparkvej i byen og venner i Nordengen og Skovengen. Martin har lært sine venner at kende igennem skolen, hvoraf nogle stadig er bosat i byen og andre er flyttet til enten Lyngby, København eller Nivå.

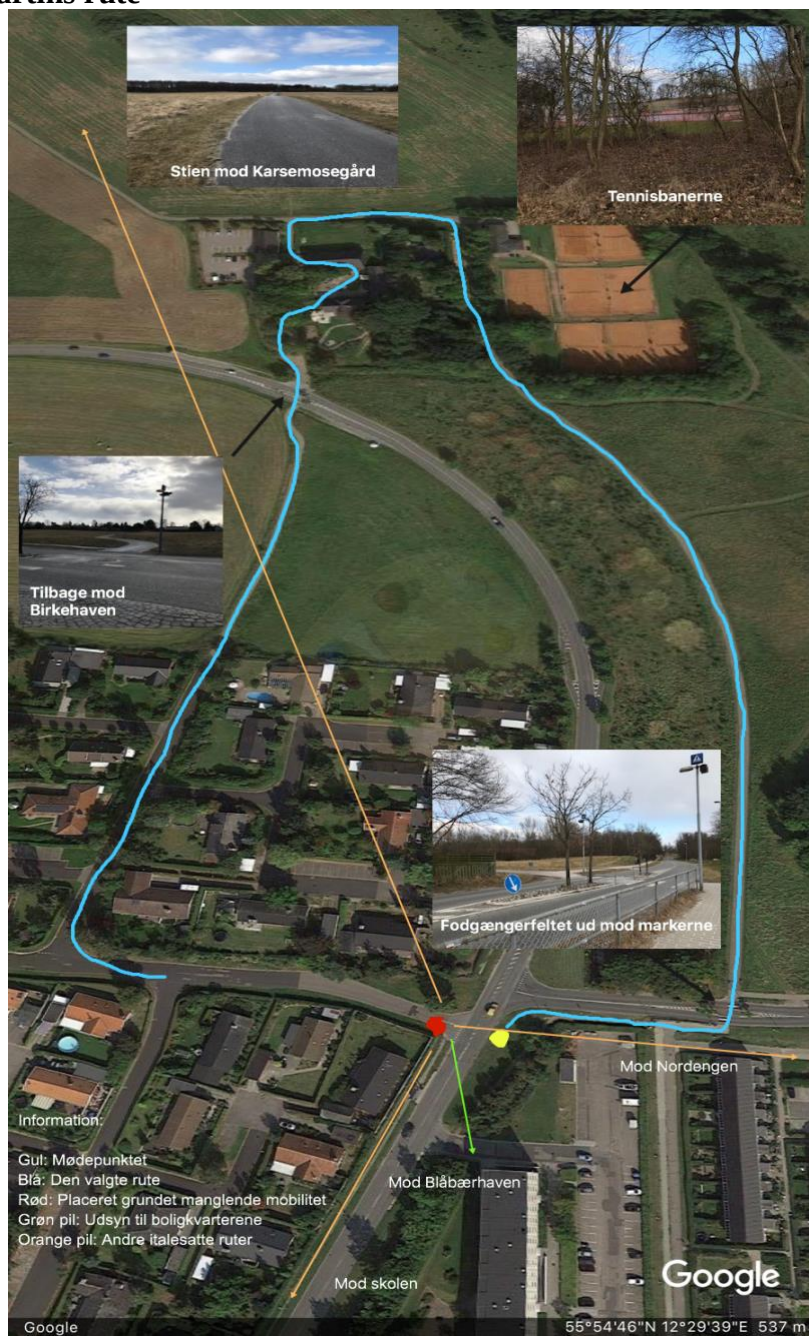
I sin fritid mødes han med sine venner enten derhjemme hos dem eller udenfor ved skolen eller Karsemosegaard, hvor de sammen kan spille fodbold eller basket ved banerne. Martin færdes derfor meget i området og mellem boligkvartererne, idet han har sit netværk og kan tilbringe tiden med dem. Ellers synes Martin ikke der er meget andet at tage sig til og derfor søger mod andre steder udenfor byen. Martin er generelt glad for at bo i byen grundet området og aktivitetsfaciliteterne, som står til rådighed.

Martin valgte at tage sin hund med ud på ruten onsdag den 14.02.2018, idet det er en daglig rute han plejer at med hunden. Ligeledes er det en fast rute, som han enten plejer at gå eller cykle, idet stisystemerne fører ham mod fodboldbanen ved Karsemosegaard. Ved startpunktet begyndte Martin at gå ved stisystemet langs Blåbærhaven, for at komme ud mod markerne. På hans rute kom vi forbi tennisbanerne og i horisonten kunne vi skimte Karsemosegaard, som han begyndte at tale om under interviewet. Han fortalte i denne sammenhæng, hvordan han og hans venner ud fra materialiteten mødes derude og hygger sig. Ude ved markerne begyndte Martin at tale om sit sociale netværk ved Nordengen samt hvordan han færdes lige netop dér og ikke andre steder grundet et manglende netværk såsom ved Blåbærhaven. Derved mente han, at ud fra et manglende netværk, var det blot boliger, som ikke tiltrak ham. Martin tilføjede derfor materialiteten som begrundelse for, at hans venner og ham selv mødtes der. Under ruten fortalte Martin nogle minder omkring, hvad han og hans venner havde lavet sammen. Ruten var derfor ikke blot en rute han gik med hunden, men genkaldte også nogle personlige minder og betydninger for ham.

Martin blev efter interviewet placeret for enden af Birkehavens hovedvej, så han kunne se mod Blåbærhaven. Derfra fortalte han om sin manglende mobilitet dertil grundet manglende netværk, og ligeledes ikke vidste om han havde noget tilfælles med beboerne der. Dertil fortalte han, at stisystemet ved siden af Blåbærhaven kun anvendes, for at komme mod Nordengen til sine venner.

Kortlægning af Martins rute

Lotte (reference til bilag 7)

Lotte er 55 år, og opvokset i Kastrup, men flyttede til byen med sin familie da hun var 10 år. Lotte har siden da boet i Kokkedal og 4,5 år i udlandet, hvorefter Lotte og hendes mand flyttede tilbage til byen. De flyttede tilbage til Birkehaven, som ligger 300 meter fra hendes barndomshjem i Tornehaven.

Lottes far bor stadig i byen og hendes bror boede tidligere i Blåbærhaven, men er nu fraflyttet. Siden Lotte var lille har hun holdt ved sin vennekreds, som hun lærte at kende igennem skolen i byen. Nogle af hendes veninder er stadig bosat rundt omkring i byen, og ellers er nogle fraflyttet området. Ligeledes har hun igennem sine børn lært andre at kende i området. Hendes vennekreds og andre faciliteter, såsom Fitness World i området har medført, at hun kommer rundt omkring i byen.

Lotte reflekterede tilbage i tiden under interviewet, hvor hun fortalte om at der engang blev afholdt vejfester, men siden de fleste børn på vejen er fraflyttet, så blev disse vejfester ikke holdt længere.

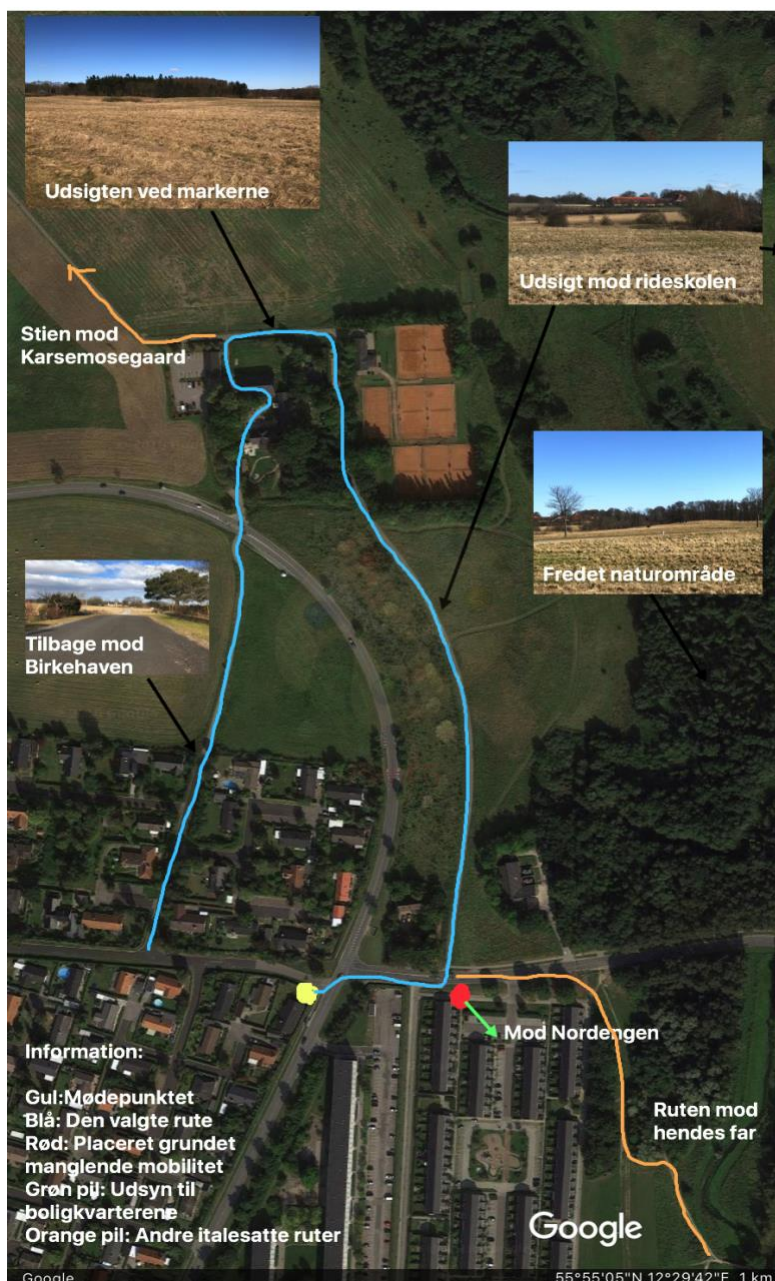
Lotte valgte en rute ud mod markerne, idet hun holder utroligt meget af naturen derude. Dette eftersom hun kan gå med sin hund, og ligeledes kan se på de faciliteter der er derude, samt det som naturen kan byde på såsom ro og dæmpede lyde. De faciliteter hun påpegede derude var selve sportsklubben ved tennisbanerne, fodboldklubben ved Karsemosegaard samt en rideskole længere ude i horisonten. Ligeledes påpegede Lotte under sin rute, at selve naturen er en kvalitet for kommunen og noget som hun anvender ofte, når hun skal gå med hunden. Lotte holder i denne sammenhæng også af stisystemerne i området, idet disse kan føre hende mod steder såsom ned til sin far og ellers mod andre steder, som hun normalt ikke anvender, herunder Karsemosegaard. Stisystemet er også et trygt sted, hvor hun kunne sende sine børn afsted uden at skulle bekymre sig, da de boede hjemme.

Lotte blev placeret nær Nordengen, idet hun ikke færdedes der og samtidig kunne se Blåbærhaven i håb om, at hun ville fortælle mere omkring sin tidligere mobilitet der. Lotte fortalte her at hun egentlig kun så det materialistiske såsom boligtyperne, men begrundede sin manglende mobilitet ud fra et manglende netværk, og derfor ikke havde noget at gøre der.

Under interviewet brugte Lotte meget sine arme til at fortælle og pegede mod materialiteten på de steder vi gik og andre steder, som lå længere væk og ikke kunne ses såsom skolen. Lotte stoppede ikke op for at fortælle, men i stedet hurtigt drejede sig rundt mod de steder hun talte om og vendte så kroppen tilbage i position på gåturen.

Kortlægning af Lottes rute

Bjarne (reference til bilag 8)

Bjarne på 72 år flyttede fra København, hvor han var opvokset og til villakvarteret i Birkehaven tilbage i 1978, og har siden boet der. Flytningen var begrundet i familieførøgelse og et ønske om at bo tæt på naturen i en villa. Bjarne og hans kone er glade for at bo i området og vil ikke flytte derfra.

I dag bor Bjarne's børn uden for byen. Bjarne har i stedet nogle venner boende i byen nær Ådalsparken og Jellerødparkvej nede omkring stationen. Når Bjarne skal mødes med sine venner, så er de ofte hjemme hos hinanden eller ved sin vens båd ved Nivå havn, hvor de hygger og får lidt til ganen.

Eftersom Bjarne er pensioneret, så vil han gerne holde sig aktiv både ved at gå nogle ture og mødes med sine venner og familie i hverdagen. Dog fortalte Bjarne i forhold til sin vennekreds, at selvom han havde mistet nogle med alderen, så ønskede han ikke at øge sit netværk, idet han havde det fint som det var nu.

Bjarne valgte fredag den 16.02.2018 en rute, som han enten plejer at gå alene eller med sin kone. Bjarne startede med at gå tilbage af hovedvejen ved Birkehaven, som han kom fra inden interviewet. Derfra gik han mod markerne og rundt derude, for at komme tilbage til Birkehaven.

Valget af ruten faldt på, at han holder af at gå ude ved markerne, idet der er fredeligt og stille. Ligeledes holder han af at se og nyde naturen på forskellige årstider såsom rovfuglene. Ruten for ham var hverken for kort eller for lang, hvilket han værdsatte.

Under gåturen fortalte Bjarne, hvordan årstiden påvirkede ham i at anvende bænke derude såsom om sommeren, hvor han kunne sidde på bænken og betragte naturen. Naturen havde derfor en stor betydning for ham.

Bjarne begyndte på et tidspunkt at reflektere tilbage i tiden, og fortalte omkring de vejfester, som plejede at blive holdt i Birkehaven, men der sås ikke en villighed eller en nødvendighed længere

eftersom børnene var fraflyttet. Ligeledes fortalte han om nogle minder med sine børn, der kom ham i møde efter arbejde på hovedvejen ved Birkehaven.

Under interviewet fortalte Bjarne om, at han primært færdes omkring villakvarteret, og ellers ned mod Mikkelsborg strand af Ullerødvej, hvis vejret er til det.

Efter interviewet blev Bjarne placeret omkring Blåbærhaven og Nordengen for at høre, hvorfor han ikke færdedes der. Dette begrundede han ud fra at han ikke havde nogle bekendtskaber der og dermed ikke følte, at han havde et gøremål der. Derved så han mere på materialiteten uden en betydning for ham eksempelvis legepladsen, som værende uden relevans for ham siden han ikke har små børn.

Under hele interviewet brugte Bjarne sin krop til at se på stederne og materialiteten for derefter at italesætte hans bevidsthed herunder minder, erfaringer og meninger. Ligeledes pegede han mod de steder vi gik samt steder som lå længere væk, og ikke kunne ses fra den rute vi gik på.

Kortlægning af Bjarnes rute

Kapitel 7 Analysen

Dette kapitel har til hensigt at analysere og afklare, hvorledes materialiteten påvirker beboernes mobilitet samt den sociale interaktion i og omkring boligkvartererne.

I første afsnit vil analysen dreje sig om, hvorledes materialiteten påvirker beboernes mobilitet både ved de valgte ruter, men også omkring de italesatte ruter og steder. Dette for at se, hvorledes stederne påvirker beboernes kroppe, til lige netop at færdes ved disse steder.

I det andet afsnit analyseres der, hvorledes beboernes sociale interaktioner påvirkes af materialiteten ved specifikke steder i og omkring boligkvartererne. Dette for at få skabt en social indsigt i, hvad der skaber eller begrænser beboernes færden i området.

Det sidste afsnit vil bidrage med et løsningsorienteret perspektiv på problemformuleringen med henblik på, hvad der kan gøres, for at øge den sociale interaktion mellem forskellige boligkvarterer ud fra beboernes perspektiv.

Materialitetens indflydelse på beboernes mobilitet og kroppe

Den valgte rute

Indledningsvis var beboernes mobilitet præget af, at ruterne var en daglig praksis, der skulle udføres for at komme fra et sted til et andet. Hver enkel rute havde en betydning for beboerne, og skulle opfylde et specifikt behov for den enkelte, hvilket gåturen muliggjorde.

Ruterne som beboerne valgte at gå, var ruter som de ofte gik i deres hverdag, men ikke omhandlede en gåtur mellem boligkvartererne. Ruterne var forskellige ud fra et behov, som skulle opnås igennem gåturen, hvilket medførte at beboernes mobilitet varierede mod forskellige steder i byen. Den instrumentelle gåtur medførte, at et behov kunne opfyldes både af praktisk karakter eller skabe velbehag for kroppen, og dermed gik beboerne mod nogle specifikke steder. Steder som havde en form for materialitet, hvor de kunne udføre en aktivitet som i sidste ende resulterede i, at deres behov blev opfyldt.

Gerda fra Nordengen havde på sin daglige rute et behov for at gå ned mod Holmegårdscenteret, hvor hun kunne få klaret sine indkøb af dagligvarer og samtidig få rørt sin krop. Gerda fortalte, at *"Det er en god lille gåtur, så får jeg rørt mig lidt og samtidigt handlet ind. To fluer med et smæk, som man kan sige det"* og klappede sig på låret (Bilag 4, Gerda:35). Gerdas gåtur var præget af at få opfyldt nogle behov såsom indkøb og motion, hvilket gåturen mod Holmegårdscenteret kunne imødekomme. I næsten samme stil gjaldt det for Anna og Anders fra Blåbærhaven, idet de havde et behov for at komme ud og få brændt noget energi af nær Blåbærhavens faciliteter såsom legepladsen til Annas søn og stisystemerne for Anders (Bilag 2, Anna:17,19) (Bilag 3, Anders:28). Dog havde Anders og Anna nogle forskellige behov ved deres valgte ruter. Anders ville gerne holde øje med, hvad der skete nær hans hjem såsom se på *"Indretningen af ting"* ved boligkvarterets faciliteter såsom grillpladsen og skoven lidt længere væk på hans gåtur (Bilag 3, Anders:28). Annas rute var præget af hendes søns præmisser og derfra udøvede sin rute ud fra hans behov (Bilag 2, Anna:17).

Fælles for de tre ruter var derfor, at de var præget af et aktivt behov i form af motion, hvilket medførte at de ville interagere i rummet og mod et specifikt sted såsom Holmegårdscenteret eller legepladsen, hvor det ville give mening for dem at få opfyldt behovet. Der skete derfor en mobilitet mod et specifikt sted, hvis beboerne kunne få opfyldt deres behov ud fra materialitetens udbud. (Sheller & Urry 2006:216). Der blev derfor skabt en relation mellem stedet og beboerne igennem deres aktivitet mod en opfyldelse af et kropsligt behov. Stederne havde en materialitet i form af nogle aktivitetsfaciliteter såsom butikker eller legeplads, som muliggjorde at beboerne ville besøge dette sted for at udføre en specifik aktivitet såsom at handle ind, og dermed få opfyldt deres behov. (Sheller & Urry 2006:214).

For Martin og Lotte fra Birkehaven samt Jannie fra Nordengen var deres daglige ruter lidt anderledes, idet de havde et nødvendigt behov, for at gå med deres hunde i hverdagen. De bevægede sig ud mod det rekreative område ved markerne, idet det var en fast rute de gik med hundene og fortalte følgende, *"Det har altid været en fast rute"* (Bilag 6, Martin:52) og *"... fordi det er her jeg plejer at gå med min hund"* (Bilag 5, Jannie:44). Lotte inddrogede mere præcist, at hendes hund var den begrundende aktivitet derud til, *"... så man kommer ude i naturen og går en tur, når man har hund"* (Bilag 7, Lotte:57). Dét at de skulle gå med deres hunde skabte derfor et nødvendigt behov, som de kunne få opfyldt via deres gåture ude ved markerne. Både hund og ejer

kunne ude ved markerne få opfyldt et behov, hvor de kunne få stimuleret deres kroppe ved at være aktive. Ligeledes havde naturen derude en implicit stimulering af kroppens velvære, såsom følelsen af ro og frisk luft (Bilag 5, Jannie:44) (Bilag 7, Lotte:63). Velvære ude ved markerne gjaldt også for Bjarne fra Birkehaven, der ikke havde hund, men som havde et behov for at komme ud og gå en tur, nyde naturen uden for meget støj fra biler samt kigge på rovfugle (Bilag 8, Bjarne:70,71).

Materialiteten i form af markerne kunne derfor tiltrække beboerne dertil, idet de kunne få opfyldt et nødvendigt behov såsom en gåtur med hunden. Der skete også noget mere implicit med deres kroppe i form af velvære, som gjorde at de besøgte stedet. (Sheller & Urry 2006:214). Dette omhandlede ikke blot den valgte rute som Martin, Jannie, Lotte og Bjarne gik ved markerne, men gjaldt også for andre beboere heriblandt Gerda, Anders og Anna, som italesatte markerne som et sted af betydning for deres kroppe velvære (Bilag 2, Anna:23) (Bilag 3, Anders: 25,30) (Bilag 4, Gerda:36) (Bilag 5, Jannie:42,44) (Bilag 6, Martin:52) (Bilag 7, Lotte:61) (Bilag 8, Bjarne:71). Der begyndte derfor at blive dannet en indsigt i, at kroppens aktive involvering mod nogle specifikke steder havde en dybere betydning for beboernes mobilitet, hvilket de tidligere havde erfaret i deres praksisser og som stadig i dag påvirker deres mobilitet (Simonsen 2001:26).

Så ikke nok med at materialiteten på bestemte steder påvirkede beboernes mobilitet dertil, for at få opfyldt et specifikt behov, men ligeledes blev der skabt nogle praksisser, der involverede deres kroppe ved specifikke steder ud fra en implicit betydning for kroppens velvære. Dette vil næste afsnit analysere nærmere.

Naturområdet ved markerne, som påvirkede beboernes kroppe og mobilitet

Naturområdet ude ved markerne var et af de steder, som beboerne enten valgte at gå på deres rute eller italesatte andetsteds fra. Markerne nær boligkvartererne havde derfor skabt et behov for beboerne at tage dertil, idet stedet havde en implicit betydning for dem og gav mening for deres mobilitet i hverdagen.

For nogle af beboerne havde markernes udformninger vakt en betydning for deres kroppe til at skabe en mobilitet dertil. En betydning, som havde skabt en speciel følelse for dem, ved at gå rundt derude. Ordet ro og dét at kunne stresses af, var en fremtrædende forklaring på denne specielle følelse og mobiliteten derude såsom, ”... *få lidt fred og ro*” (Bilag 7, Lotte:63), ”... *nogle marker*

og noget ro” (Bilag 2, Anna:23), ”... ro i sindet” (Bilag 8, Bjarne:72), ”... komme lidt væk og stresser af” (Bilag 3, Anders:30) og at der ikke ”... er mennesker over det hele” (Ibid.).

Selve den rolige sfære og tempo som kroppen følte derude, havde skabt en speciel betydning for disse beboere. En betydning, som for beboerne medførte en opfyldelse af et behov såsom føle en ro, og derfra få stimuleret kroppen ved markerne igennem mobiliteten dertil. Beboerne kunne derfor få opfyldt et behov ude ved markerne og tog dertil, idet det i sidste ende gav mening for deres kropslige velvære. (Sheller & Urry 2006:214,215).

Ordet ro og afstresning var dog ikke det eneste kroppen følte derude af sanseindtryk, men ligeledes spillede høresansen og lugtesansen en rolle. De to sanser blev italesat som følgende, *”... en fredelig rute uden for mange biler” og ”Så får man lidt frisk luft” (Bilag 8, Bjarne:71,72), ”Fuglesangen og bare det at slappe af her. Der er stille” (Bilag 7, Lotte:62), ”Få lidt frisk luft og høre lidt fugle, der synger” og ”... jeg behøver ikke at gå særligt langt” (Bilag 5, Jannie:44).*

Eftersom at markerne var beliggende tæt på deres hjem, og de dermed frit kunne få adgang til opfyldelsen af nogle kropslige behov såsom frisk luft, hvilket skabte velvære og dermed blev mobiliteten skabt dertil (Beatley 2004:38). Ved at beboerne følte, at de kunne anvende nogle sanselige indtryk overfor materialiteten og få opfyldt et kropsligt behov, så interagerede deres kroppe ude ved markerne (Simonsen 2001:26). Grundet de sanselige indtryk og opfyldelsen af velvære, så var naturområdet unikt og distancerede sig fra andre steder (Beatley 2004:37).

Beboerne havde både tidligere og på den valgte rute interageret ude ved markerne og derfra skabt en bevidsthed omkring deres handlinger, hvorved de anvendte deres sprog til at danne en indsigt i meningen ved selve handlingen såsom sanseindtryk (Simonsen 2001:23-24). Sammenkoblingen mellem mening og handling var for beboerne blevet skabt ved, at *”Når vi går i byen, ikke alene bruger vi den, vi skaber den også” (Simonsen 2001:25).* Beboernes bevidsthed havde skabt nogle fortællinger omkring deres handlinger, hvorved sanseindtryk havde skabt en betydning for den rumlige praksis og mobilitet mod et sted (Ibid.).

Sanseindtrykkene havde derfor en implicit betydning for beboernes mobilitet og medførte, at beboerne igennem gentagne praksisser havde skabt en stedstilknytning dertil, idet beboerne kunne

få opfyldt et behov (Beatley 2004:29). Et behov, hvor markerne som et sted skabte en unik atmosfære for beboerne, hvilket medførte en specifik attitude i form af et roligt sind, som i sidste ende var et behov for dem i hverdagen og medførte en mobilitet dertil (Sheller & Urry 2006:215). Materialiteten i form af markerne blev derfor ikke blot anskuet objektivt som en materialitet, men fik tillagt en subjektiv betydning via sanseindtryk, som fra beboernes perspektiv opfyldte deres behov (Beatley 2004:29).

Det var dog ikke kun sanseindtrykkene, der medførte, at der skete en mobilitet mod markerne. Materialiteten tiltrak ligeledes beboerne mod dette sted. Dét at de kunne føle en interaktion med naturens udfoldelser og betragte disse gjorde, at beboerne skabte en knytning til stedet. Bjarne anvendte eksempelvis bænken ude ved markerne, for at stoppe op og ”... *sidde lidt og slappe af og kigge ud over markerne. Om sommeren er der nemlig slagtekøer, som går rundt*” (Bilag 8, Bjarne:71). Lotte betragtede også udfoldelserne, som skete ved markerne såsom ”... *se at folk går med deres hunde og solen skinner*”, ”... *skimte vandet herfra (hentyder til stranden)*” og ”... *se rådyr, der kommer løbende*” (Bilag 7, Lotte:61,62). Ved at de kunne se på materialiteten og de aktiviteter, som blev skabt derfra af både mennesker samt dyr, følte beboerne derfor en kropslig interaktion i omgivelserne (Simonsen 2001:21). Dét at kunne se på aktiviteterne og føle en interaktion i omgivelserne medførte eksempelvis for Lotte, at naturen ved markerne skabte et behov for hende at komme ud og gå en tur (Bilag 7, Lotte:57).

For Martin og Bjarne havde materialiteten ligeledes medført, at der på deres ruter var blevet skabt nogle personlige minder. For Martin på 22 år havde blommetræerne ude ved markerne skabt et minde for ham ved, at han sammen med kammeraterne havde ”... *kastet blomster efter hinanden*” og ligeledes følte han, at der var flere minder i området (Bilag 6, Martin:49,52). Bjarne på 72 år fortalte også med store armbevægelser, at ”*Man kan sige der er minder alle steder*” (Bilag 8, Bjarne:68). Beatley argumenterer i sin teori, at individet med sin ”*alder, bosættningens varighed og boligens ejerforhold*”, skabes der en øget stedstilknytning (Beatley 2004:31). Dette modsagde empirien, idet der også for Martin var blevet skabt nogle minder og dermed en øget stedstilknytning uanset Beatleys ovenstående forhold. Minderne var tilknyttet materialiteten og for Martin samt Bjarne, havde en subjektiv og følelsesmæssig betydning for dem. Denne subjektive betydning i form af minder havde derfor medført, at deres mobilitet mod nogle specifikke steder på ruten, var

præget af en form for stedstilknytning, og derfra havde en speciel mening for dem i hverdagen. (Beatley 2004:30,33).

Materialiteten ude ved naturområdet havde derfor en subjektiv betydning for beboernes mobilitet mod dette sted grundet sanseindtryk, minder og følelsen af interaktion i de aktiviteter som udfoldede sig, hvilket i sidste ende opfyldte et behov for beboerne. Markerne skabte derfor en vedvarende proces såsom, "*... place that shape us and that we in turn shape*", hvilket gjorde at stedet samt mobiliteten blev sammenkoblet og derved skabte et sted med vedvarende praksisser (Beatley 2004:25). I denne henseende var materialiteten medvirkende til, at beboernes mobilitet var draget dertil både tidligere og i dag, idet de gerne ville interagere ved dette sted og få opfyldt et behov i form af et sanseligt velvære i hverdagen (Beatley 2004:25,26). Materialiteten både markerne, bænken og blommetræerne havde derfor en subjektiv betydning for beboernes mobilitet, idet de fik opfyldt et behov ved at færdes der, og dermed blev knyttet til stedet. Rummet blev derfor til et sted, idet beboerne anerkendte stedet, tillagde stedet værdi i form af sanseindtryk og samtidig anvendte stedet igennem deres mobilitet (Beatley 2004:26). Denne værdi gjorde derfor naturområdet som et sted til noget unikt, hvorved beboernes mobilitet var draget dertil. Naturområdet distancerede sig derfor fra andre steder ud fra dets kvaliteter såsom stimulering af kroppens behov. (Beatley 2004:32,37).

Italesættelsen af andre ruter mod andre steder

Under alle interviewene begyndte beboerne selv, at italesætte andre ruter af betydning for deres mobilitet i byen, hvorved materialiteten spillede en påvirkende rolle. Anna begyndte eksempelvis at pege mod Birkehaven og fortalte følgende, "*... jeg kan godt lide en gang imellem og gå lidt rundt sådan heroppe ved Birkehaven*", "*det er sådan bare lidt drømmeri*" og begrundede herefter at det var for at, "*... kigge på huse deroppe*" (Bilag 2, Anna:19,20). Anna og hendes søn gik ligeledes mod nogle andre steder og gik enten mod "*... en sjov legeplads eller noget skovareal*" og anvendte Blåbærhavens materialitet i form af aktivitetsfaciliteter såsom legepladsen, grillpladsen, træningsfaciliteterne og svømmebassinet (Bilag 2, Anna:19,21). Anders begyndte også at tale om andre ruter ud mod markerne samt om nogle steder ved Blåbærhavens aktivitetsfaciliteter, hvor han fortalte følgende, "*Så man færdes rigtig godt her også med alle de aktiviteter. Af muligheder man har. Der er en pool og der er et lille træningsrum*", hvor han "*Bruger tiden i og kommer af med noget energi*" og "*... så har vi også er grillareal, som vi bruger meget*" (Bilag 3, Anders:25,27,28).

Martin fortalte, ”... *fodboldklubben, hvor man kan spille fodbold*” samt pegede mod Karsemosegaard (Bilag 6, Martin:49). Lotte fortalte om, at hun tog mod Fitness World (Bilag 7, Lotte:59). Jannie fra Nordengen gik i stedet mod Holmegårdscenteret, for at få foretaget sine indkøb (Bilag 5, Jannie:44). Disse forskellige ruter indikerede, at der skete mere fysisk mobilitet i flere forskellige rum og mod specifikke steder, som havde en materialitet i form af nogle aktivitetsfaciliteter og opfyldte et aktivitetsmæssigt behov i fritiden (Sheller & Urry 2006:207,208).

Materialiteten i form af stisystemerne skabte i denne sammenhæng en mulighed for at mobiliteten kunne føres mod nogle steder (Sheller & Urry 2006:208,209). Lotte fortalte eksempelvis at stisystemerne førte hende mod steder, som hun normalt ikke brugte og færdedes i såsom mod fodboldklubben ved Karsemosegaard og begrundede det ud fra, ”*For di der går et stisystem hele vejen rundt her, som du bare kan følge*” (Bilag 7, Lotte:62). Ligeledes at stisystemerne medførte, at hendes børn kunne færdes både til og fra skole samt til deres sportsaktivitet uden at hun skulle bekymre sig om, at de skulle ud og cykle eller gå ved den hårde trafik (Bilag 7, Lotte:56). Anders og Jannie brugte ligeledes stisystemerne i området til at komme andre steder hen, hvor der eksempelvis var nogle aktivitetsfaciliteter i nærområdet, mod Nivå, mod Holmegårdscenteret eller ud mod markerne (Bilag 3, Anders:30) (Bilag 5, Jannie:44,45,48). Anders fortalte i denne sammenhæng, at stisystemerne for ham gjorde, ”... *at man kan gå, hvor man vil*” og dermed muliggjorde, at han kunne færdes rundt omkring i området (Bilag 3, Anders:26).

Ved at se nærmere på kroppens subjektivitet, så var det ikke nok med at de omtalte den valgte rute som værende en daglig praksis, men at tidligere praksisser havde dannet en erfaring i bevidstheden (Simonsen 2001:20). En erfaring som mellem kroppens sind og omgivelser, havde dannet ”... *en åbning imod og en involvering med det andet, et dialektisk forhold mellem kroppen og dens omgivelser*” (Simonsen 2001:21). Derved lå der nogle erfaringer i beboernes bevidsthed, som ikke kun var koblet op til selve den daglige rute, men nogle tidligere erfaringer, som havde skabt en mobilitet mod andre steder af betydning og derved en involvering af kroppen i forskellige omgivelser. Disse erfaringer var derfor dannet ud fra nogle tidligere praksisser og udført igennem kroppens deltagelse andre steder, og derfra havde denne deltagelse dannet subjektiviteten i bevidstheden. En subjektivitet i bevidstheden, der gjorde at andre ruter mod andre steder blev italesat ud fra tidligere erfaringer, som kroppen havde praktiseret og oplevet andre steder. (Simonsen 2001:21).

Mobiliteten mod disse andre steder var derfor præget af materialiteten på det specifikke sted såsom aktivitetsfaciliteterne ved Blåbærhaven eller fodboldklubben ved Karsemosegaard. Materialiteten havde derfor en indflydelse i form af en tiltrækningskraft, hvor beboernes mobilitet var draget mod forskellige steder, for at udføre nogle specifikke aktiviteter ud fra et behov (Sheller & Urry 2006:214). I sidste ende blev der skabt nogle stedstilknytninger forskellige steder grundet materialiteten i form af aktivitetsfaciliteterne, som påvirkede beboernes mobilitet, men at beboerne ligeledes skulle have et behov for at tage dertil såsom træning, lege ved legepladsen eller spille fodbold (Beatley 2004:28).

Materialiteten i form af stisystemerne skabte en mulighed for beboerne at komme rundt i byen og mod specifikke steder, og havde derfor en betydning i sig selv ved at skabe en mulighed for mobilitet. Materialiteten kunne ligeledes skabe nogle immobile forhold, hvorved beboerne ikke så en mening i at færdes til. (Sheller & Urry 2006:210,212). Dette var eksempelvis en parkeringsplads, hvor Anna ikke kunne se en nødvendighed i at færdes dertil, idet stedet ikke kunne opfylde et aktivitetsmæssigt behov for hende (Bilag 2, Anna:19). Anna havde derfor skabt stedet med parkeringspladsen som et modrum for hende, hvor hun ikke kunne se en nødvendighed at interagere i og derved førte hendes mobilitet ikke dertil (Simonsen 2001:39). Vejret havde også en tendens til at nogle beboere ikke ville udenfor enten for at gå en lang tur i Jannie og Gerdas tilfælde eller kunne opholde sig nogle steder eksempelvis ved bænken for Bjarnes tilfælde (Bilag 4, Gerda:36) (Bilag 5, Jannie:44) (Bilag 8, Bjarne:71).

Det kan derfor siges, at materialiteten havde en rolle til at tiltrække beboerne mod nogle specifikke steder, men også skabe et immobile forhold dertil, hvis beboerne ikke følte at de kunne få opfyldt et behov der. Eksempelvis, hvis vejret var imod dem eller hvis der ikke var en materialitet, som kunne opfylde et behov, så skete der ikke en mobilitet til stedet. (Sheller & Urry 2006:212,214).

Tværtimod hvis de kunne få opfyldt et behov, så blev der skabt en stigende mobilitet i området ud fra de muligheder materialiteten havde skabt via stisystemerne og aktivitetsfaciliteter. Flere steder begyndte derfor at blive sammenkoblet ud fra materialitetens skabelse af muligheder gennem stisystemer samt aktivitetsfaciliteter, hvilket skabte et behov for mobilitet dertil. I sidste ende skabte et system for mobiliteten, hvilket gav en indsigt i, at beboerne anvendte materialiteten såsom stisystemet, for at komme fra et sted til et andet ud fra et behov. (Sheller & Urry 2006:210,212).

Der begyndte at vise sig en tendens i beboernes mobilitet, hvor materialitet i form af transport og stisystemer medførte at beboerne fik en mulighed for at tilgå nogle sociale rum, hvor et ønske om fysisk nærvær til enten familie eller venner var af betydning (Simonsen 2001:38,41) (Sheller & Urry 2006:209). For eksempel fortalte Jannie, at når hun skulle hygge med sine venner, så tog hun med bussen mod Hørsholm eller mod Rødovre for at besøge sin familie (Bilag 5, Jannie:42,47,48). Hun fortalte specifikt her, at ”... *hvis jeg skal hjem til mine venner eller noget, så går jeg ned til dem eller tager en bus*” (Bilag 5, Jannie:43). Ligeledes anvendte Gerda også bussen til at komme til Hørsholm, for at besøge sine venner og familie (Bilag 4, Gerda:35). Anders fortalte om, at han brugte stisystemerne en del for at komme hen til sine venner og familie (Bilag 3, Anders:30). Ligeledes, at Martin kun gik langs stisystemet ned til Nordengen for at besøge sine venner eller cyklede på stisystemerne for at besøge sine venner (Bilag 6, Martin:51,52). For Lotte handlede stisystemerne om, at hun kunne gå en tur hen til sin far, for at besøge ham (Bilag 7, Lotte:60). Selve handlingen i gåturen mod nogle andre steder begyndte derfor at omhandle et nyt meningsfuldt aspekt i form af, ”... *social life appears to move to a more networked model*” (Sheller & Urry 2006:216), hvor materialiteten påvirkede med sine muligheder for at komme fra et sted til et andet sted, hvor det sociale netværk var (Sheller & Urry 2006:212).

Det sociale aspekt begyndte derfor, at være en begrundelse for beboernes mobilitet, hvorved materialiteten skabte mulighederne for, at de kunne interagere i flere rum, flere steder og i princippet direkte mod et specifikt sted (Sheller & Urry 2006:209). Det næste afsnit vil derfor se nærmere på, hvorledes beboernes sociale interaktioner påvirkes af materialiteten eller ej, både ved nogle specifikke steder og mellem boligkvartererne.

Beboernes sociale interaktioner og materialiteten som værende et opholdssted

Materialitetens dannelse af sociale opholdssteder

Ved at se nærmere på rummet som socialt konstrueret kunne det konstateres, at det ikke blot var materialiteten, der førte beboerne mod specifikke steder (Simonsen 2001:38). Det var ligeledes deres netværk, der i stor udstrækning bestemte deres færd mod specifikke steder i og udenfor byen. Materialiteten var derfor af mindre betydning i form af et opholdssted, hvilket nedenstående vil fortælle nærmere om.

Skolen var et omdrejningspunkt, hvor nogle af beboerne tidligere havde stiftet et lokalt netværk, som stadig i dag er tæt ved og nærmest intakt. Lotte fra Birkehaven var en af dem, der flyttede til byen da hun var 10 år og i dag har boet 45 år i byen (Bilag 7, Lotte:56,57). I sine ungdomsår begyndte hun at etablere en vennekreds igennem skolen og fortalte, at de lærte hinanden at kende, ”... *fra vi startede med at gå i skole*” og ”*Lige siden vi var unge og vi har holdt ved*” (Bilag 7, Lotte:58,59). Ligesom Lotte fortalte Anders fra Blåbærhaven om, at han havde lært sin vennekreds at kende igennem skolen, og det havde medført en dominoeffekt, ”... *igennem social eller igennem en anden vens ven*” og hele hans vennekreds var derfor for ham ”... *nogle jeg har kendt hele mit liv, som altid har boet her*” (Bilag 3, Anders:31,32).

Martin fra Birkehaven havde den samme historie som Anders og Lotte, idet hans vennekreds også var blevet skabt igennem den tidligere skolegang i området (Bilag 6, Martin:50). Han stoppede helt op under interviewet, idet han skulle vende sin krop, for at pege mod Nordengen og fortalte, ”... *så har jeg nogle venner henne i noget der hedder Nordengen, som jeg har gået i skole med og i Skovengen. Der er mange, der bor der stadig*” (Ibid.).

For Lotte, Anders og Martin havde deres opvækst i området derfor skabt et lokalt netværk, som stadig eksisterer i deres liv i dag.

Anders og Martin fortalte, at de ud fra deres lokale netværk stadig mødes omkring skolens aktivitetsfaciliteter, det være sig fodboldbanen med deres venner efter aftale (Bilag 3, Anders: 32) (Bilag 6, Martin:50,51). For eksempel fortalte Martin at de mødes, ”*Ved Holmegårdsskolen, spiller*

fodbold eller basket og laver noget udenfor” og Anders fortalte at der altid kom ”flere end dem man spillede sammen med” (Bilag 6, Martin:51) (Bilag 3, Anders:33).

Den tidligere skolegang for Lotte, Anders og Martin havde derfor skabt et socialt interaktionsrum, hvor de igennem en fællesinteresse og daglig gang havde skabt en lettilgængelig socialisering, og derfra et stærkt lokalt netværk i byen. Stadig i dag har den offentlige skole for Anders samt Martin og muligvis for mange andre unge i byen skabt et socialt interaktionsrum, hvor materialitetens aktivitetsfaciliteter har skabt et offentligt sted for dem, hvor de føler at kunne udføre en fysisk aktivitet med deres venner. (Sheller & Urry 2006:213,216).

For Jannie fra Nordengen, som ikke er opvokset eller haft sin skolegang i byen, har skolens udendørsfaciliteter ikke medført at hun færdes der (Bilag 5, Jannie:41). Dette begrundede hun med, at ”... *oppe ved skolerne, oppe ved centeret, er der kommet nogle ting til de unge mennesker*” (Bilag 5, Jannie:47). Det kan siges, at hun ikke føler sig som en del af målgruppen, idet hun refererer til de unge mennesker. Skolen, som interaktionsrum, har for hende skabt et immobilt forhold mod dette rum både i form af materialiteten og socialt, idet hun anskuer området til at være for de unge (Sheller & Urry 2006:213,216). Det kan derfor siges, at dette sociale rum for Jannie er et modrum, hvor hun ikke ser en nødvendighed eller behov for at interagere i (Simonsen 2001:39).

Arrangementerne ved Blåbærhaven havde for nogle af beboerne medført, at de mødtes og socialiserede sig på kryds og tværs over en fælles interesse. Anna fra Blåbærhaven fortalte om, at der ved dem blev afholdt fastelavn, hvor der blev ”... *sat nogle tønder op, hvor der var noget for børnene, kakao og boller*” og ”*Det mødtes vi om*” (Bilag 2, Anna:18). Anna følte dog at arrangementet ikke var for alle, men specifik kun til børnene, hvilket Anders også udtrykte, idet ”... *det er ikke fordi, hvad kan man sige... Indgår til alle målgrupper her*” (Ibid.) (Bilag 3, Anders:27). Selvom at Anders har et lokalt netværk og Anna ikke, så følte de begge at ikke alle arrangementer var for dem, men primært for børnene (Bilag 2, Anna:17) (Bilag 3, Anders:26,27). Dermed fravalgte de nogle gange at involvere sig i dette interaktionsrum og i stedet opholdte de sig i boligen eller tog mod andre steder i deres fritid (Bilag 2, Anna:17) (Bilag 3, Anders:26,27) (Sheller & Urry 2006:213).

Vejfesterne ved Birkehaven havde ligeledes medført, at beboerne her kunne lære hinanden at kende. Bjarne fortalte om dengang der blev afholdt vejfester ved hans vej i Birkehaven, ”... vi holdte en gang om året vejfest og børnefødselsdagene blev også nogle gange rykket ud på vejen, hvis børnene skulle løbe om kap og fiske efter æbler og derefter putte hovedet i en meldynge, for at lede efter tyggegummi. Det var nemlig en stor succes dengang” (Bilag 8, Bjarne:69). Bjarne fortalte i denne sammenhæng, at eftersom børnene nu var flyttet hjemmefra, så blev disse fester på vejen ikke afholdt længere og derved ”... var der ikke nogen, som så en villighed til at arrangere dem” (Bilag 8, Bjarne:69,70).

Lotte fra Birkehaven fortalte også omkring vejfesterne og at de ikke længere eksisterede på vejen eftersom, ”... der var på et tidspunkt da børnene var små, så var der flere vejfester, der blev holdt” og begrundede det ud fra, at ”... det er noget man gjorde for, at børnene kunne lære hinanden at kende og komme hinanden lidt ved og hvis der kom lidt nye naboer til. Jamen jeg synes det ebbede lidt ud som tiden gik” (Bilag 7, Lotte:61).

Vejfesterne for Bjarne og Lotte i Birkehaven havde derfor i sin tid skabt et socialt interaktionsrum, hvor selve vejen som materialitet havde skabt en mulighed for dem og de andre, til at socialisere sig med hinanden samt skabe en relation mellem beboerne (Sheller & Urry 2006:210,216). Eftersom at børnene nu var flyttet hjemmefra blev der ikke længere skabt et socialt interaktionsrum, hvorved Lotte havde oplevet en påvirkning ud fra, at ”Så holder folk lidt mere for sig selv” (Bilag 7, Lotte:61). Ligeledes havde Bjarne oplevet denne effekt, som medførte at han ikke længere mødtes så meget med sine naboer (Bilag 8, Bjarne:70). Eftersom at behovet for socialisering aftog, idet børnene blev ældre, forsvandt det sociale interaktionsrum på selve vejen og medførte, at der for nogle mennesker ikke er den store kontakt mellem naboerne i boligkvarteret.

Boligen, både beliggende i og uden for byen, havde også en indflydelse på, om beboerne mødtes hos hinanden, men dog i en mere privat sfære. Gerda fra Nordengen fortalte om, at hun var mest hjemme og ellers besøgte sine venner, veninder og familie i Hørsholm (Bilag 4, Gerda:36). Når hun skulle besøge sine veninder pegede hun i retningen mod Hørsholm og fortalte, ”Vi mødes hjemme hos hinanden på skift og så står værten for lidt kaffe, te og småkager” (Ibid.). Jannie fra Nordengen fortalte ligeledes, at hun mødtes med sine veninder for at gå tur med hundene og drikke kaffe derhjemme eller tog hjem til familien i Rødovre (Bilag 5, Jannie:41,42). Både Gerda og Jannie

fortalte i deres interview, at de ikke kendte til nogle sociale arrangementer ved Nordengen, hvilket kan have medført at de primært opholdte sig i en mere privat sfære, og ikke medvirkede til at danne et social interaktionsrum der (Bilag 4, Gerda:37) (Bilag 5, Jannie:43) (Sheller & Urry 2006:213).

Martin fra Birkehaven fortalte, at han i vinterperioden ofte mødes med sine venner hjemme hos hinanden på skift, og hygger både i og uden for byen (Bilag 6, Martin:51,55). Lotte fra Birkehaven fortalte ligeledes, at hendes venner mødes hjemme, idet *"Vi har også en lille pokerklub, som vi jo dyrker"* (Bilag 7, Lotte:60). Lotte og hendes venner holder derfor et lille arrangement i form af en social sammenkomst, hvor de kan mødes i en mere privat sfære. Bjarne fra Birkehaven og hans venner mødes også derhjemme eller ved en af hans venners båd, for at *"... spille kort og får en lille en til ganen"* (Bilag 8, Bjarne:68,70). For beboerne her blev boligen, og i Bjarnes tilfælde også en båd, en materialitet, som skabte en stabil genstand med en privat sfære, hvor de kunne anlægge et socialt interaktionsrum med deres venner (Sheller & Urry 2006:213).

Materialiteten i form af boligen som opholdssted både i og uden for byen, blev derfor sammenkoblet med netværksrelationer og udført igennem kroppens handlinger, for socialt at interagere i en mere privat sfære (Sheller & Urry 2006:216). Det kan også siges, at boligen som materialitet skabte dette private interaktionsrum, men samtidigt skabte et modrum med begrænsninger for at andre udefrakommende kunne deltage (Simonsen 2001:39). Uanset opholdssted kunne der ses en tendens i, at dem som var opvokset i området og/eller har børn socialiserede sig mere i byen.

Ved at se nærmere på beboernes sociale interaktioner, så blev der skabt nogle interaktionsrum forskellige steder, hvorved materialiteten i form af skole, vej og bolig medvirkede til et fysisk opholdssted. Materialiteten blev derfor sammenkoblet med netværksrelationer, hvorved kroppen interagerede i flere forskellige rum og mod forskellige steder, hvor beboerne havde deres venner og familie og udførte aktiviteter (Sheller & Urry 2006:216).

Beboerne havde også et socialt behov for at besøge deres venner og familie, hvorved materialiteten spillede en mindre rolle og blot medvirkede til en opfyldelse af behovet via et opholdssted med en koncentration af den valgte personkreds (Sheller & Urry 2006:210).

Der begyndte derfor at tegne sig et billede af, at der skete en form for organisering af beboernes sociale liv, hvorved de ud fra et socialt behov færdedes mod de steder, hvor de havde deres netværk (Sheller & Urry 2006:213). Et socialt behov for at færdes mod sit netværk, og som i sidste ende begyndte at danne en sammenkobling mellem flere steder, som havde en betydning for den enkelte beboer (Beatley 2004:33). Sammenkoblingen af stederne blev hermed skabt ud fra et socialt aspekt, hvorved materialiteten som et opholdssted, skabte nogle muligheder og begrænsninger for sociale interaktioner mellem beboerne.

Det næste afsnit vil gå mere i dybden og indskrænke undersøgelsen til at se nærmere på den sociale interaktion mellem boligkvartererne. Dette med henblik på at vise, hvorledes materialiteten herunder boligtyperne, har en indflydelse på beboernes sociale liv i hverdagen. En analyse for at se, hvorfor nogle beboere færdes mellem boligkvartererne og andre ikke gør.

De beboere, som færdes mellem boligkvartererne

Uanset bosætning i henholdsvis Birkehaven, Nordengen og Blåbærhaven, så færdedes nogle af beboerne mellem de forskellige boligtyper, idet deres venner og/eller familie var bosat der.

Anders fra Blåbærhaven færdes mod Birkehaven og Nordengen, eftersom nogle af hans venner og familie bor der (Bilag 3, Anders:25). Han fortalte, at dét at have sit netværk tæt på medførte ”... *at man stadig kan se sin familie i ny og næ, og at der ikke er så langt dertil*” imens han kiggede på boligkvartererne under interviewet (Bilag 3, Anders:29). For Anders har stisystemerne en betydning for, at han kan komme mod steder, men at tiltrækningskraften for ham mod Birkehaven og Nordengen primært er begrundet af hans sociale netværk (Bilag 3, Anders:29,30,31). Dette begrundede han med, ”... *fordi familie og vennerne bor tæt på. Så jeg færdes meget på de her stier mellem Nordengen og Birkehaven*” (Bilag 3, Anders:29).

Det samme gjaldt for Martin fra Birkehaven, som kommer i Nordengen, idet nogle af hans venner bor der, men under interviewet kom han ind på en interessant vinkel (Bilag 6, Martin:49). Martin kiggede mod boligkvartererne fra markerne af og fortalte, ”... *jeg er jo nede i Nordengen fordi jeg har venner der, og hvis jeg ikke havde venner, som boede der, så ville jeg nok ikke være der fordi... Altså det er jo egentlig bare rækkehuse og villaer, så man kommer dér, hvor man typisk kender*

nogen” (Bilag 6, Martin:51). Boligtypen for Martin var derfor blot en materialitet, som uden et socialt aspekt i form af et netværk, ikke ville føre ham dertil.

Ligesom Martin og Anders, så var Lottes færden også socialt præget mellem boligkvartererne, men tværtimod så mod fortiden. Lotte fortalte og pegede mod Blåbærhaven, *”Så jeg har selv boet i Blåbærhaven i mine unge dage. Der havde jeg en lejlighed med min nuværende mand. Så jeg har færdes der. Min bror har også boet derover og vores børn er kommet der meget og hygget”* og *”Plus Mellemengen. Der havde vi et vennepar i vores unge dage, som boede der”* (Bilag 7, Lotte:59). Lotte fortalte derfor om sin færden mellem Birkehaven og Blåbærhaven i datid, idet hun ikke længere havde sit netværk der og dermed ikke har et socialt behov for at tage dertil.

Modsat Martin, Anders og Lotte, så havde Anna fra Blåbærhaven et mere fremtidigt perspektiv på sin færden mod Birkehaven. Hun fortalte følgende, *”Birkehaven kan jeg godt lide at være i, for jeg synes det er nogle smukke huse, men jeg har bare desværre ikke råd til dem. Så på den måde befærder jeg mig der, selvom det ikke er realistisk at komme til at bo der, men man har vel lov til at drømme”* (Bilag 2, Anna:20). Anna sammenkoblede derfor sin færden fra Blåbærhaven og mod Birkehaven ud fra villaerne som materialitet, idet disse var attraktive for hende. Dog havde Anna også et familiært netværk i et andet villakvarter længere nede ad Holmegårdsvej, som kan have ført hende igennem villakvarteret ved Birkehaven, men dette fortalte hun ikke om (Bilag 2, Anna:16). Anna havde dog skabt en subjektivitet i form af en betydning for hende og italesatte sin bevidsthed som værende en drøm om at bo i en villa, hvilket begrundede hendes involvering af kroppen og dermed interaktionen i dette rum (Simonsen 2001:26).

Grundet Martin, Anders, Lotte og til dels Annas netværk, så skete der en færden mod disse steder, hvorved materialiteten i form af boligtyperne ikke blev omtalt som en forhindring dertil. Tværtimod skabte deres lokale netværk en færden på tværs af boligkvartererne, hvorved boligtyperne ikke forhindrede dem, men skabte et opholdssted med et socialt interaktionsrum (Sheller & Urry 2006:215,216). Det sociale netværk forbandt derfor stederne sammen, idet beboernes netværk skabte en mening for dem at tage dertil både tidligere og nu. Beboerne færdedes derfor mere mellem boligkvartererne, grundet et solidt lokalt netværk. (Sheller & Urry 2006:209,213).

Boligkvartererne med hver deres boligtype, skabte derfor ikke en forhindring for disse beboeres færden, idet beboerne havde et tilhørsforhold i form af familie og venner i områderne og dermed knyttede sig dertil (Beatley 2004:30,32). Ikke nok med at beboerne havde et tilhørsforhold og knyttede sig til de forskellige boligkvarterer, men kvarterene i sig selv blev forbundet til hinanden igennem beboernes færden via veje og stisystemer (Sheller & Urry 2006:209,210). Derved begyndte der at tegne sig et system af mobilitet ud fra det sociale aspekt, hvilket gjorde at beboerne ud fra deres sociale behov ikke så en begrænsning, for at færdes mellem boligkvarterernes forskellige boligtyper (Sheller & Urry 2006:210).

Beboernes sociale interaktioner i form af netværk skabte derfor en mulighed for, at de kunne udføre nogle aktiviteter, og dermed producerer ”... *sig selv i rummet på samme måde, som den producere dette rum*” (Simonsen 2001:37). I den sociale kontekst komplementerede kroppen og rummet derfor hinanden og blev uadskillelige i praksis grundet socialiseringen (Ibid.). Dette eftersom at kroppen ønskede at skabe et nærvær til netværket, og dermed skabte en ”*rumlig organisering af det sociale liv*”, for at interagere i det sociale rum uanset boligtype (Simonsen 2001:41). Materialiteten påvirkede derfor i mindre grad beboernes færden mellem boligkvartererne, idet boligtyperne blot skabte et opholdssted for dem, og dermed blev netværket vægtet højere som den påvirkende kraft.

De beboere, som ikke færdes mellem boligkvartererne

Den forskelligartede bosætning, materialiteten og opvækst i byen var ikke en begrundelse for, at der ikke skete en interaktion mellem boligkvartererne, men derimod var det et manglende socialt netværk og gøremål i området.

Bjarne som har boet i Birkehaven siden 1978 færdes ikke omkring Blåbærhaven og Nordengen (Bilag 8, Bjarne:67,72). Under interviewet blev han placeret nær Blåbærhaven og Nordengen, så han kunne se på de to boligkvarterer, hvorefter han begrundede ”*Jeg færdes ikke så meget her, for jeg har ikke rigtig noget at gøre her*” og ”... *at jeg ikke har nogle bekendtskaber her og besøge*” (Bilag 8, Bjarne:72). Det samme fortalte Jannie omkring sin manglende færden mod Birkehaven og Blåbærhaven, ”*Jeg ved ikke lige, hvad jeg skulle lave oppe i Birkehaven og så videre. Jeg kender ikke nogle, der bor dér*” (Bilag 5, Jannie:42). Martin begrundede også sin manglende færden mod Blåbærhaven med, ”... *grunden til jeg ikke har været der, så er det fordi jeg ikke kendte nogen, som*

var der. Så jeg havde ikke nogen at se der, så der er ikke nogen grund til at tage derover” (Bilag 6, Martin:53).

Modsat var der i Lottes tilfælde tale om, at hendes netværk var fraflyttet, hvilket begrundede hendes manglende færden mod Blåbærhaven, men også mod Nordengen og fortalte, ”... *nu er de fraflyttet alle sammen, så man kommer jo ikke lige så meget derover, som man gjorde før i tiden*” og ”*Nordengen... Altså det er jo ikke så tit jeg kommer dernede. Øh... Fordi jeg ikke rigtig har noget jeg skal dernede. Så det vil være noget andet, hvis man havde nogle venner, som boede dernede. Så derfor går jeg udenom*” (Bilag 7, Lotte:60,64). Ligesom Lotte så følte Gerda, at hun ikke havde noget gøremål ved Birkehaven og Blåbærhaven, idet ”*Jeg har ikke rigtig så meget at gøre der. Jeg kender ikke nogle, som bor der*” og ”*der er ikke rigtig noget for mig at tage sig til i det område*” (Bilag 4, Gerda:37). Dermed var der både en mangel i form af personlig relation og aktivitet, som medførte en manglende færden dertil.

Anna havde et anderledes perspektiv på sin manglende færden mod Nordengen, idet hun så boligkvartererne nærmere som segregerede kvarterer og socialt medførte, at ”... *det med at bo ved siden af hinanden gør, at man kommer sammen og det med at bo væk fra hinanden, så kommer man jo ikke lige forbi hinanden. Man går ikke lige her fra Nordengen og op til Birkehaven og siger hej*” (Bilag 2, Anna:22). Dog havde hendes citat en indikation af, at der ikke sås et gøremål og det medførte, at som beboer gik man ikke bare lige hen til at andet boligkvarter for at sige hej til hvem som helst.

Den manglende færden mellem boligkvartererne var for disse beboere begrundet af et manglende netværk, som medførte at de ikke så en grund til at tage derhen. Boligkvarteret som et sted, blev derfor ikke forbundet med andre steder ud fra beboernes manglende fysiske bevægelser dertil (Sheller & Urry 2006:216). Det manglende netværk og gøremål medførte derfor, at beboerne ikke interagerede i rummet, og derved blev rummet til et socialt modrum for dem. Et socialt modrum, der medførte nogle begrænsninger for beboerne i deres færden og derved distancerede kroppen sig fra dette rum, ved det enkelte boligkvarter. (Simonsen 2001:39,41).

De manglende sociale interaktioner mellem kroppen og rummet komplementerede derfor ikke hinanden, og dermed blev rummet ikke til for dem (Simonsen 2001:37). Dét at der ikke var et socialt netværk og gøremål ved boligkvarteret betød en manglende færden dertil.

Et manglende netværk medførte meninger om materialiteten

For de beboere der ikke færdes mod nogle af boligkvartererne i hverdagen, grundet et manglende netværk, fik materialiteten herunder boligtyperne en anden betydning. Eftersom, at beboerne såsom Anna, Gerda, Jannie, Lotte og Bjarne manglede et netværk i nogle af boligkvartererne og ikke kom dertil af denne grund, så blev de placeret der, for at se kvarteret under interviewet. Dette for at se, hvorledes bevidsthedens subjektivitet ville blive italesat ud fra en mening om stedet, ved at stå der og erfarer stedet (Simonsen 2001:20). Derved involvere beboernes sind og kroppe i omgivelserne for at skabe, *”... en åbning ud imod og en involvering med det andet, et dialektisk forhold mellem kroppen og dens omgivelser, der på en gang konstituerer både subjekt og objekt”* (Simonsen 2001:21). Beboerne begyndte i denne situation at anvende synssansen og derfra italesatte deres bevidstheds subjektive meninger om materialiteten, som værende en objektiv genstand for dem.

Anna fra Blåbærhaven begyndte at sammenligne Birkehaven med Nordengen og fortalte følgende: *”Altså jeg synes Birkehaven, når jeg kigger derop, så er det bare skønt og dejlige huse. Hyggeligt og ro tænker jeg. Familier. Og Nordengen det... Altså når jeg kigger der, så er det bare en hel anden følelse jeg får. Det er faktisk grimt. Det er for stort, det er for ensformigt og farverne – de der lilla farver, dem bryder jeg mig altså ikke om. Nej det tiltaler mig bare ikke”* (Bilag 2, Anna:20,21).

Gerda fra Nordengen italesatte Blåbærhaven og Birkehaven som følger: *”Jamen det er vel bare et sted, der grænser op til to forskellige boligområder. Der er jo ikke så meget andet at tage sig til. Der er en lille legeplads dér ved Blåbærhaven, men der kommer jeg jo ikke så meget i min dagligdag.”* (Bilag 4, Gerda:38).

Jannie fra Nordengen fortalte følgende om Birkehaven og Blåbærhaven, men primært talte omkring Birkehaven, idet hun vendte kroppen i den retning og fortalte følgende: *”Der er jo rimelig mange biler lige her fordi, det er lige i krydset op til de forskellige ting...”* samt *“... og der er heller ikke nogle bænke eller noget som helst... Der er bare... Biler...”* og *”Men det er da nogle pæne huse,*

men det er også det. Jeg plejer ikke rigtig at komme derhen” og ”... jeg synes heller ikke der er særligt hyggeligt at gå med hunden fordi det jo bare er villaer og stisystemer” (Bilag 5, Jannie:42,46).

Lotte fra Birkehaven fortalte om hendes manglende færden omkring Blåbærhaven og Nordengen: *”Det er nok mest fordi... Jamen det er jo et lejlighedskompleks ik’ altså... Der sker jo ikke lige så meget, når man går igennem området der. Og heller ikke ved Nordengen. Det er jo bare rækkehuse altså... Der er jo ikke noget at kigge på andet end rækkehuse. Så på den måde er det jo ikke hyggeligt som sådan at gå igennem” (Bilag 7, Lotte:63,64).*

Bjarne fra Birkehaven fortalte ligeledes om Blåbærhaven og Nordengen: *”Det er vel ikke så meget. Rækkehusene og lejligheder, hvor folk går og ja... det ser lidt trist ud...” (Bilag 8, Bjarne:72).*

Materialiteten for dem var derfor blot en genstand i form af boligtyper, hvortil der var individuelle meninger. Meninger, hvor materialiteten for dem var uden en betydning, idet de ikke havde en følelsesmæssig tilknytning eller tilhørsforhold (Beatley 2004:30,32). Dermed blev materialiteten for dem blot anskuet som en genstand, som ikke appellerede deres behov og udfoldelsesmuligheder. Boligkvartererne var derfor ikke et sted de besøgte, idet de ikke kunne udfolde nogle aktiviteter, som gav mening for dem grundet materialiteten i området (Sheller & Urry 2006:214).

De beboere, som ikke ønskede at skabe en yderligere social interaktion

Hver enkel beboer træffer selv sit valg om, hvorvidt vedkommende ønsker at socialisere sig eller ej. Under interviewene gav nogle af beboerne udtryk for en interessant vinkel på fænomenet, nemlig et bevidst fravalg af at skabe nye bekendtskaber i lokalområdet.

Anna fra Blåbærhaven fortalte eksempelvis, *”... hvis det var jeg ville engagere mig mere og være sammen med og lære nogle at kende, så er det noget jeg aktivt vil vælge til, men det gør jeg ikke” (Bilag 2, Anna:18).* Det samme gjaldt for Anders fra Blåbærhaven, som også talte på vegne af sin kæreste, *”Men socialtmæssigt... Det er ikke fordi det som sådan er noget vi lægger vægt på eller søger” (Bilag 3, Anders:24).* Anders begrundede dette med, *”... fordi, at vi arbejder så meget, så det er mere når man kommer hjem, så vil man mere slappe af og så har man nogle venner, som bor i nærheden. Som man hellere vil tage sig tid til” (Ibid.).*

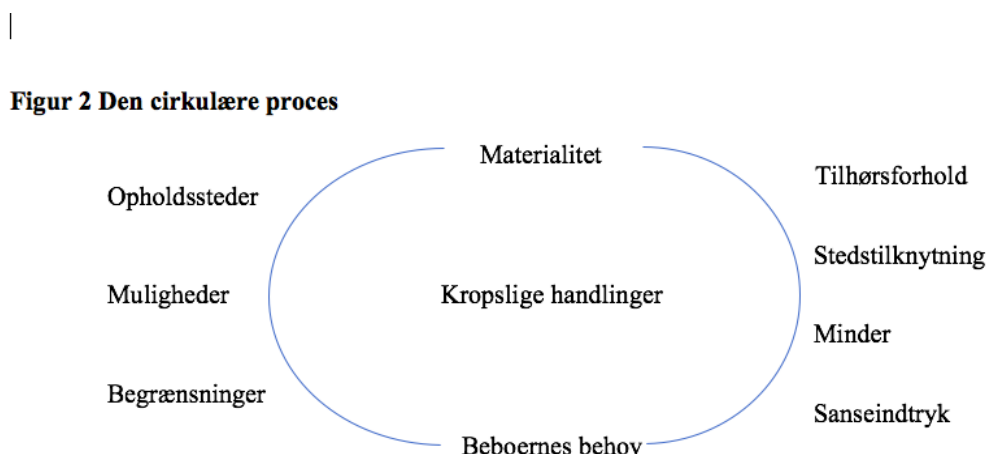
Jannie fra Nordengen fortalte mere specifikt om sit bevidste fravalg af at få etableret et netværk mellem boligkvartererne ud fra, at *"Jeg tror også det har været et valg fra mig af, at jeg ikke har gidet"* og *"Jeg har det meget godt med mig selv og dem jeg kender"* (Bilag 5, Jannie:47). Ligeledes fortalte Bjarne fra Birkehaven, at *"... jeg har det nu egentlig fint nok som det er... Jeg mangler ikke rigtig flere venner"* (Bilag 8, Bjarne:73).

Uanset bosætningen i de enkelte boligkvarterer, så var der nogle beboere, som bevidst fravalgte at udvide eller skabe et lokalt netværk med nye bekendtskaber. Dette med begrundelser for, at de egentlig har det godt med deres nuværende netværk både lokalt og uden for byen, og helst vil bruge tiden på dem. Nogle af beboerne følte derfor ikke et behov, for at øge den sociale interaktion mellem boligkvartererne som de ikke færdes i, og ligeledes ikke så det nødvendigt i deres hverdag.

Dette bevidste fravalg kan i sidste ende udfordre, at sammensætningen af forskellige boligtyper med henblik på at øge den sociale interaktion og mobilitet, kan blive en kompliceret udøvelse. Dette ses ud fra, at nogle beboere ikke ønsker en yderligere socialisering i deres hverdag.

Opsamling

Undervejs i analysen skete der en cirkulær proces, hvorved materialiteten kunne påvirke beboerne via opholdssteder, muligheder og begrænsninger. Ligeledes var det ud fra beboernes behov, at der skulle ses en mening i selve handlingen mod et sted. Derfra blev der skabt en mobilitet eller socialisering grundet stedstilknytningen, sanseindtryk, minder og tilhørsforhold gennem venner og familie i området. (se figur 2 Den cirkulære proces). Tværtimod hvis beboerne ikke så en mening i handlingen mod og ved et steds materialitet, så blev der ikke skabt en mobilitet eller socialisering. Uanset disse forhold, så var der nogle beboere, som bevidst fravalgte at skabe nye bekendtskaber i lokalområdet, idet der ikke var et behov for det i hverdagen. Dermed skete der ikke en socialisering og mobilitet for nogle af beboerne mellem boligkvartererne.

Løsninger

Efter at have været ude på ruten og stået ved de forskellige steder, hvor beboerne ikke havde nogen relation til, så blev der ud fra deres perspektiv skabt nogle idéer og løsninger på at skabe en relation på tværs af boligkvartererne. Dette gjaldt også for de beboere, der bevidst fravalgte at øge deres lokale netværk.

Ud fra tre af interviewene fik jeg en indsigt i, at beboerne ikke bare blandede sig mellem boligkvartererne, idet beboerne anskuede en form for adskillelse af områderne ud fra, at der ikke

var nogle fællesinteresser og dermed ikke skete en interaktion imellem dem (Bilag 2, Anna:22) (Bilag 5, Jannie:48) (Bilag 6, Martin:54).

Fra beboernes perspektiv synes de, der skal skabes nogle fællesinteresse både fysisk og socialt i det offentlige rum, for at øge den sociale interaktion. Dette for at komme ud og have noget tilfælles, hvilket ville give mening for dem at mødes om og lære hinanden at kende. Martin fortalte eksempelvis, at han havde lært en at kende fra et andet boligkvarter, idet de havde et træningsfællesskab, hvilket gjorde at de begyndte at tale sammen. Dette medførte, at han begyndte at komme i et andet område, hvor hans nye bekendtskab er bosat. (Bilag 6, Martin:54). Dermed havde denne fællesinteresse indflydelse på, at der blev skabt et socialt samspil.

Nogle af beboerne kom ind på nogle fysiske tiltag, som på den ene eller anden måde kunne tiltrække dem, til at tage ud og interagere mere med andre beboere i det offentlige rum (Beatley 2004:40). Lotte mener at der skulle ske en ny fysisk udformning i byen i form af *"Noget mere by, noget mere hygge"*, *"... en gågade, hvor man lige kan møde hinanden på kryds og tværs"*, som kunne tiltrække folk til at samles et sted og mødes (Bilag 7, Lotte:65). Hun mener nemlig at det der tidligere var bygget såsom Netto, Rema1000 og Føtex kun medfører, at folk handler ind og så tager væk derfra, idet det ikke er et sted man hygger sig (Bilag 7, Lotte:64). Ligeledes at den nye legeplads ved skolen heller ikke er for alle aldersgrupper, og der i princippet mangler et sted, hvor dem fra 14-års alderen kan mødes og være sammen (Bilag 7, Lotte: 65-66). Hun ville derfor gerne have mere aktivitet i byen, som hun kaldte for et *"Bymiljø"*, hvor der sker noget mere, og hvor folk kan hygge og mødes (Bilag 7, Lotte:64,65).

I en mindre grad af fysisk udformning mente Bjarne, at *"... lige nu er der jo kun nogle få bænke"*, hvilket Gerda understøttede med et ønske om *"... nogle flere bænke i området"*, så hun kunne sidde ned og *"... slappe lidt af med sin kaffe, hvis vejret er til det"* (Bilag 4, Gerda:38) (Bilag 8, Bjarne: 72). Der skal være nogle flere materialiteter i form af opholdssteder, hvor de kan opholde sig mere (Beatley 2004:40). Dog mener Bjarne, at der skal ske noget mere aktivitetsmæssigt ude omkring naturen, hvor *"... der var noget mere man kunne tage sig til derude end bare at gå og sidde"*, *"Nogle fælles gåture"*, så han kunne *"... snakke lidt med nogle andre"* (Bilag 8, Bjarne:73). Det var ikke nok med bænke, men at der skal ske noget mere aktivt, for at kunne falde i snak med andre.

De fleste af de interviewede beboere mener, at der godt kan ske mere i det offentlige rum udover det området fysisk kan tilbyde. Dermed tiltrække beboerne og skabe en form for socialisering på tværs igennem aktiviteter (Beatley 2004:41). Bjarne havde for eksempel erfaret, at loppemarkedet nær Nordengen tiltrak folk, idet det var ”... *sådan nogle udendørsarrangementer for alle aldre*” (Bilag 8, Bjarne:73). Et socialt arrangement ude på den offentlige vej, havde derfor medført et samlingspunkt, hvor folk mødtes omkring et arrangement. Gerda mente også at dét, at ”... *mødes om noget, som man kan have til fælles*”, så vil der ske en form for interaktion mellem beboerne (Bilag 4, Gerda:39).

Nogle af beboerne synes, at vejene kan danne en form for social interaktion mellem dem, og som Anna fortalte i denne sammenhæng, ”... *til trods for at man bor væk fra hinanden*” (Bilag 2, Anna:22). Der kom forslag til, hvordan offentlige veje kunne bidrage til at øge socialiseringen mellem dem lige fra ”*en løbeklub*” (Ibid.) til ”*Sådan lidt større arrangementer – festival-agtigt*” (Bilag 3, Anders:32). Det var i denne sammenhæng vigtigt at påpege fra Anders’ side, at det ikke skulle være vejfester, idet de kun medfører en intern interaktion med de mennesker, som allerede kender hinanden. Tværtimod skulle bredes mere ud ved et større arrangement i det offentlige rum. (Bilag 3, Anders:32).

Martin foreslog at der skulle laves ”... *nogle aktivitetssteder, hvor man kan lave noget*” og ikke blot en spejderklub i nærområdet (Bilag 6, Martin:53,54). Gerda foreslog her ”... *en systue, hvor man kunne komme*” ved Blåbærhavens fælleslokaler, hvis det var en mulighed i hverdagen. Såfremt der var aktiviteter for alle ville det få hende ud og socialisere sig (Bilag 4, Gerda:38). Jannie kom med et forslag til at ”*Man kunne gå til noget aftenskole*” (Bilag 5, Jannie:47).

Beboerne mente, at der både fysisk og socialt kan skabes nogle samlingspunkter, hvor de kan mødes over en fælles interesse eller aktivitet, og derfra skabe nogle nye bekendtskaber mellem boligkvartererne. Nogle samlingspunkter andre steder i byen, som kunne tiltrække alle aldre til et offentligt rum uden for boligkvartererne. Det offentlige rum kunne medvirke til, at beboerne efterfølgende får skabt et nyt lokalt netværk på tværs af boligkvartererne. Derved kan aktiviteterne i det offentlige rum være medskabende til, at ”*binde byen og dennes indbyggere*” endnu mere sammen (Beatley 2004:41).

Kapitel 8 Konklusion

Analysen har skabt en indsigt i en gensidig afhængighed mellem materialiteten og beboerne. Materialiteten påvirkede ikke blot beboernes mobilitet og sociale interaktion med muligheder og begrænsninger for kroppens udfoldelser. Beboerne selv påvirkede også materialiteten ud fra et behov, som derefter medførte en kropslig handling.

Selve gåturen var ikke kun præget af materialiteten i omgivelserne, men også det forhold, at beboerne ligeledes skulle have opfyldt et behov. Et behov, som enten var præget af kropslig aktivitet, nødvendighed eller velvære. Omvendt påvirkede materialiteten beboernes mobilitet mod et sted, idet denne kunne opfylde et behov ved, at der var nogle aktivitetsfaciliteter såsom legepladsen eller de naturlige omgivelser. Når beboerne kunne få opfyldt et behov, ved et specifikt sted, så blev der skabt en relation mellem sted og beboer via mobiliteten.

Der var også en mere implicit betydning for selve kroppen, idet der skete en mobilitet mod et specifikt sted, herunder naturområdet ved markerne. En implicit betydning i form af velvære, som stimulerede deres kroppe velbehag igennem sanseindtryk overfor materialiteten, eksempelvis følelsen af ro, frisk luft og lyde i form af fuglesang. Materialiteten ved naturområdet blev derfor ikke blot anskuet objektivt, men fik tillagt en subjektiv betydning igennem sanseindtryk, hvilket gjorde stedet som noget unikt for beboerne. Naturområdet stimulerede derfor kroppens velvære og medførte, at der blev udøvet en specifikt attitude i form af et roligere tempo, ved det pågældende sted. Det medførte, at beboerne i enkelte tilfælde fik et dagligt behov mod stedet gennem mobilitet. Ligeledes påvirkede og muliggjorde materialiteten ved naturområdet, at beboernes mobilitet skete dertil, idet de kunne føle en kropslig interaktion i omgivelserne, ved at betragte naturens udfoldelser, eksempelvis fra en bænk eller tillagde materialiteten minder, eksempelvis blommetræet.

Ved at beboerne interagerede i dette rum over tid, blev der skabt en form for stedstilknytning ved naturområdet. En stedstilknytning som medførte, at rummet blev til et sted, idet beboerne anerkendte stedet, tillagde stedet værdi i form af sanseindtryk og samtidig anvendte stedet igennem deres mobilitet. Stedet var derfor noget unikt for den enkelte fremfor andre steder i byen. Der skete derfor en gensidig proces, hvor materialiteten ved naturområdet formede beboernes handlinger og

attitude. Til gengæld formede beboerne stedet via et kropsligt behov, eksempelvis, aktivitet sanseindtryk eller minder. Dette medførte, at stedet samt mobiliteten blev sammenkoblet, og derved blev stedet skabt med vedvarende praksisser.

Beboerne italesatte andre ruter af betydning for deres mobilitet, hvorved materialiteten spillede en påvirkende rolle i form af aktivitetsfaciliteter såsom en fodboldklub, legeplads eller grillplads. Disse ruter indikerede, at der skete mere fysisk mobilitet i flere forskellige rum og mod specifikke steder, hvor materialiteten opfyldte et aktivitetsmæssigt behov. Ligeledes muliggjorde stisystemerne og den offentlige transport, at beboerne kunne komme mod disse steder. Materialiteten muliggjorde en bevægelse, for at opfylde den pågældende tiltrækningskraft, hvor beboernes mobilitet var draget mod forskellige steder, for at få opfyldt et specifikt behov. Derimod kunne materialiteten også skabe nogle begrænsninger og dermed immobile forhold, som kunne udvikle et modrum når beboerne ikke så en mening at færdes dertil, eksempelvis når vejret var dårligt.

Ved at se på kroppens subjektivitet, så var der nogle tidligere praksisser mod nogle andre steder, som havde dannet en erfaring i bevidstheden. Derved lå der nogle erfaringer i beboernes bevidsthed, som ikke kun var koblet op til selve den daglige rute, men nogle tidligere erfaringer, som havde skabt en mobilitet mod andre steder af betydning. Derved fremkom en involvering af kroppen i forskellige omgivelser.

Ud fra beboernes mobilitet mod forskellige steder, viste der sig en tendens, hvor materialiteten i form af stisystemer og transport muliggjorde, at beboerne kunne komme til et socialt rum, ud fra et ønske om fysisk nærvær med familie eller venner. Materialiteten skabte derfor nogle muligheder, men ligeledes påvirkede i mindre udstrækning, når det omhandlede beboernes sociale interaktioner i hverdagen. En mindre påvirkning, idet materialiteten blot blev anskuet som opholdssteder for det sociale liv såsom ved skolen, boligen og vejene. Dermed var det ikke blot materialiteten, som påvirkede beboernes færden mod et sted, men også beboerens sociale netværk.

Dét at have et socialt netværk overskyggede materialiteten i form af boligtyperne, og blev ikke anskuet som en forhindring. Tværtimod ønskede de et kropsligt nærvær til deres sociale netværk i området, og dermed blev netværket vægtet højere end selve materialiteten. Det sociale rum og beboerne komplementerede hinanden, og blev dermed uadskillelige i praksis, hvorved boligtyperne

ikke forhindrede deres socialt interaktion. Ved manglen af et netværk i boligkvartererne, så medførte det en manglende interaktion, og derfra blev det enkelte sociale rum bevidst eller ubevidst til et modrum. Et modrum, hvor beboerne ikke så en nødvendighed at færdes grundet manglende personlige relationer og aktiviteter. Dermed komplementerede rummet og kroppen ikke hinanden grundet manglende interaktioner.

Materialiteten fik ligeledes en mindre betydning ud fra et manglende netværk, idet denne blot blev anskuet som en objektiv genstand i form af boligtyper med individuelle meninger herom. Beboerne havde derfor ikke oparbejdet en følelsesmæssig tilknytning, betydning eller tilhørsforhold dertil.

Af ny empirisk viden fremkom dette forhold igennem det sociale aspekt, hvorved nogle af beboerne bevidst fravalgte at skabe nye bekendtskaber i lokalområdet. Et bevidst fravalg, som i sidste ende udfordrer det politiske tiltag med sammensætning af forskellige boligtyper, idet nogle beboere bevidst fravælger at øge den sociale interaktion, og dermed ikke færdes mellem boligkvartererne med forskellige boligtyper.

Fra beboernes perspektiv, heriblandt også dem som bevidst fravalgte at skabe nye bekendtskaber, blev der fortalt nogle mulige løsninger. Løsninger som kunne øge socialiseringen mellem forskellige boligkvarterer. Det offentlige rum fremfor boligkvartererne var omdrejningspunktet, hvorved beboerne følte at der kunne skabes nogle fællesinteresse både af fysisk og social karakter. De fysiske tiltage omhandlede lige fra en gågade med et nyt bymiljø til flere opholdssteder med bænke og aktiviteter. Af social karakter mente beboerne, at de fysiske tiltag ikke var nok, men at der skulle ske nogle sociale aktiviteter i form af festlige arrangementer, gåture, løbeklubber, systue og aktivitetssteder såsom en aftenskole. Det ville få dem til at interagere på kryds og tværs. Ved at lave nogle samlingspunkter i det offentlige rum såsom ved vejene eller skolen, så ville det kunne binde byen sammen ved, at der efterfølgende ville ske en mobilitet mod boligkvartererne ud fra et socialt behov.

Konklusionen er, at der er en gensidig afhængighed mellem materialiteten, mobiliteten og sociale interaktioner blandt beboerne i de forskellige boligkvarterer. Materialiteten påvirker mobiliteten og den sociale interaktion igennem skabelse af muligheder, begrænsninger og opholdssteder, men beboerne påvirker også materialiteten ud fra et behov igennem socialisering, sanseindtryk, minder

og stedstilknytninger. Dog påvirkede materialiteten i form af boligtyperne, i mindre grad, når det omhandlede det sociale netværk mellem boligkvartererne. Det sociale netværk havde derfor en større betydning end materialiteten.

I sidste ende er det op til beboerne selv, om materialiteten skal påvirke dem eller om de skal påvirke materialiteten ud fra deres kropslige handlinger og involvering i det sociale liv.

Litteraturliste

A

-

B

Beatley, Timothy (2004): *Chapter 2 Place Basics: Concepts, Research, Literature*, fra bogen *Native to Nowhere – Sustaining Home and Community in a Global Age*, 2.udgave, udgivet af Island Press, ISBN13: 9781559634533

Beckhoven, Ellen Van & Ronald Van Kempen (2005): *Chapter 4 Social effects of urban restructuring*, fra bogen *Life in poverty neighbourhoods: European and American perspectives* edited by Jürgen Friedrichs, George Galster and Sako Musterd, Published by Routledge, ISBN10: 0-415-56835-8.

Boolsen, Merete Watt (2015): *Kapitel 12 Grounded Theory*, fra bogen *Kvalitative metoder: En grundbog*, 2.udgave, 2.oplag, redigeret af Svend Brinkmann og Lene Tanggaard, udgivet af Forfatterne og Hans Reitzels forlag, ISBN: 978-87-412-5904-8

C

-

D

-

E

Et demografisk blik (2012): *Et demografisk blik på Kokkedal – demografiske forskelle og ligheder mellem boligområderne i Kokkedal*, fra rapporten *Klimatilpasning Kokkedal*, udleveret af Lars Balle Andersen fra Fredensborg kommune afdeling Center for byudvikling, miljø og erhverv, d. 27. februar 2018, Link til følgende rapport;

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiFsf2SlLzZAhVMblAKHbpAA2QQFggmMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.klimatilpasningkokkedal.dk%2F~%2Fmedia%2F8AF49AFB58CE4B0B86B43A9131703DA3.ashx&usg=AOvVaw1nTv9U0PkusTIT75Aj8X_v

F

Frederiksen, Morten (2014): *Kapitel 1 Mixed methods-forskning - Fra praksis til teori*, fra bogen *Mixed methods forskning: Principper og praksis*, Frederiksen M. og P. Gundelach og R.S. Nielsen (Red.), 1. Udgave, Udgivet af Hans Reitzels forlag, ISBN: 9788741258751

Frydenlund, Christian Lund (2011): *Videnskabsteori og faglige metoder*, 1.udgave, 1.oplag, udgivet af Frydenlund og forfatteren, ISBN: 978-87-7887-967-7.

G

Gammelgaard, Judy (2015): *Kapitel 18 Psykoanalysens empiri*, fra bogen *Kvalitative metoder: En grundbog*, 2.udgave, 2.oplag, redigeret af Svend Brinkmann og Lene Tanggaard, udgivet af Forfatterne og Hans Reitzels forlag, ISBN: 978-87-412-5904-8

Goffman, Erving (2001): *Erving Goffman Biography*, udgivet af world of sociology – Gale Biography in context. Gale document number: GALE|K2427100116, tilgået d.12.marts 2018, Link:<http://go.galegroup.com/ps/i.do?p=BIC1&u=horsholm&id=GALE%7CK2427100116&v=2.1&it=r&asid=346f25ee>

H

Halkier, Bente (2001): *Kapitel 2 Kan pragmatisme være analytisk?*, fra bogen *Kvalitative metoder – fra metateori til markarbejde*, Pedersen, K.B. & L.D. Nielsen (Red.), Udgivet af Roskilde universitetsforlag

Hammersley, Martyn and Paul Atkinson (2007): *Chapter 7 Recording and organizing data*, fra bogen *Ethnography: Principles in Practice*, 3.udgave, udgivet af Routledge, ISBN: 0-203-94476-3

Hartman, Jan (2005): *Funderet teori – udvikling af teori på empirisk grund*, 1. Udgave, 1.oplag, udgivet af Narayana, ISBN: 87-23-01586-1

Hummon, David (1992): *Chapter 2 Place Basics: Concepts, Research, Literature*, fra bogen *Native to Nowhere – Sustaining Home and Community in a Global Age*, 2.udgave, udgivet af Island Press, ISBN13: 9781559634533

Hviid, Michael Jacobsen (2015): *Kapitel 3 Quo Vadis, Grounded theory – en sociologisk tilstandsrapport over grounded theory og et forsøg på videreudvikling*, fra e-bogen *Liv, fortælling, tekst. Strejftog i kvalitativ sociologi*, redigeret af Søren Kristiansen og Michael Hviid Jacobsen og Annick Prieur, e-pub udgave 2015, udgivet af Aalborg universitetsforlag, ISBN: 978-87-7112-445-3. OBS: Der er ikke angivet sidetal, så der er i stedet talt sider inklusiv forside.

I

Ingemann, Jan Holm (2013): *Videnskabsteori for økonomi, politik og forvaltning*, 1.udgave, udgivet af Samfundslitteratur, ISBN-13: 9788759317624.

J

Jacobsen, Bo og Lene Tanggaard og Svend Brinkmann (2015): *Kapitel 11 Fænomenologi*, fra bogen *Kvalitative metoder: En grundbog*, 2.udgave, 2.oplag, redigeret af Svend Brinkmann og Lene Tanggaard, udgivet af Forfatterne og Hans Reitzels forlag, ISBN: 978-87-412-5904-8.

Jones, Phil and Griff Bunce and James Evans and Hannah Gibbs and Jane Ricketts Hein (2008): *Exploring Space And Place With Walking Interviews*, Volume 4, Issue 2, Article 2D, published by Canada Journal og Research Practice

K

Karpatschhof, Benny (2015): *Kapitel 21 Den kvalitative undersøgelsesforms særlige kvaliteter*, fra bogen *Kvalitative metoder: En grundbog*, 2.udgave, 2.oplag, redigeret af Svend Brinkmann og Lene Tanggaard, udgivet af Forfatterne og Hans Reitzels forlag, ISBN: 978-87-412-5904-8

Kokkedal (2017): *Fredensborg kommune: Kokkedal – klimaby tæt på København*, besøgt d. 28. Februar 2018, link: <https://www.fredensborg.dk/kommunen/flyt-til-kommunen/kokkedal-klimaby-taet-paa-koebenhavn> (Fold alle faner ud under den gule bog)

Kommune (2017): *Fredensborg kommune: Velkommen til Fredensborg kommune*, besøgt d.28. februar 2018, link: <https://www.fredensborg.dk/kommunen/flyt-til-kommunen/velkommen-til-fredensborg-kommune> (Fold alle faner ud under den gule bog)

Kristiansen, Søren og Hanne Kathrine Krogstrup (2003): *Deltagende observation* fra bogen *Introduktion til en samfundsvidenskabelig metode*. Udgivet af Hans Reitzels Forlag, København, ISBN13: 9788741227085

Kvale, Steiner & Svend Brinkmann (2009): *Interview, Introduktion til et håndværk*, 2. udgave, 5. oplag, udgivet af Hans Reitzels forlag, ISBN: 978-87-412-5198-1

L

-

M

Merleau-Ponty, Maurice (1994): *Kroppens fænomenologi*, 1.udgave, udgiver af DET lille FORLAG, ISBN: 87-90030-09-5

N

-

O

-

P

Politik (2017): *Politik for udsatte byområder 2017*, udarbejdet af Teknik- og Miljøforvaltningen, Byens Udvikling og Almene Boliger, udgivet af Københavns kommune, Link til download af PDF fil http://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=1712

Q

-

R

Raudaskoski, Pirkko (2015): *Kapitel 4 Observationsmetoder (herunder videoobservation)*, fra bogen *Kvalitative metoder: En grundbog*, 2. Udgave, 2. oplag, redigeret af Svend Brinkmann og Lene Tanggaard, Udgivet af forfatterne og Hans Reitzels forlag, ISBN: 978-87-412-5904-8

S

Sheller, Mimi & John Urry (2006): *The new mobilities paradigm*, Environment and Planning A, Department of Sociology, Lancaster University, volume 38, pages 207-226, DOI: 10.1068/a37268

Simonsen, Kirsten (2001): *Rum sted, krop og køn – dimensioner af en geografi om social praksis*, fra bogen *Praksis, rum og mobilitet*, 1. udgave, udgivet af Roskilde Universitetsforlag, ISBN: 978-87-7867-954-3

Skiveren, Tobias og Martin Gregersen (2015): *Af materialitet er du kommet*, avisartikel udgivet af infomedia, Link til Hørsholm bibliotek online avisartikel:

<https://biblioteket.horsholm.dk/ting/object/infomedia/36751029#login>

Stahlschmidt, Anders og Peter Knopp Christensen (2014): *Kapitel 10 Oversigt over Spørgsmålstyper*, fra bogen *Spørgeteknik*, s.256-297, Udgivet af Akademisk Forlag Business, ISBN: 9788750043744.

T

Tanggaard, Lene og Svend Brinkmann (2015): ”Kapitel 1 Interviewet: Samtalen som forskningsmetode”, i bogen *Kvalitative metoder: En grundbog*, 2. Udgave, 2. oplag, redigeret af Svend Brinkmann og Lene Tanggaard, Udgivet af forfatterne og Hans Reitzels forlag, ISBN: 978-87-412-5904-8

U

-

V

-

W

Wenneberg, Søren Barlebo (2002): *Socialkonstruktivisme – positioner, problemer og perspektiver*, 1. udgave, 2. oplag, udgivet af Samfundslitteratur, ISBN: 87-593-0843-5.

X

-

Y

-

Z

-

Æ

-

Ø

-

Å

-

